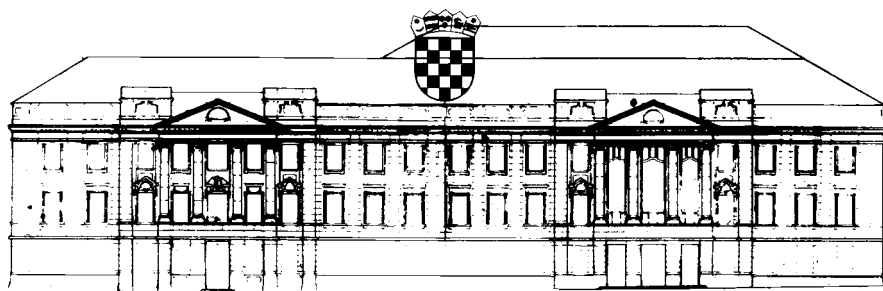

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GODINA XIV.

BROJ 378

ZAGREB, 1. XII. 2003.

37. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Izbori pokazuju dosizanje višeg stupnja demokracije

Od raspuštanja Hrvatskoga sabora u saborskoj zgradi vlada stanovito zatišje, čiste se police zastarjelih materijala, sređuju se papiri i čeka se novi saziv i zakonodavni posao kojem nema kraja.

Međutim, već više od mjesec dana bilo je vrlo živo u radu Državnog izbornog povjerenstva, a dan pred izbore i na dan izbora i u saborskom PRESS-centru. Registriran je velik broj novinara i snimatelja: 132 domaća i 42 strana. Uz to su se prijavili i službenici veleposlanstava - njih 12.

Bio je to nešto veći broj ukupno registriranih u odnosu na početak 2000. godine kad su bili prošli parlamentarni izbori, međutim, ove godine je sve prošlo u mirnijoj i sredenijoj atmosferi.

Razlog tome je bolja organiziranost informiranja novinara, tako da su izostala nekadašnja brojna propitkivanja i izrazi nestrpljivosti. Uz to je tijekom protekle četiri godine očigledno uznapredovala i računarska obrada izbornih podataka.

Izborna događanja u Saboru i čitavo predizborno ozračje, kao i dani nakon izbora, sve to pokazuje dosizanje višeg stupnja demokracije u Hrvatskoj.

Ž.S.

strana

- Uvodnik urednika	2
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pravu na pristup informacijama (predlagatelj - Vlada RH); Prijedlog zakona o pravu na pristup informacijama (predlagatelj - zastupnik Jozo Radoš; LIBRA)	3
- Prijedlog zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava; Konačni prijedlog zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava	11
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga	16
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o nadzoru državne granice	23
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme	26
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o jamstvu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za projekt obnove riječkog prometnog pravca	27
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini	28
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o kemikalijama	30
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o općoj sigurnosti proizvoda	31
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda	32
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o računovodstvu	33
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o industrijskom dizajnu	36
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnoga društva	36
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o suzbijanju financiranja terorizma	37
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama	38
- Konačni prijedlog zakona o pomilovanju	40
- Prijedlog odluke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda, posebno suše, u 2003. godini	41
- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i šest članova Vijeća za nadzor sigurnosnih službi	48
- Prijedlog odluke o nastavku sudjelovanja hrvatskih vojnih promatrača u mirovnoj misiji UNAMSIL (Sierra Leone)	53
- Izvješće o radu državnih odvjetništava u 2002. godini	53
- Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva	59
- Prijedlog odluke o imenovanju člana Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske	60
- Izbori, imenovanja, razrješenja	60

PRIKAZ RADA:

- 37. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 24, 25, 26, 29. I 30. RUJNA TE 1, 2, 3, 7, 9, 10, 14, 15, 16. I 17. LISTOPADA 2003.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA (predlagatelj - Vlada RH); PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA (predlagatelj - zastupnik Jozo Radoš; LIBRA)

Do službenih informacija bez posrednika

Na sjednici Hrvatskog sabora u listopadu pred zastupnicima su se našla i dva zakonska prijedloga kojima se regulira područje prava na pristup informacijama - Vladin i onaj što ga je predložio zastupnik Jozo Radoš (LIBRA). Prvi je upućen u saborsku proceduru hitnim postupkom, radi usklađivanja ove materije sa zakonodavstvom EU, dok je drugi bio tek u prvom čitanju (o oba zakonska teksta provedena je objedinjena rasprava).

Sudionici u raspravi ocijenili su da je Vladin zakonski prijedlog nešto bolje nomotehnički uređen te da predstavlja snažan civilizacijski iskorak u jačanju ljudskih i prava medija, te prava javnosti na informaciju. S obzirom na to većina nazočnih zastupnika poduprla je njegovo donošenje (usvojen je u predloženom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanima). Uvaživši takav ishod zastupnik Radoš je svoj zakonski prijedlog povukao iz procedure.

O PRIJEDLOGU VLADE

Pravo na dostupnost informacijama kojima raspolažu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih ljudskih prava koje je zaštićeno Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima, posebno Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, kao i Konvencijom o pristupu informacijama,

sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, iz 1998. godine. Na dostupnost informacija odnosi se i veći broj preporuka Vijeća Europe koje pozivaju države članice da omoguće širok pristup službenim dokumentima, na temelju jednakosti i prema jasnim pravilima. Gotovo sve zemlje u Europi i u tranziciji, ali i oko šezdesetak drugih zemalja u svijetu, zadnjih su godina usvojile zakone koji omogućuju slobodan pristup službenim informacijama (Hrvatska je jedina zemlja u jugoistočnoj Europi koja dosad nije to pitanje zakonski regulirala).

U procesu pridruživanja EU Republika Hrvatska svojim zakonodavstvom mora osigurati građanima uvjete da ostvare pravo na dostupnost informacijama koje su u posjedu svih tijela javne vlasti.

Budući da je Republika Hrvatska istaknula svoju kandidaturu za članstvo u Europskoj zajednici, logično je da u procesu pridruživanja EU svojim unutarnjim zakonodavstvom mora osigurati uvjete građanima da ostvare svoje pravo na dostupnost informacijama koje su u posjedu svih tijela javne vlasti.

U obrazloženju se dalje navodi da je u svijetu i Europi pokrenuto više inicijativa za donošenje zakona o pravu na pristup informacijama, a u Hrvatskoj je pokrenuta građanska inicijativa, putem 17 nevladinih udruga, koje su izradile i svoj Nacrt takvog zakonskog prijedloga.

Osnovna je svrha predloženih rješenja osigurati javnost i otvorenost djelovanja tijela javne vlasti i omogućiti dostupnost svih informacija svim fizičkim i pravnim osobama, uz ograničenja koja su izuzetak i taksativno su navedena u Zakonu.

I Nacionalnim programom, odnosno akcijskim planom za borbu protiv korupcije, koji je Hrvatski sabor usvojio u travnju 2002, predviđena je razrada pravila koja će garantirati transparentnost funkcioniranja tijela državne vlasti i dostupnost podataka od javnog interesa te prema odgovarajućih zakonskih rješenja. Za nositelja izrade ovakvog zakonskog projekta predviđeno je Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, ali pri tome je nezaobilazna i uloga civilnog

društva, koja proizlazi iz naravi stvari, naglašava se u obrazloženju.

Kod izrade predloženog zakonskog teksta predlagatelj je koristio postojeće zakonske modele europskih zemalja, nacrt zakonskog prijedloga koji je, na prijedlog 17 nevladinih udruga, izradila nezavisna skupina stručnjaka s Pravnog fakulteta u Zagrebu, te slovenski model. Pored toga, vodilo se računa i o rezultatima održanih javnih rasprava i okruglih stolova na tu temu, a uvažene su i međunarodne obveze koje je Hrvatska preuzela ratificiranim konvencijama i preporukama Vijeća Europe.

Donošenjem ovog Zakona trebale bi se stvoriti normativne pretpostavke za ostvarenje općeg prava na pristup informacijama, napominje Vlada. Naime, njegova je osnovna svrha osigurati javnost i otvorenost djelovanja tijela javne vlasti i omogućiti dostupnost informacijama svim fizičkim i pravnim osobama, uz ograničenja koja su izuzetak i taksativno su navedena u Zakonu (provedeno je načelo da sve ono što nije izuzeto kao tajno treba biti dostupno javnosti). Budući da ovaj propis, zajedno s novim Zakonom o medijima te Zakonom o zaštiti osobnih podataka predstavlja logičnu cjelinu, važan je i za sprječavanje korupcije.

Predloženim se, konkretno, regulira pravo na pristup informacijama, načela na kojima se temelji to pravo, izuzeci te postupak za ostvarivanje i zaštitu prava na pristup informacijama. Propisani su rokovi i načini ostvarivanja prava na pristup informacijama, uz garanciju učinkovitog pravnog sredstva zaštite tog prava. Građanima se osigurava besplatan pristup informacijama, s tim da bi bili obvezni plaćati samo stvarne troškove koje će tijela javne vlasti imati prilikom pružanja i dostavljanja informacija (npr. preslike dokumenata, umnožavanje spisa, elektronički zapis i sl.). Predviđene su i prekršajne odredbe za slučajeve kad pravne osobe s javnim ovlastima ili fizičke osobe, protivno zakonskim odredbama, ograniče ili uskrate pristup informacijama, ili namjerno unište dokumente koji sadrže informacije od interesa za javnost, odnosno za građane. Za kvalificirane oblike uskraćivanja ili ograničavanja informacija predlagatelj nije predvidio kaznenu odgovornost, kao ni za krivotvorenje službenih i drugih isprava, jer je to uređeno Kaznenim zakonom. Predlo-

ženim Zakonom se, uz ostalo, regulira i pitanje odgovornosti za nastalu štetu.

O PRIJEDLOGU JOZE RADOŠA

Obrazlažući zastupnicima svoj zakonski prijedlog **Jozo Radoš** je napomenuo da se radi o tipskom zakonu koji je postao hit 90-ih godina prošlog stoljeća, dokad se smatralo da je demokratsko pravo javnosti zadovoljeno činjenicom da je zakonom regulirana obveza informiranja putem medija. Tek u zadnjem desetljeću prošlog stoljeća zakoni o pravu na pristup informacijama idu u najšire društvo i na neki način postaju trend, te ulaze u razne preporuke Vijeća Europe, Europske komisije, itd. (iako je obveza i pravo građanina da bude informiran zapisana u članku 19. Opće deklaracije o pravima čovjeka i građanina). Naime, velika većina zemalja, ponajprije tranzicijskih, tada donosi ovakav zakon. I u Hrvatskoj se vodi intenzivna stručna rasprava i javna kampanja za njegovo donošenje. U okviru toga, u Zagrebu je u ožujku ove godine održan međunarodni seminar o dostupnosti informacija u jugoistočnoj Europi. U veljači ove godine 15 nevladinih udruga usvojilo je zajedničku izjavu pod nazivom: "Javnost ima pravo znati", kojom se zagovaraju načela dostupnosti službenih informacija i pozivaju vlasti da se do kraja 2003. donese zakon o pravu na pristup informacijama. Kao plod svih ovih rasprava i kampanja u Hrvatskoj i izvan nje, Hrvatski helsinški odbor je na seminaru koji je održan u svibnju ove godine u Zagrebu, predstavio nacrt istoimenog zakona, koji su izradili znanstvenici sa zagrebačkog Pravnog fakulteta. U svibnju ove godine skupina saborskih zastupnika, u suradnji s udrugom Partnerstvo za društveni razvoj, osnovala je Vijeće za borbu protiv korupcije, čiji plan aktivnosti predviđa i izradu nacrta zakona o pravu na pristup informacijama. Kao član te skupine zastupnika preuzeo je, kaže, tu obvezu, pa predlaže zakon koji regulira opće pravo građana, odnosno svih fizičkih i pravnih osoba, da dođu do informacija koje ih interesiraju. Njime se to pravo, među ostalim, omogućava i medijima, kao zainteresiranim pravnim osobama, iako bi to moralo biti preciznije regulirano Zakonom o medijima i Zakonom o elektroničkim medijima. Ovaj Zakon se

može promatrati i u kontekstu zakona o zaštiti tajnosti podataka, kaže Radoš (oni, zapravo, reguliraju "dviije strane jedne te iste medalje"). Izrazio je uvjerenje da će ta dva zakonska propisa uskoro biti u potpunosti usklađena, kako bi se postigao dobar balans između pristupa informacijama, s jedne strane, i zaštite informacija (npr. podataka o osobnim pitanjima i državnim tajnama).

U zaključnom dijelu izlaganja iznio je osnovna načela na kojima se temelji predloženi zakon. Na prvom mjestu spomenuo je slobodan pristup informacijama i jednakost korisnika, zatim otvorenost i odgovornost institucija s javnim ovlastima; potpunost, točnost i pravodobnost informacija; slobodu raspolaganja dobivenim informacijama te pravo na informacije o informacijama. Kako reče, Prijedlogom zakona se precizno definira što je to sadržaj informacije koja mora biti dostupna javnosti, u kojim okolnostima se može potpuno ili djelomično ograničiti pravo na pristup informacijama, ograničenje izuzeća, itd. Nadalje, propisuje se na koji način i u kojim rokovima treba realizirati zahtjeve za informacijama i kakve su sankcije predviđene ako se to ne poštuje, predviđeni su troškovi pristupa informacijama te obveza institucija s javnim ovlastima da vode katalog informacija i zahtjeva za pristup informacijama te onih koji su realizirani. Prema predloženom, tijela s javnim ovlastima trebala bi imenovati službene osobe koje bi bile odgovorne za provođenje ovog zakona. O tome kako se realiziraju prava građana na dostupnost informacijama Vlada i Sabor morali bi biti izvještavani jednom godišnje, a ta bi se izvješća objavljivala u "Narodnim novinama".

RADNA TIJELA

Matični Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav te Odbor za zakonodavstvo poduprli su donošenje Vladinog zakonskog prijedloga o pravu na pristup informacijama, a nisu prigovorili ni spajanju faza zakonodavnog postupka. Odbor za europske integracije je jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog tog zakona usklađen s pravnom stečevinom EU.

Podsjetimo, **matični Odbor** je još u srpnju ove godine razmotrio i istoimeni Prijedlog zakona što ga je predsjedniku Hrvatskog sabora podnio zastupnik Jozo

Radoš. U raspravi na sjednici tog radnog tijela istaknuta je potreba za donošenjem zakona koji će urediti područje pristupa informacijama. Zbog važnosti pitanja koja se uređuju ponuđenim zakonskim prijedlogom sugerirao je Hrvatskom saboru da o njemu provede prvo čitanje. Ujedno je iznio više primjedbi na predloženi zakonski tekst. Založio se, naime, za preformulaciju članka 1., na način da se određuju pojmovi, a uređuju načela i postupak, te za izmjenu članka 3. (umjesto "tijela lokalne vlasti" treba rabiti naziv "tijela jedinica lokalne i područne, odnosno regionalne samouprave."

Po mišljenju tog radnog tijela pristup natječajnoj dokumentaciji ne bi trebalo ograničiti samo na natječaje za javnu nabavu (primjedba na članak 6.). Članovi Odbora iskazali su dvojbu i o mogućnosti pristupa informacijama na temelju usmenog zahtjeva, kako je to predviđeno u članku 12. Prijedloga zakona.

Vlada RH je u kolovozu ove godine također utvrdila Mišljenje o ovom zakonskom prijedlogu. U njemu stoji da podržava donošenje zakona kojim će se regulirati pravo na pristup informacijama (to je i obveza iz Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije), uz napomenu da je u pripremi Nacrt takvog zakonskog prijedloga, u čijoj izradi sudjeluju i predstavnici civilnog društva.

S obzirom na to, a i činjenicu da ima određene primjedbe i prijedloge na neka od rješenja koja predlaže zastupnik Radoš, Vlada je sugerirala da se i predlagatelj ovog zakona uključi u rad na izradi spomenutog Nacrta prijedloga zakona o pravu na pristup informacijama.

Pregled amandmana

Na Konačni prijedlog zakona što ga je podnijela Vlada uloženo je tridesetak amandmana. Po broju podnesenih amandmana prednjačio je **Klub zastupnika IDS-a (20)**. Spomenimo, najprije, njegov zahtjev da se svuda u zakonskom tekstu izraz "korisnik prava na informaciju" promijeni u "ovlaštenik prava na informaciju". Po mišljenju zastupnika IDS-a to je bolji izraz jer implicira da osoba ima pravo pristupa informaciji, bez obzira na to hoće li se njime i koristiti. Primjerice, neke informacije moraju biti objavljene na internetu i svi imaju "ovlast" i pravo pristupiti im, ali se ne moraju njima koristiti ako to ne žele.

Predložili su, nadalje, preformulaciju članka 2. Konačnog prijedloga zakona, tako da glasi: "Cilj - Pravo na pristup informacijama uređuje se radi ostvarenja i zaštite interesa i prava javnosti da zna, radi osiguravanja slobodnog i demokratskog društva te transparentnog i otvorenog sustava vlasti." Založili su se i za brisanje riječi "koja zahtijeva pristup informaciji" u članku 3. stavku 1, točki 1, te dodavanje izraza: "kao i subjekt koji može biti nositelj posebnih prava i obveza". Taj svoj prijedlog podnositelji amandmana obrazlažu činjenicom da netko može biti ovlaštenik prava na informaciju i onda kad ne zahtijeva pristup informaciji (primjerice, postoji obveza aktivnog objavljivanja informacija na internetu). Prema njihovu prijedlogu izmijenjena zakonska odredba bi glasila: "Ovlaštenik prava na informaciju" je svaka domaća ili strana, fizička ili pravna osoba, kao i subjekt koji može biti nositelj posebnih prava i obveza."

Spomenimo i njihov prijedlog za brisanje teksta u zagradi u točki 5. istog članka (u daljnjem tekstu: redovito objavljivanje informacija), te preformuliranje naslova članka 4. (umjesto "Pretpostavke javnosti, slobodnog pristupa i ograničenja" trebao bi glasiti: "Pretpostavke javnosti te restriktivnosti i razmjernosti ograničenja"). Naime, ideesovci su mišljenja da je istodobno postojanje pretpostavke slobodnog pristupa i pretpostavke ograničenja kontradiktorno.

Prema njihovu prijedlogu stavak 1. u članku 4. Konačnog prijedloga zakona bi trebao glasiti: "Sve informacije koje posjeduju, kojima raspolazu ili koje nadziru tijela javne vlasti moraju biti dostupne zainteresiranim ovlaštenicima prava na informaciju". U obrazloženju tog amandmana stoji da formulacija predlagatelja podrazumijeva da ovlaštenici imaju slobodan pristup informacijama (pretpostavlja se postojanje zahtjeva) a one bi u nekim slučajevima trebale biti dostupne i bez posebnog zahtjeva (primjerice, kod aktivnog objavljivanja na internetu).

Ideesovci su upozorili i na grešku koja se potkrala u tekstu stavka 3. u članku 4, zbog čega izraz "korisnik prava na informaciju" treba zamijeniti izrazom "tijela javne vlasti". Zahtijevali su i dopunu stavka 4. u tom članku, tako da glasi: "Pravo na pristup informacijama može se izuzetno ograničiti u slučajevima i

na način propisan ovim Zakonom, ako je to neophodno radi zaštite nekog jačeg interesa osnovanog na ustavu ili zakonu. Založili su se i za restriktivnost ograničenja prava na pristup informacijama, što je, kako kažu, osnova svakog ustavnog, odnosno ljudskog prava.

U tu svrhu predložili su dodavanje novog stavka 5, u članku 4. koji bi glasio: "Ograničenja od prava na pristup informacijama iz stavka 4. ovog članka ne smiju se tumačiti na način koji bi doveo do ukidanja ili ograničenja prava na pristup informacijama u mjeri većoj od one predviđene u stavku 4. ovog članka."

Spomenimo i njihov zahtjev da se u stavku 1, članka 9. formulacija "Zakonom o zaštiti osobnih prava" zamijeni sa "Zakonom o zaštiti osobnih podataka" (očito se radi o grešci). Predložili su i dodavanje novog stavka u članku 8. koji regulira izuzetke od prava na pristup informacijama. Navedena odredba bi glasila: "Ukoliko bi se uskratim pristupa informaciji i donošenjem rješenja kojim se odbija zahtjev ovlaštenika prava na informaciju omogućila ili prikrila povreda ustava ili zakona, tijela vlasti ne mogu uskratiti pristup informaciji i donijeti rješenje kojim se odbija zahtjev ovlaštenika prava na informaciju, pozivajući se na slučajeve iz stavaka 1. i 2. ovog članka". Takva se informacija mora objaviti radi zaštite javnog interesa, napominju podnositelji amandmana.

Svrha je njihova amandmana za izmjenu stavka 1. u čl. 15. obvezati tijela javne vlasti na pravodobno donošenje posebnog rješenja o prihvaćanju zahtjeva za ostvarenje prava na pristup informaciji, kako bi, za svaki slučaj, postojala mogućnost ulaganja pravnog lijeka. Naime, tijelo javne vlasti može podnositelju zahtjeva dostaviti i informacije koje nisu tražene.

Sugerirali su, nadalje, da se točke 3. i 4. u stavku 2. radi preglednosti spoje (pod rednim brojem 3.), a stavak 3. dopuni, tako da glasi: U slučaju kada je informacija već objavljena, tijelo javne vlasti obvezno je bez odlaganja obavijestiti podnositelja zahtjeva gdje je, kada i kako tražena informacija objavljena, ukoliko je ne kontrolira, niti njome raspolaze". Mišljenja su, također, da bi u stavku 3. članka 18. trebalo precizirati u kojem roku mora biti dovršen postupak po tužbi, budući da je taj postupak hitan (30 dana).

Uz jezične korekcije predložene u člancima 22. i 28. Konačnog prijedloga zakona ideosovci su se založili i za dodavanje novog stavka u članku 28. koji bi glasio: "Pored novčane kazne iz ovog članka, službena osoba kod tijela javne vlasti može i stegovno odgovarati prema odredbama općeg akta koji donosi tijelo javne vlasti". U prilog tome napominju da međunarodni standardi nalažu i kaznenu odgovornost za kršenje obveza iz Zakona o pravu na pristup informacijama, te da djelotvornost primjene ovog Zakona ovisi o promjenama ponašanja javnih dužnosnika, tj. profesionalne i kulturne privrženosti načelima dostupnosti informacija. Predložili su i dopunu zakonskog teksta novim člankom 29. pod nazivom "Potpuno ispunjenje obveza". Novopredloženom odredbom propisala bi se obveza tijela javne vlasti odgovornih za neopravdanu uskratu ili ograničenje prava na pristup informaciji da i u slučaju sankcija moraju omogućiti potpuno ispunjenje obveza osiguravanja dostupnosti informacija.

Spomenimo, na kraju, i njihov prijedlog za dopunu članka 27. Konačnog prijedloga zakona u kojem stoji da će tijela javne vlasti u roku od 90 dana od njegova stupanja na snagu osigurati organizacijske, materijalne, tehničke i druge uvjete za provođenje odredbi ovog Zakona (sugeriraju da se doda i "kadrovske, financijske i tehnološke uvjete").

U nastavku riječ-dvije o amandmani Kluba zastupnika LIBRE. Kažimo, najprije, da je podnio iste amandmane na članke 3. stavak 1. točka 1, 4. stavak 4, te stavak 1 u članku 15, kao i Klub zastupnika IDS-a.

U članku 3. stavku 1 točki 2. predložio je dodavanje teksta: "te druge pravne osobe kojima tijela vlasti Republike Hrvatske neposredno upravljaju ili im neposredno kontroliraju rad". Svrha - propisati obvezu da i trgovačka društva u vlasništvu države koja često imaju monopolistički položaj, također moraju informacije o svom poslovanju učiniti dostupne javnosti, čime bi se djelomično ublažila njihova monopolistička pozicija.

Sukladno svom stajalištu da pravovremenost informacije treba biti jedno od načela ovog zakona, zastupnici LIBRE sugerirali su da se to naznači i u naslovu iznad članka 5. i u tekstu tog članka. Založili su se i za dopunu članka 20. zahvaljujući kojoj bi se u krug informa-

cija koje su tijela javne vlasti obvezna redovito objavljivati u službenim glasilima ili na informatičkom mediju, uvrstile i informacije o javnim natječajima i natječajnoj dokumentaciji za javne nabave, u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi.

Radi zaštite korisnika prava na informaciju predložili su i dodavanje novog članka 23a. kojim bi se predvidjela odgovornost tijela javne vlasti za štetu nastalu korisniku prava na informaciju ili trećoj osobi zbog uskraćivanja, ograničavanja ili neovlaštenog davanja informacija." Po mišljenju zastupnika LIBRE odgovornost i eventualno kažnjavanje odgovorne osobe ne isključuje pravo korisnika da dobije željenu informaciju. U skladu s tim zatražili su dodavanje novog članka 26a. pod nazivom: "Potpuno ispunjenje obveze" (amandman sličan onome Kluba zastupnika IDS-a).

Spomenimo, nadalje, amandmanski zahtjev Nenada Stazića (SDP) za dopunu članka 20. novim stavkom 2. koji bi glasio: "Tijela javne vlasti u čijoj je nadležnosti izrada nacrtu zakona i podzakonskih akata dužna su objavljivati nacrtu tih akata te omogućiti korisnicima da se u primjerenom roku o njima očituju. Nacrti zakona i podzakonskih akata, pisana očitovanja korisnika i konačni prijedlozi navedenih akata objavljuju se na način propisan u stavku 1. ovog članka."

Vlada RH je naknadno također utvrdila amandmane na vlastiti zakonski tekst, kojima je nomotehnički i jezično dotjerala, te precizirala pojedine odredbe. Primjerice, članak 2. je preformulirala, tako da glasi: "Cilj ovog Zakona je omogućiti i osigurati ostvarivanje prava na pristup informacijama fizičkim i pravnim osobama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti, sukladno ovom i drugim zakonima". Predložila je, nadalje, da se riječ "institucija" u stavku 2. članka 15. zamijeni riječima "tijelo javne vlasti", a u točki 3. riječi: "najviše šezdeset dana prije podnošenja zahtjeva" zamijene riječima "u roku šezdeset dana od podnošenja zahtjeva". Amandmanskom korekcijom članka 26. "službena osoba" u stavku 4. zamijenila je riječima "odgovorna osoba" (riječ je o ispravku tiskarske pogreške).

RASPRAVA

Jozo Radoš izrazio je zadovoljstvo što je Vladin zakonski prijedlog napo-

kon došao na dnevni red (na njemu se radilo nekoliko godina) iako Vlada kasni u ispunjavanju obveze koje je utvrdio Sabor. Naime, još prigodom donošenja Nacionalnog programa i akcijskog plana za borbu protiv korupcije bilo je rečeno da treba donijeti takav zakon a predložen je tek sada, neposredno prije raspuštanja Sabora radi raspisivanja prijevremenih izbora, i to hitnim postupkom. Po mišljenju zastupnika nismo trebali doći u takav "cajtnot", pogotovo stoga što je Hrvatska, prema izvješćima UN-a, posljednja tranzicijska zemlja koja nije donijela ovakav propis. To svakako treba staviti na dušu sporosti rada Ministarstva pravosuđa, jer politička volja za njegovo donošenje postoji, tvrdi Radoš. S obzirom na to, a imajući u vidu i snažnu javnu kampanju koja se posljednjih godina vodi u tom pravcu, odlučio je, kaže, i sam predložiti odgovarajući propis kojim bi se reguliralo područje prava na pristup informacijama. Iako smatra da su neka od rješenja koja nudi bolja od Vladinih, napomenuo je da će biti zadovoljan donese li se bilo koji od dva ponuđena zakonska prijedloga (Vladin svakako ima prioritet jer je u hitnom postupku).

Veliki iskorak ka istinskoj demokraciji

Dorotea Pešić-Bukovac je, u ime Kluba zastupnika IDS-a, pohvalila Vladu koja je uspjela napraviti ovaj zakonski prijedlog, koji pravo građana da znaju kako se troši njihov proračunski novac stavlja iznad prava pojedinca da njegovi osobni podaci ostanu zaštićeni.

I dosad smo imali pravo na dostupnost informacijama (to su nam garantirali Ustav i razne međunarodne konvencije), ali nismo imali regulativu na temelju koje smo to mogli i ostvariti.

Kako reče, jedna od pretpostavki razvoja civilnog društva je stvaranje uvjeta da građani mogu samostalno odlučivati, da znaju svoja prava i obveze te da budu obaviješteni. I dosad smo, kaže, imali pravo na dostupnost informacija-

ma (to su nam garantirali Ustav i razne međunarodne konvencije), ali nismo imali regulativu na temelju koje smo to mogli i ostvariti. Za nas u IDS-u je odnos vlasti i građana odnos povjerenja koje treba jačati primjenom načela otvorene javne vlasti. Naime, u svim uljuđenim demokratskim zemljama vlast postoji radi građana, a ne obrnuto, napominje zastupnica. Građani uredno plaćaju poreze i poklanjaju povjerenje nositeljima javnih funkcija, pa imaju pravo tražiti i odgovorno ponašanje vlasti u svakom njenom segmentu.

Današnji europski standardi javne uprave podrazumijevaju predvidivost, zakonitost, odgovornost i učinkovitost javne vlasti, kaže zastupnica. Da bi se to ostvarilo, glavno načelo djelovanja mora biti pravo na dostupnost informacija u posjedu tijela vlasti. Stoga veseli spoznaja da ćemo ovim zakonom postići to da objavljivanje informacija bude obveza, a ograničenje pristupu informacijama tek izuzetak. Njegovo donošenje je veliki iskorak ka istinskoj demokraciji, bez obzira na to što na putu stoji HDZ-ova pravna ostavština koju što prije valja pospremiti u povijest, kako bismo se što kvalitetnije implementirali u europski sustav demokratskih vrijednosti.

Na kraju je izrazila uvjerenje da će predlagatelj uvažiti dio amandmana koje su njeni stranački kolege podnijeli zajedno sa 17 nevladinih udruga i da će se donijeti doista kvalitetan zakon koji će biti na razini europskih.

Zašto se čekalo tako dugo

Govoreći u ime Kluba zastupnika HIP-a, **Ljerka Mintas-Hodak** upozorila je na paradoksalnu situaciju da se provodi objedinjena rasprava o dva zakonska prijedloga koji reguliraju istu materiju, s tim što Vlada traži da se njen zakonski prijedlog donese hitnim postupkom, dok je zastupnik Radoš ponudio samo Prijedlog zakona (njegov prijedlog treba shvatiti kao poticaj da se ovo područje zakonski uredi). Nije sporno, kaže zastupnica, da je riječ o jednom od zakonskih propisa koje treba donijeti radi usuglašavanja s europskim standardima. Postavlja se pitanje, međutim, zašto je Vlada s time čekala do zadnjeg zasjedanja Sabora u ovom mandatu. Na osnovi toga stječe se dojam da vlast, očito, nije bila spremna na transparentno i otvoreno djelovanje.

Nadalje, kad je njen zakonski projekt po hitnom postupku napokon stigao u Sabor, nije jasno zašto se predviđa tako dugačak rok (šest mjeseci) za donošenje

Prijedlog zakona što ga je podnio zastupnik Radoš treba shvatiti kao poticaj da se ovo područje zakonski uredi.

svih potrebnih podzakonskih propisa za njegovu primjenu. U svakom slučaju, prihvatljivije je rješenje koje predlaže zastupnik Radoš - rok od 90 dana. Osim ovog izuzetka, oba zakonska teksta sadrže slična ili istovjetna rješenja koja bi trebala osigurati zaštitu i ostvarenje prava svake fizičke i pravne osobe na slobodan pristup informacijama koje posjeduju, kojima raspolažu ili ih nadziru tijela javne vlasti.

Vladin zakon nomotehnički bolje ureden

Po ocjeni zastupnika HIP-a, Konačni prijedlog Vladinog zakona je nešto bolje nomotehnički ureden, napose kad je riječ o člancima 3, 5, 6, 7, 23. i 26. Njime su preciznije definirani pojedini izrazi te njihov sadržaj i opseg, kao i sadržajna načela na kojima se temelji pravo na pristup informacijama. To je vrlo bitno, budući da se radi o posebnom propisu za ovo područje. Međutim, u članku 8. tog Zakona trebalo bi jasnije i krajnje restriktivno formulirati razloge za uskraćivanje prava na dobivanje informacije (ako to ne učini predlagatelj, Klub zastupnika HIP-a će vjerojatno intervenirati amandmanski). Razlog - brojni građani, ali i novinari, već su se u mnogo navrata osvjedočili kako su tijela javne vlasti, napose državne uprave, inventivna u pronalaženju razloga zbog kojih se od njih ne mogu dobiti određene informacije.

Po riječima zastupnice pravo na slobodan i pravodoban pristup svakoj informaciji može se ostvariti samo ako se nepoštivanje tog prava adekvatno sankcionira. Zbog toga njeni stranački kolege podupiru bolje razrađene kaznene odredbe u Vladinom zakonskom prijedlogu i strože kazne za prekršaje predviđene ovim

Zakonom, a zalažu se i za veći raspon tih kazni. Mišljenja su, međutim, da bi trebalo sankcionirati i neodgovornost institucija s javnim ovlastima, a ne samo fizičke odnosno službene osobe, za štetu nastalu korisniku prava na informaciju zbog uskraćivanja, ograničavanja ili neovlaštenog davanja informacija (to je predviđeno u zakonskom prijedlogu kolege Radoša).

Oba zakonska prijedloga sadrže slična ili istovjetna rješenja koja bi trebala osigurati zaštitu i ostvarenje prava svake fizičke i pravne osobe na slobodan pristup informacijama koje posjeduju, kojima raspolažu ili ih nadziru tijela javne vlasti.

Među ostalim, podržavaju prijedlog zastupnika Stazića da tijela državne uprave učine javno dostupnima nacрте zakonskih i podzakonskih akata, kako bi svi zainteresirani mogli sudjelovati u javnoj raspravi o ponuđenim rješenjima. To bi trebalo pridonijeti kvaliteti zakonskih prijedloga, a i saborskih rasprava o pojedinim temama. Smiješna je tvrdnja Vlade, kako za provođenje ovog Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna proračunska sredstva, kaže zastupnica. Naime, u članku 20. Konačnog prijedloga zakona tijelima javne vlasti nameće se obveza da redovno objavljuju svoje odluke i poduzete mjere te druge vrste informacija, a prema članku 22. morat će odrediti posebnu službenu osobu mjerodavnu za rješavanje pitanja ostvarivanja prava na pristup informacijama (tzv. službenik za informiranje).

Zakon predložen u predizborne svrhe

U nastavku je podsjetila na činjenicu da je još u travnju 2002. godine ovaj Visoki dom, na prijedlog Vlade, usvojio Nacionalni program i akcioni plan za borbu protiv korupcije. Njime je predviđena izrada pravila koja će jamčiti transparentnost funkcioniranja tijela državne vlasti i dostupnost podataka od javnog

interesa. Kašnjenje s donošenjem ovog Zakona svjedoči o tome da u zadnjih godinu i pol dana Vlada nije učinkovito i kvalitetno provodila akcijski plan za borbu protiv korupcije, mada je to jedna od glavnih i trajnih boljki našeg društva na koju stalno ukazuju i Europska komisija i druge međunarodne i domaće vladine i nevladine institucije. Stječe se dojam - kaže - da je famozni slučaj objave podataka o stambenom zbrinjavanju hrvatskih branitelja, čime je ministar Pančić uzbudio mnoge duhove, naveo Vladu da napokon, makar i prvenstveno u predizborne svrhe, uputi u saborsku proceduru ovaj zakonski projekt.

Sankcionirati i odgovornost institucija s javnim ovlastima, a ne samo službene osobe za štetu nastalu korisniku zbog uskraćivanja, ograničavanja ili neovlaštenog davanja informacija.

U zaključnom dijelu izlaganja podsjetila je na činjenicu da se materija o kojoj je riječ uređuje i Zakonom o medijima (regulira pitanje dostupnosti informacija novinarima) te Zakonom o zaštiti osobnih podataka. Budući da se pri izradi ovog zakona nije vodilo dovoljno računa o usklađenju ova dva osnovna prava građana na privatnost i na dostupnost informacija svima, to će trebati što prije učiniti, napomenula je. U svakom slučaju, Klub zastupnika HIP-a će glasovati za ovaj zakon, uz navedene primjedbe, od kojih će neke možda pretočiti u amandmane.

Zakon treba donijeti, ali ne hitnim postupkom

Želimir Janjić, predstavnik Kluba zastupnika HSLS-a, podsjetio je na to da se od početka ove koalicijske vlasti govorilo o tome kako se na svim razinama treba obračunati s korupcijom (Hrvatska je na 51. mjestu na listi od 130 korupiranih zemalja). Nažalost, puno puta smo se mogli uvjeriti u to da se korupcija u našem društvu proširila, tako da je sada ima znatno više nego na početku mandata. Budući da bi predloženi zakoni treba-

li biti u funkciji borbe protiv te pojave, začuđuje činjenica da je Vlada izašla s ovim zakonom tek sada, na posljednjoj sjednici Hrvatskog sabora u ovom sazivu, i da traži njegovo hitno donošenje (to više što se 17 udruga angažiralo na izradi nacрта tog propisa).

Po riječima zastupnika haeselesovci se odavno zalažu za njegovo donošenje, ali ne hitnim postupkom. Doduše, ne služi nam na čast da smo jedna od posljednjih tranzicijskih zemalja koja donosi ovaj zakon, iako smo se deklarativno opredijelili za borbu protiv korupcije. Na početku mandata Koalicija je obećavala da će sve što god se radi s pozicije vlasti biti transparentno i dostupno svim građanima, ali to, nažalost nije tako. Primjerice, nije udovoljeno ni zahtjevu Kluba zastupnika HSLS-a da se zastupnicima predоче dokumenti o prodaji HT-a Deutsche Telekomu. Osim toga, oni još uvijek nisu dobili prijevod ugovora o prodaji INA-e, jer do dana današnjega još nije dovršen.

U nastavku izlaganja Janjić je spomenuo da je u saborskoj proceduri i Zakon o zaštiti osobnih podataka (ta dva zakona bi trebala cjelovito regulirati ovu materiju). Reкао je da njegovi stranački kolege dijele mišljenje prethodnika, da bi trebalo onemogućiti rastezljivo tumačenje ograničenja prava na pristup informacijama. Primijetio je da u Hrvatskoj postoji hiperprodukcija zakona, od kojih se mnogi donose hitnim postupkom, u posljednje vrijeme najčešće pod izlikom da naše zakonodavstvo treba usuglasiti s europskim standardima. Sudeći po onome što je rečeno u raspravi, izgleda da to ovdje nije slučaj. Ako je nakana Vlade da se donošenje ovog zakona iskoristi u predizborne svrhe, sve ono što je rečeno u njenom obrazloženju ne stoji, kao ni tvrdnja da njegovo provođenje neće iziskivati dodatne troškove.

Ne služi nam na čast da smo jedna od posljednjih tranzicijskih zemalja koja donosi ovaj zakon, iako smo se deklarativno opredijelili za borbu protiv korupcije.

Na kraju je izjavio da njegovi stranački kolege podupiru donošenje ovog zakona, ali se protive spajanju faza zakonodavnog postupka.

U praksi se teško dolazi do informacija

Po riječima **Ivana Jarnjaka**, to mišljenje dijeli i Klub zastupnika HDZ-a, jer se radi o izuzetno važnom zakonu.

Da bi ilustrirao kako se u praksi "poštuje" načelo dostupnosti informacija, spomenuo je konkretan primjer iz vlastitog iskustva. Naime početkom srpnja, potaknut napisom u "Jutarnjem listu" o tome kako je Vlada RH na zatvorenoj sjednici donijela Odluku o utvrđivanju posebnog interesa za iznimnu nabavku vozila vatrogasne namjene u vrijednosti od oko 600 mln. kuna, postavio je u Saboru zastupničko pitanje. Zanimalo ga je, naime, koji su to posebni interesi te zašto se odustalo od javnog nadmetanja u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi, i zašto nije formiran konzorcij hrvatskih firmi (npr. Tehnomehanika, iz Marije Bistrice, Končar, "Đuro Đaković i dr.) a ne da se posao povjerava konzorciju stranih firmi.

Naime, za ista vozila bio je u rujnu 2002. godine raspisan javni natječaj koji je u prosincu iste godine, nakon žalbe jednog ponuđača - Tehnomehanike Marija Bistrice, koja je nudila 150 mln. nižu cijenu od drugih - poništen. Kao razlog Ministarstvo financija je navelo da nisu isplanirali dovoljno sredstava (navodno je umjesto ugovorenih 600 mln. kuna iz Proračuna odobreno svega 460 mln. kuna).

Nakon dva i pol mjeseca dobio je, kaže, odgovor da je u tijeku priprema dokumentacije na temelju koje bi se Vlada trebala očitovati o njegovom pitanju (iako je Poslovníkom Hrvatskog sabora propisano da Vlada mora odgovoriti na zastupničko pitanje u roku od 30 dana). Međutim, ubrzo nakon toga potpisan je ugovor s njemačkim proizvođačima za nabavu spomenutih vozila (informacija o tome je na kapaljku obznanjena u javnosti) iako bi većinu toga mogli napraviti domaći proizvođači, uz pomoć vanjskih kooperanata.

To je eklatantan primjer, kaže zastupnik, da se ne poštuju ni postojeći propisi - Zakon o javnoj nabavi i Poslovník Hrvatskog sabora, pa se postavlja pitanje kako će se provoditi ovaj Zakon koji se donosi na kraju mandata sadašnje Vlade. Još jednom je apelirao na premijera da mu odgovori na njegova pitanja koja je pismenim putem prosljedio Vladi.

Informacije o javnim natječajima moraju biti dostupne svima

U svom ponovnom javljanju **Jozo Radoš** je rekao da ostaje pri svojoj ocjeni da je ovaj Zakon potreban, ali da bi bilo bolje da ga se donese redovnom procedurom. Iako smatra da je njegov zakonski prijedlog bolji mišljenja je da Vladin prijedlog također sadrži sve bitne mehanizme i podržat će njegovo donošenje. Po njegovoj ocjeni Vlada je nepotrebno uvela distinkciju između dokumenta kao materijalnog nositelja informacije i zbujujuće definicije "informacije" (pisani, tiskani, zvučni, video, elektronički ili drugi zapis koji sadrži podatke, tekstove, mišljenja, fotografije, crteže prikaze podataka). Osim toga, nije spomenula vrlo važno načelo - pravodobnost informacije. U njenom prijedlogu nema ni ograničenja izuzeća prava na pristup informacijama. Radoš smatra da se to pravo ne može ograničiti ako bi to moglo ugroziti život, zdravlje, sigurnost i okoliš, zakonito i namjensko raspolaganje sredstvima proračuna te imovinom institucija s javnim ovlastima.

Informacije o javnim natječajima i natječajnoj dokumentaciji za javne nabave moraju biti dostupne svim zainteresiranim građanima.

Po riječima zastupnika Vlada nije predvidjela ni produženje rokova za ostvarivanje prava na pristup informaciji kada postoje očiti i opravdani tehnički problemi koji to onemogućavaju, a koji se mogu otkloniti za vrijeme produženog roka. Osim toga, u svom prijedlogu spominje samo službeni upisnik o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama. Za razliku od toga, njegovim prijedlogom propisuje se obveza institucija s javnim ovlastima da vode, obnavljaju i najmanje jednom godišnje objavljuju katalog ne samo dostupnih informacija nego i zahtjeva za pristup informacijama, broj odbijenih zahtjeva i žalbi, te pokrenutih postupaka zbog kršenja navedenog prava, itd.

Među ostalim, Vlada nije predvidjela ni odgovornost tijela javne vlasti za štetu koja građaninu može biti nanijeta zbog toga što nije dobio traženu informaciju ili ona nije bila potpuna, itd. Po riječima zastupnika ponuđeni zakonski prijedlozi se najviše razlikuju u opisu sadržaja informacija koja su tijela javne vlasti dužna objaviti u službenim glasilima ili na informatičkom mediju. Stoga će u ime Kluba zastupnika LIBRE zatražiti (amandmanski) da se informacije o javnim natječajima i natječajnoj dokumentaciji za javne nabave uvrste u krug informacija koje moraju biti dostupne svim zainteresiranim građanima. Naime, u tom se sektoru događaju problematične stvari koje upućuju na korupciju. Na kraju je apelirao na zastupnike da podrže njegove amandmane.

U pojedinačnoj raspravi **Ljubo Česić-Rojs** je izrazio mišljenje da ovaj zakon treba podržati, ali s tim da ide u redovnu proceduru. Potaknut istupom zastupnika Radoša primijetio je da je on, koji tako lijepo govori o pristupu informacijama, za vrijeme dok je bio na funkciji ministra obrane "dilaov novinarima razne dezinformacije". Kako reče, odavao je državne tajne, informirao javnost da Hrvatska nije spremna na obranu od eventualnog vojnog napada, napadao medije koji nisu pod kontrolom države, i dr. Optužio ga je i da je natječaj za obnovu MIG-ova dao objaviti u nekim "lijevim" novinama. Dakako, na taj su se natječaj javila tri ponuđača tako da je zakonski sve bilo u redu, ali "radilo se o mitu i korupciji jer su sva tri bila iz istog izvora". Tko odgovara za štetu ako se u javnosti plasiraju dezinformacije, pita zastupnik, i napominje da ne može prihvatiti Radošev zakon. Spočitnuo mu je da pet dana prije raspuštanja Sabora zastupnicima priča bajke (narod će vam zbog toga suditi na izborima). "Licemjerno je nakon svega što ste radili u protekle tri godine, praviti se velikim demokratom i nuditi drugačija pravila, ako to niste predložili na početku mandata. Licemjerno je predlagati ovakav zakon kada su iz vašeg ureda dilane informacije i prodavane u inozemstvu".

Što je drugo nego dezinformacija kada se hrvatskom narodu priča o blagostanju i o tobožnjem poštenju, umjesto da mu se prikaže pravo stanje stvari, kaže Rojs. Narodu treba reći da je inozemni dug već premašio 70 posto bruto domaćeg proizvoda, da je vanjsko-trgovinska bilanca

izrazito nepovoljna, itd. Građane treba informirati i o tome da je stvarna procijenjena vrijednost INE veća od 5 milijardi dolara, a mi smo paket od 25 posto plus 1 dionicu te tvrtke nedavno prodali mađarskom MOL-u za svega 520 milijuna dolara, negodovao je. Osim toga, stvarni vlasnik INE nije MOL, nego ruska firma "Rosnjet", tvrdi zastupnik.

Naveo je i primjer nabavke brodova za MUP preko firme Viktorij Italija. Kako reče, proizvodna cijena svakog broda je 480 tisuća eura, a mi smo ih platili 850 tisuća (sredstva za to izdvojili su porezni obveznici od kojih neki danas nemaju ni za kruh). Po riječima zastupnika pojedinci koji su imali svoje prste u toj transakciji uzeli su proviziju od 370 tisuća eura po svakom brodu.

Na to je reagirao **Ivan Ninić (SDP)** napomenom da je zastupnik Rojs prevršio svaku mjeru u iznošenju netočnih navoda. Pozvao ga je da sve nezakonitosti o kojima govori hitno prijavi državnom odvjetniku, a utvrdi li se da to nije točno odgovarat će za klevetu.

Zastupnik **Rojs** je konstatirao da je kolega Ninić povrijedio Poslovnik jer nije ispravio njegove navode, kao što ga ni nitko dosad nije demantirao. Rekao je da će informacije kojima raspolaže predložiti državnom odvjetniku, ali tek kad ga on pozove, a ako nije u pravu, neka ga se procesuiru.

U izradi Zakona sudjelovale i nevladine udruge

Posljednja sudionica u raspravi, **Marija Lugarić**, izjavila je da snažno podržava donošenje Vladinog zakonskog prijedloga. Napomenula je da nisu opravdane kritike da se ovaj propis donosi u zadnji čas, hitnim postupkom, budući da se na njegovom tekstu radilo od 2001. godine, u suradnji s nevladinim udrugama.

Ovaj Zakon označava snažan civilizacijski iskorak u jačanju ljudskih i prava medija, kao i prava javnosti na informaciju.

Po njenoj ocjeni ovaj Zakon označava snažan civilizacijski iskorak u jača-

nju ljudskih i prava medija, kao i prava javnosti na informaciju. Naime, u Hrvatskoj novijoj povijesti nikada dosad nije vladala takva sloboda izražavanja i sloboda medija kao danas. Dakako, to nije došlo samo od sebe nego se postepeno razvijalo. Nema sumnje, kaže, da se promjenom vlasti 90. godine i iskorakom iz totalitarizma ka demokraciji znatno povećala važnost javnih medija i njihov utjecaj na političke, kulturne i socijalne procese. Međutim, istovremeno je u praksi jačalo nastojanje tadašnje stranke na vlasti da uvede monopol nad medijima i da manipulira javnošću. O tome, među ostalim, svjedoči i činjenica da je 94. odnosno 95. godine 20 posto pučanstva službeno proglašeno nepodobnim za hrvatsku državu (novinari su bili podijeljeni na državotvorne i na nepodobne, a tih nepodobnih je, navodno, bilo 40 posto). Iz tog razdoblja poznati su, kaže, brojni slučajevi zatiranja medijskih sloboda i prava javnosti na poštenu, pluralističnu i nemanipuliranu informaciju. Primjerice, 96. godine ukinuti su izravni prijenosi saborskih sjednica, jer većinskoj stranci tada nije bilo u interesu da se u Parlamentu čuje kritički glas oporbe. Nadalje, više uhodanih lokalnih radiopostaja nije dobilo dozvolu za daljnji rad, a Vijeće za telekomunikacije djelovalo je kao produžena cenzorska ruka tadašnje stranke na vlasti. Krupa takve politike - kaže - bio je pokušaj oduzimanja frekvencije Radiju 101. Međutim, u studenome 96. 100 tisuća Zagrepčana je demonstriralo protiv toga i na taj način dalo podršku tom radiju, a time posredno i slobodi medija i pravu na informaciju.

Tijela javne vlasti moraju se otvoriti javnosti

Za razliku od toga, nova koalicijska Vlada i novi predsjednik države pokazali su visoki stupanj otvorenosti prema javnosti, ocjenjuje zastupnica. Novinari i mediji više nisu diskriminirani, a broj onih koji prate rad Vlade je udvostručen (iz Sabora trenutno izvještava oko 230 novinara). To je, dakako, znatan napredak u ostvarivanju prava na informacije a predloženi zakon je još jedan korak u tom smislu, i to ključan. Naime, trebao bi osigurati da spona između tijela javne vlasti i građana ne budu samo mediji, nego da i oni sami, bez posrednika, mogu dobi-

ti informaciju koja ih zanima. Na takav se način postiže kvalitetno sudjelovanje javnosti u stvarima od javnog interesa, potiče djelotvornost administracije, i pomaže očuvanju njenog poštenja te izbjegava rizik korupcije. U svemu tome tajnost podataka mora biti jasno i precizno definirana iznimka, naglasila je.

Za primjenu ovog zakona treba educirati javnost, a to će zahtijevati i određene prilagodbe u radu državnih tijela, pa i Hrvatskog sabora, rekla je dalje. Među ostalim, spomenula je da podržava amandmanski zahtjev kolege Stazića, koji ide za tim da se nacrti i prijedlozi zakonskih i drugih akata javno objavljuju.

Predložena rješenja trebala bi osigurati da spona između tijela javne vlasti i građana ne budu samo mediji, nego da i oni sami, bez posrednika, mogu dobiti informacije koje ih zanimaju.

U zaključnom dijelu izlaganja konstatala je da administracija koja onemogućuje informiranje javnosti o radu vlasti može uništiti i najprogresivnije zakonodavstvo, te Vladine projekte i programe (to nam se počesto događalo). Kako reče, prirodni konflikt interesa koji postoji između vlasti i novinstva ne rješava se zatvaranjem Vlade i njenih institucija, već, naprotiv, stručnim radom Vlade, poglavito administracije tijela javne vlasti i njihovim otvaranjem javnosti.

Konstatiravši da je u njenom izlaganju bilo puno netočnih navoda, dr. **Ljerk Mintas-Hodak** je izrazila uvjerenje da je ovu crno-bijelu sliku naše stvarnosti kolegica izrekla iz čisto pragmatičnih, predizbornih razloga, a ne iz uvjerenja. Primjerice, totalni je nonsens - kaže - njena tvrdnja da je u doba bivše vlasti 20 posto građana službeno proglašeno nepodobnim. A o slobodi medija u to doba najbolje govori činjenica da su bivša vlast, pa i sam Predsjednik Republike, bili izloženi najstrožim i najgorim kritikama upravo u tim istim neslobodnim medijima.

Želimir Janjić je izjavio da ne dijeli mišljenje kolegice Lugarić kako je Vlada iskreno željela donijeti ovaj zakon ranije (gotovo trogodišnje pripreme su doista previše). Naprotiv, namjerno je to ostavi-

la za kraj mandata, jer ga nije htjela primjenjivati (slična je situacija i sa Zakonom o sukobu interesa). Replicirajući zastupnici Lugarić **Ante Beljo** je konstatalo da bi bilo daleko bolje da je, umjesto blaćenja vremena koje za nju, očito, nije bilo povoljno, više govorila o vrijednosti predloženih rješenja za budućnost. Podsjetio je i na to da se saborske sjednice ni danas ne prenose u cjelini. Naime, većina ključnih tema obično dolazi na dnevni red u kasnim večernjim satima kada je sabornica poluprazna i Televizija ne prenosi sjednicu.

Napomenuo je, također, da su demonstracije Radija 101 imale posve drugu svrhu (povod je bilo nedodjeljivanje koncesije). I dandanas mnoge radiopostaje u Hrvatskoj ostaju bez koncesija i nitko od toga ne pravi veliki spektakl, tvrdi zastupnik. Istina je, kaže, da su informacije danas dostupne, ali one koje to ne bi smjele biti (primjerice, predsjednik države i Vlada obznanili su informacije koje predstavljaju državnu tajnu).

U odgovoru na repliku **Marija Lugarić** je pojasnila da je navođenjem dvaju primjera iz prošlosti htjela potkrijepiti tezu da su nužni određeni društveni procesi da bi se pravo na dostupnost informacije i na slobodu izražavanja razvilo i ostvarilo u svojoj punoj snazi. A što se tiče prosvjeda Radija 101 o tome su - kaže - najviše rekli brojni građani Zagreba (njih oko 100 tisuća) koji su tada bili na Trgu bana Jelačića.

Tajnost podataka mora biti jasno i precizno definirana iznimka.

Ante Beljo joj je prigovorio da nije ispravila njegove navode, već je samo dala svoj sud o tome, te je optužio za povredu Poslovnika. Predsjedatelj, akademik **Vlatko Pavletić**, je, međutim, prosudio da je njen odgovor na repliku bio u skladu s Poslovníkom, te zaključio raspravu. U nastavku sjednice slijedilo je izjašnjavanje o amandmanima.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

S obzirom na to da je svoje amandmane Vlada dostavila predsjedniku Hrvat-

skog sabora iza predviđenog poslovnika, zastupnici su najprije glasovali o tome hoće li ih razmatrati. Budući da nitko od nazočnih nije bio protiv toga (17 ih se suzdržalo kod glasovanja) predsjednik Tomčić je dao riječ predstavniku predlagatelja, mr. **Miljenku Kovaču**, zamjeniku ministrice pravosuđa, uprave i lokalne samouprave. Nakon njegove napomene da u spomenutim amandmanima nema bitnih novina (radi se samo o jezičnim i nomotehničkim poboljšanjima) prešlo se na glasovanje. Ishod - sva tri Vladina amandmana dobila su "zeleno svjetlo".

Nakon toga je uslijedilo izjašnjavanje o amandmanskim zahtjevima klubova zastupnika. Mr. Kovač je izvijestio zastupnike da je Vlada uvažila prvi amandman **Kluba zastupnika IDS-a**, tako da se o njemu nije glasovalo (riječi "korisnik prava na informaciju" promijenjene su u "ovlaštenik prava na informaciju"). Uvaživši obrazloženje predstavnika predlagatelja, da njihov amandman na članak 2. ne bi bio u skladu s Vladinim, Klub zastupnika IDS-a je povukao taj, ali i većinu ostalih amandmanskih zahtjeva. Samo o manjem broju njegovih amandmana se, glasovalo, ali nisu prošli. Sastavnim dijelom Konačnog prijedloga zakona postao

je jedino amandman na članak 4. stavak 1, kojega je predlagatelj prihvatio. Riječ je o odredbi koja predviđa da sve informacije koje posjeduju, kojima raspolazu ili ih nadziru tijela javne vlasti moraju biti dostupne zainteresiranim ovlaštenicima prava na informaciju.

Istu sudbinu doživjela su i dva amandmana **Kluba zastupnika LIBRE**. Njihov zahtjev za dopunu članka 20. predlagatelj je uvažio, pa se o tome nije ni glasovalo. To znači da će se informacije o javnim natjecanjima i natječajnoj dokumentaciji za javne nabave ubuduće obvezno objavljivati u službenim glasilima ili na informativnom mediju. Drugi njihov amandman je prošao zahvaljujući podršci većine nazočnih zastupnika. Naime, Vlada je zauzela stajalište da se amandmanima mogu mijenjati ili dopunjavati samo članci sadržani u Konačnom prijedlogu zakona, a ne predlagati novi. Međutim, na inzistiranje predstavnika Kluba zastupnika **Jose Radoša** i o takvim se amandmanima glasovalo, tako da je njihov prijedlog za dodavanje novog članka 26a. dobio "zeleno svjetlo". Podsjetimo, riječ je o odredbi koja štiti korisnike prava na informaciju. Naime, prema toj odredbi izricanje sankcija

pravnoj ili fizičkoj osobi za neopravdanu uskratu ili ograničenje prava na pristup informaciji ne isključuje mogućnost da se obveza pristupa informacijama realizira do kraja.

Ostale amandmane zastupnika **LIBRE** predlagatelj je odbio, uz obrazloženje da su pokriveni njegovim amandmanima, ili da nisu u skladu s koncepcijom Zakona. Uvaživši te razloge podnositelji su odustali od amandmana na čl. 3. stavak 1. točke 1 i 2, dok se o ostalima glasovalo (većina nazočnih zastupnika priklonila se mišljenju Vlade RH). O amandmanskom zahtjevu **Nenada Stazića** nije se glasovalo, jer ga je predlagatelj prihvatio, pa je automatski postao sastavnim dijelom Konačnog prijedloga zakona.

Nakon toga je predsjednik Tomčić zaključio raspravu i dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. **Ishod - predloženi Zakon o pravu na pristup informacijama donesen je većinom glasova nazočnih zastupnika (76 glasova "za" i 5 "suzdržanih") u ponudnom tekstu, zajedno s prihvaćenim amandmanima. S obzirom na takav ishod predstavnik Kluba zastupnika LIBRE Jozo Radoš povukao je iz procedure njihov zakonski prijedlog.**

M.Ko.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRIMJENI STATUTA MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA I PROGONA ZA KAZNENA DJELA PROTIV MEĐUNARODNOG RATNOG I HUMANITARNOG PRAVA; KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIMJENI STATUTA MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA I PROGONA ZA KAZNENA DJELA PROTIV MEĐUNARODNOG RATNOG I HUMANITARNOG PRAVA

Potpuna suradnja s Međunarodnim kaznenim sudom

Hrvatski sabor je većinom glasova donio predloženi Zakon čije su glavne odrednice definiranje normi Statuta Međunarodnog kaznenog suda, suradnja Republike Hrvatske s tim Sudom, progon počinitelja kaznenih djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava

te počinitelja zločina protiv međunarodnog pravosuđa. Rasprava je tekla u dva čitanja, sukladno želji većine zastupnika, mada je Vlada Republike Hrvatske predlagala da Zakon bude donesen hitnim postupkom. No, oba čitanja provedena su na istoj sjednici.

O PRIJEDLOGU

Prijedlogom zakona definirane su norme Statuta Međunarodnog kaznenog suda, suradnja Republike Hrvatske s tim Sudom, progon počinitelja kaznenih djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, počinitelja zločina protiv

međunarodnog pravosuđa. Republika Hrvatska se ratifikacijom Rimskog statuta obvezala primijeniti Statut Međunarodnog kaznenog suda, te urediti progon počinitelja kaznenih djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Efikasan progon počinitelja zločina pred domaćim pravosuđem isključuje nadležnost Međunarodnog kaznenog suda (tzv. načelo komplementarnosti), pa je u interesu Republike Hrvatske da stvori uvjete za takvo što. Specifične norme o progonu počinitelja ratnih zločina trebale bi stvoriti i povoljnije uvjete za progon počinitelja zločina tijekom rata u Republici Hrvatskoj, čime bi se otvorila mogućost da Haaški sud određene predmete ustupi našim nacionalnim sudovima.

Definirani su pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu. Vlada se utvrđuje kao tijelo nadležno za vođenje poslova suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom. Vlada može osnovati specijalizirano tijelo za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Pojedine radnje i poslove suradnje obavljaju državna tijela prema općim propisima o nadležnosti u sudskim i upravnim predmetima, a Vlada usmjerava i koordinira suradnju. Pred Međunarodnim kaznenim sudom Republici Hrvatsku zastupa Glavni državni odvjetnik, no Vlada može za zastupanje odrediti i drugu stručnu osobu. To će biti slučaj kada se raspravlja o posebnim specijalističkim pitanjima za koja je potrebna posebna ekspertiza. Primjerice, takvo je zastupanje korišteno i pred ICTY u slučaju tzv. subpoene. Propisana je komunikacija s Međunarodnim kaznenim sudom koja se odvija diplomatskim putem i na hrvatskom jeziku ili jednom od službenih jezika Međunarodnog kaznenog suda. Određuje se domaće pravo kao mjerodavno za obavljanje pojedinih radnji. Sukladno Rimskom statutu, ne primjenjuju se imuniteti predviđeni domaćim zakonom. Institucionalizira se obveza prikupljanja i davanja podataka važnih za otkrivanje ratnih zločina, evidenciju stradanja i utvrđivanja povijesne istine o ratnim sukobima. Postavljaju se standardi i primjena posebnih propisa kod zaštite svjedoka, žrtava pravosudnih dužnosnika te načelo žurnosti u postupanju. Predviđa se tzv. univerzalna nadležnost za ratne zločine te se propisuje pod kojim uvjetima postoji nadležnost domaćih sudova i drugih tijela za progon zločina kada je počinitelj zločina uhićen i izručen Repu-

blici Hrvatskoj, te pod kojim uvjetima će se progon ustupiti Međunarodnom kaznenom sudu.

Propisuje se da se postupak za zločine vodi prema odredbama Zakona o kaznenom postupku ako ovim Zakonom nije što drugo određeno. Prema tome Državni odvjetnik ima tzv. opcijsku nadležnost. Uvijek je za zločine nadležan jedan od četiri specijalizirana županijska suda (Osijek, Rijeka, Split i Zagreb) te onaj sud koji je nadležan za suđenje prema općim propisima. Osnovni je cilj stvoriti uvjete za najkompliciranije slučajeve, a slučajevi ratnih zločina sigurno spadaju u takve, sude najbolji suci. Oni s velikim praktičnim iskustvom i specijalizirani za najteža kaznena djela, posebice ona čiji su zaštitni objekt vrijednosti zaštićene međunarodnim pravom. Ova odredba, iako omogućava fleksibilnost tužiteljeva postupanja i lociranje postupka u sud koji je s obzirom na kadrovske mogućnosti provesti postupak, takva da i dalje zadržava dovoljnu određenost mjesne nadležnosti sudova. Time se omogućava predvidivost nadležnog suda te mogućnost da se određeni predmeti koji su potencijalno konfliktni za određenu sredinu stave u nadležnost najkvalitetnijih sudova. Problem što su četiri suda čija nadležnost uvijek postoji inače preopterećeni, riješit će se povećanjem broja sudaca u tim sudovima i stvaranjem boljih uvjeta za rad, što je i inače u tijeku. Predviđa se specijalizacija istražnih odjela i vijeća u koje bi ušli suci odgovarajućeg iskustva i visoke stručnosti.

Kao i u drugim slučajevima koji zahtijevaju specijalizaciju i najviši stupanj suradnje svih državnih tijela koji sudjeluju u kaznenom progonu, želi se postići veća brzina u postupanju i stručnost najviše razine. S obzirom na to da je riječ o najtežim i najsloženijim predmetima, želi se osigurati da suci koji rade na tim predmetima ne budu prekomjerno opterećeni drugim predmetima, te da im se pruže odgovarajući radni i sigurnosni uvjeti. Predviđena je specijalizacija unutar državnog odvjetništva i policije kao i primjena odgovarajućih odredbi Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta a koje se odnose na rokove zadržavanja i rokove trajanja pritvora, ispitivanje sudionika zločina kada se ispituju kao svjedoci te opozivanju i uzimanju izjava od građana od nadležnog državnog odvjetnika, s obzirom na to da ove odredbe omogućavaju veću efikasnost u otkri-

vanju i procesuiranju počinitelja zločina. Dakle, ove odredbe iz Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta treba na smisleni način primjenjivati u prethodnom postupku i pokrenutom kaznenom postupku za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Uređuje se postupak u slučaju da Republika Hrvatska prijavljuje Tužitelju Međunarodnog kaznenog suda počinjenje zločina, te postupanje nadležnih tijela Republike Hrvatske kada Tužitelj MKS obavijesti da postoji sumnja da je počinjen zločin za čiji bi progon bila nadležna Republika Hrvatska. U slučaju odgovarajuće reakcije Republike Hrvatske, postupak bi se proveo pred njenim sudom a ne pred Međunarodnim kaznenim sudom. Uređuje se i primjena načela ne-bis-in-idem, kao i posljedice pokretanja postupka pred Međunarodnim kaznenim sudom. Nije moguć paralelizam postupanja pred domaćim i međunarodnim sudom. U slučaju ako je Međunarodni kazneni sud presudio u nekom slučaju, takva presuda onemogućava vođenje postupka pred domaćim sudom. Ako Međunarodni kazneni sud nije meritorno odlučio o predmetu, postupak se može provesti ili nastaviti pred domaćim sudom. Utvrđuju se načela suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom. Postupanje u dobroj vjeri je temeljno načelo te suradnje i odgovara obvezi preuzetoj ratifikacijom Rimskog statuta. Postupanje u dobroj vjeri i u duhu Statuta pretpostavka je i prednosti domaćeg pravosuđa pred međunarodnim.

Omogućava se nazočnost predstavnika Međunarodnog kaznenog suda pri provođenju pojedinih postupovnih radnji. Uređuje se odgoda obavljanja pojedinih poslova suradnje u slučajevima kad je sporna nadležnost Međunarodnog kaznenog suda ili u drugim slučajevima predviđenim Statutom. Omogućava se Međunarodnom kaznenom sudu da obavlja pojedine postupovne radnje na području Republike Hrvatske, ali ne i one koje bi uključivale mjere prisile. Predviđaju se konzultacije s Međunarodnim kaznenim sudom za slučaj nemogućnosti obavljanja pojedinih poslova suradnje ili primjene Statuta. Uređuje preuzimanje progona od Međunarodnog kaznenog suda. Ova se odredba primjenjuje i za slučaj kada Republika Hrvatska preuzima postupak od Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju. Predviđeno je da se u tom slučaju postupak provodi uz primje-

nu hrvatskog kaznenog zakonodavstva, a postoji mogućnost da državni odvjetnik podigne tzv. neposrednu optužnicu u slučaju kada ocijeni da dokazi pribavljeni od Međunarodnog kaznenog suda čine dovoljnu osnovu za to, a podizanje neposredne optužnice nije ograničeno uvjetima propisanom čl. 191. Zakona o kaznenom postupku. Propisuje se postupak za predaju koji se pokreće i vodi temeljem obrazloženog zahtjeva Međunarodnog kaznenog suda koji se dostavlja diplomatskim putem. U postupku se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Predviđa se obvezna obrana u postupku predaje. Uhićenje temeljem zahtjeva Međunarodnog kaznenog suda provodi policija, primjenjujući mjere predviđene Zakonom o kaznenom postupku potrebne da se okrivljenik pronađe i uhititi. U postupak pred istražnim sucem odlučuje se o pritvoru te se prikupljaju podaci potrebni za kasniju odluku o predaji okrivljenika. Tijekom tog postupka okrivljenik može donijeti odluku o dobrovoljnoj predaji, o čemu se sastavlja posebna isprava. U tom slučaju, ne provodi se daljnji postupak već se okrivljenik temeljem vlastitog zahtjeva predaje Sudu. Utvrđuje se nadležnost županijskih sudova u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu za provođenje postupka predaje i sadržajni okvir ispitivanja okrivljenika. Uređuje se dobrovoljna predaja u fazi postupka pred vijećem. Dobrovoljna predaja je institut kojim okrivljenik, prihvaćanjem da se pojavi pred Međunarodnim kaznenim sudom izbjegava postupak predaje i eventualni pritvor. Uz to, činom dobrovoljne predaje može steći i uvjete za pogodnost pred Međunarodnim kaznenim sudom (npr. obrana sa slobode, olakotna okolnost za slučaj osuđujuće presude). Sukladno Statutu određuje uvjete za predaju okrivljenika. Predviđa se slučaj obvezatne kontrole odluke od strane Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Uređuje se pravo žalbe na rješenje o predaji okrivljenika, izvršnost rješenja i nadležnost policije za provedbu pravomoćnog i izvršnog rješenja o predaji.

Normira se obveza izvršenja odluka Međunarodnog kaznenog suda i postupanje u slučaju nemogućnosti izvršenja. Predviđa se i mogućnost da Republika Hrvatska prihvati na izvršavanje kazne zatvora osuđenika. Kazna se izvršava prema domaćem zakonodavstvu, a sukladno Statutu. Uređuje se sudjelovanje Republi-

ke Hrvatske u radu Međunarodnog kaznenog suda i to u Skupštini država članica i drugim tijelima Suda, način oglašavanja i izbora slobodnih sudačkih i drugih mjesta u Sudu, te participaciju financiranju Suda prema odredbama Statuta i na njemu utemeljenim općim aktima Suda. Odredbama koje se odnose na izbor sudaca i drugih djelatnika Suda jamči se transparentnost i sudjelovanje stručne javnosti i nevladinih organizacija u postupku izbora. Određuje se primjena ovoga Zakona u odnosu na kaznena djela (zločine) koji vremenski potpadaju pod nadležnost Međunarodnog kaznenog suda.

Zakon uređuje i primjenu organizacijskih i postupovnih normi Zakona na sve zločine, bez obzira na vrijeme njihova počinjenja. Ovom se odredbom stvaraju uvjeti da se norme kojima se podiže efikasnost pravosuđa primijene na sve predmete koji se vode ili će se voditi pred hrvatskim sudovima, te da se određeni slučajevi koji se vode pred ICTY ili bi se pred njim trebali voditi prepuste hrvatskim sudovima. Precizira se odnos ovoga Zakona u odnosu na Ustavni zakon o suradnji s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju. S obzirom na to da je Statut toga suda kogentne naravi (glava VII. Povelje UN) i da Ustavni zakon uređuje obveze koje za države proizlaze iz tog Statuta, odredbe ovoga Zakona ne mogu derogirati odredbe Ustavnog zakona.

RADNA TIJELA

Odbori za Ustav, Poslovnik i politički sustav, za zakonodavstvo te za pravosuđe podržali su donošenje predložene Zakona. Odbori za Ustav, Poslovnik i politički sustav te za zakonodavstvo predložili su i donošenje zaključka da se o Zakonu provede prvo čitanje te da se sve primjedbe i prijedlozi dostave predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga.

RASPRAVA

Potpuna suradnja s Haškim sudom

Uvodno je zamjenik ministricе pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Miljenko Kovač** naglasio kako će ovaj Zakon omogućiti potpunu suradnju Hrvatske s

Haškim sudom. Napomenuo je dalje kako nužnost donošenja ovog Zakona proizlazi iz činjenice što je on u skladu s nadležnošću Rimskog statuta Haškog suda kojeg je Sabor potvrdio. Dodao je da bi se Zakon primjenjivao samo na djela iz nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda, a koja su u postupku nakon 1. srpnja 2002.

Predlagatelj će imati vremena da do drugog čitanja sve primjedbe ugradi u Zakon kako bi se došlo do jednog pravog akta koji bi predstavljao krunu svega za što se Hrvatska zalagala kada se radilo o Međunarodnom kaznenom sudu.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je potom **Luka Trconić (HSS)**. Smatra da je izuzetno važno u toj domeni imati čistu i potpunu zakonsku regulativu. U suprotnom, rekao je, izložili bi se mogućnosti da Međunarodni kazneni sud ima pravo preuzeti predmete i dalje ih rješavati. Zamjerio je predlagatelju što u Glavi V. "Suradnja s Međunarodnim kaznenim sudom" nema preciznih odredaba u nekim segmentima kao privremeno uhićenje, tranzit i rokovi za predaju. Drži dalje da nedostaje razrada Glave VII. budući da sve odredbe domaćeg prava nisu primjenjive uopćeno u svim predmetnim slučajevima. Također, smatra da nije prihvatljivo da se kazneni postupak vodi pred 4 najveća suda u zemlji, Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu, kao i to da Državni odvjetnik temeljem diskrecijske ocjene odlučuje pred kojim će sudom biti postupak vođen. Mišljenja je da to razrađuje naše pravosuđe. Konstatirao je da će predlagatelj imati vremena da do drugog čitanja sve primjedbe ugradi u Zakon kako bi se došlo do jednog pravog akta koji bi predstavljao krunu svega za što se Hrvatska zalagala kada se radilo o Međunarodnom kaznenom sudu.

Hrvatski sabor ne bi trebao zanemariti svoju osnovnu zadaću

Smatram kako je osnivanje Međunarodnog kaznenog suda značajan zaokret

prema uspostavi vladavine prava i jačanju međunarodnih humanih standarda u međunarodnoj zajednici, rekao je u ime Kluba zastupnika HB-a **Milan Kovač (HB)** rekavši kako već samo postojanje Međunarodnog kaznenog suda predstavlja do sada najveći doseg u razvoju kaznenog prava na međunarodnoj razini. Naglasio je da unatoč tome Hrvatski sabor ne bi trebao zanemariti svoju osnovnu zadaću i propustiti dosljedno primijeniti imperativne svoje pravne i političke funkcije. Što se predloženog Zakona tiče drži da tu treba postaviti pitanje ustavne utemeljenosti. Tu se osvrnuo na članak 9. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske koji kaže: "Državljanin Republike Hrvatske ne može biti prognan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, a ne može biti ni izručen drugoj državi". Drži dalje da bi to pitanje izručenja hrvatskih državljana trebalo biti riješeno donošenjem Ustavnog zakona koji bi riješio tu problematiku. Mišljenja je dalje da bi Zakon o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda trebalo promatrati zajedno s odredbama Zakona o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda. Kao bitni nedostatak naveo je propust da se prilikom odlučivanja o zahtjevu za izručenje, odnosno predaju razmotre dokazi koji ukazuju na postojanje osnovne sumnje na počinjenje djela koje se osumnjičenom stavlja na teret. Predložio je stoga da se u članku 36. unese odredba kojom se prilikom odlučivanja o izručenju ocjenjuju dokazi koji govore o postojanju osnovane sumnje na počinjenje djela. Zaključio je i da ovaj zakonski prijedlog ne bi trebalo prihvatiti nego načiniti jedinstveni ustavni zakon koji će normirati suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom i Haškim tribunalom.

Rasprava je time završena i zastupnici su prešli na glasovanje.

Većinom glasova (90 "za" i pet "suzdržanih") zastupnici su prihvatili Prijedlog zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava u prvom čitanju.

O KONAČNOM PRIJEDLOGU

U tekstu Konačnog prijedloga zakona nastale su određene razlike u odnosu na Prijedlog zakona a, kao posljedica uva-

žavanja mišljenja i prijedloga saborskih odbora. Prihvaćena je primjedba Odbora za pravosuđe i Odbora za zakonodavstvo u svezi s terminom "zločin", te je on brisan kako kod definiranja pojmova u članku 2. tako i u svim odredbama u kojima je bio naveden, a kako se radi o kaznenim djelima iz članka 1. ovoga Zakona, zamijenjen je tim izričajem, jer hrvatsko kazneno pravo ne poznaje pojam zločina iako se neka kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom ipak nazivaju ratnim zločinima. Prihvaćena je primjedba Odbora za zakonodavstvo u svezi s člankom 4. te je sada na jasniji i precizniji način propisano zastupanje pred Međunarodnim kaznenim sudom. Prihvaćena je primjedba Odbora za zakonodavstvo u svezi s člancima 8. i 14. te su sukladno tome ujednačeni izričaji "zločin", "progon zločina", "progon počinitelja zločina", "ratni zločin" i "kazneni progon" u svim odredbama Zakona. Uvažavajući primjedbe i mišljenja Odbora za zakonodavstvo i Odbora za pravosuđe u svezi s člankom 12. kojim se određuje nadležnost sudova za vođenje kaznenog postupka, predlagatelj je odredio da su u sudove koji su mjesno nadležni prema općim propisima, nadležni i županijski sudovi u Rijeci, Osijeku, Splitu i Zagrebu. Postupak će se voditi pred onim sudom pred kojim ga pokrene državni odvjetnik, ali ako ga pokreće kod županijskog suda koji nije nadležan prema stavku 1. članka 12. odnosno pred jednim od ova četiri suda, tada je potrebna suglasnost predsjednika Vrhovnog suda a koji će dati ako je to primjereno okolnostima djela i potrebama vođenja postupka. Prihvaćene su primjedbe Odbora za zakonodavstvo u svezi s člankom 14. te je odredba preuređena na način da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za poslove pravosuđa te kolegija državnog odvjetništva Republike Hrvatske imenuje jednog od svojih zamjenika na dužnost Državnog odvjetnika za progon ratnih zločina. Rješenje je identično kao i kod imenovanja Ravnatelja USKOK-a. Prihvaćena je primjedba Odbora za zakonodavstvo u svezi s brisanjem stavka 2. u članku 25. Djelomično je prihvaćena primjedba Odbora za zakonodavstvo u svezi s člankom 27. na način da je korišten puni naziv Suda - "Međunarodni kazneni sud", dok je sam naziv članka "Konzultacije" kao i izričaj "posavjetovati" u tek-

stu odredbe preuzet iz članka 97. Statuta. Pored navedenog, članak je preuređen na način da je propisano da se radi o stvarnim ili pravnim razlozima koji bi mogli spriječiti ili otežati izvršenje zahtjeva za suradnju. Prihvaćena je primjedba Odbora za zakonodavstvo u svezi s člankom 35, te je precizirano da se odricanje od pravnih lijekova odnosi na pravne lijekove u postupku predaje, a okrivljenik tijekom postupka može dati izjavu da se želi dobrovoljno predati Međunarodnom kaznenom sudu. Osim navedenog, tekst je jezično i stilski ujednačen. Zakon je popravljen u nomotehničkom smislu, a u odnosu na neke izrečene primjedbe učinjena su poboljšanja teksta (članak 28. stavak 4.).

Nije prihvaćena primjedba Odbora za zakonodavstvo u svezi s člankom 7, jer članak 7. propisuje dostavu podataka koji su od važnosti za otkrivanje kaznenih djela za koja se progona po ovom Zakonu, a potrebno ih je dostaviti nadležnim državnim tijelima - policiji i državnom odvjetništvu. Nije prihvaćena primjedba Odbora za zakonodavstvo na članak 28. jer se ne radi o nesuglasju između stavaka 1. i 3. tog članka s člankom 14. koji propisuje mogućnost određivanja posebnoga Državnog odvjetnika za progon ratnih zločina koja specijalizacija je predviđena unutar državnog odvjetništva. Naime, članak 28. uređuje preuzimanje progona od Međunarodnog kaznenog suda, koja se odredba primjenjuje i za slučaj kada Republika Hrvatska preuzima postupak od Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju. Nije prihvaćena primjedba Odbora za zakonodavstvo na članak 49. jer odredba precizira odnos ovoga Zakona u odnosu na Ustavni zakon o suradnji s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju. S obzirom na to da je Statut toga suda kogentne naravi (Glava VII. Povelje UN) i da Ustavni zakon uređuje obveze koje za države proizlaze iz tog Statuta, odredbe ovoga Zakona ne mogu derogirati odredbe Ustavnog zakona. Nije prihvaćena primjedba Odbora za pravosuđe koja se odnosi na samu koncepciju Zakona jer Zakon regulira primjenu Statuta Međunarodnog kaznenog suda i propisuje progon za određena kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

Nije prihvatljiva ni primjedba da se ne radi o primjeni Rimskog statuta MKS-a jer je dio normi ugrađen u Zakon o

izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Republika Hrvatska uskladila je svoje nacionalno kazneno zakonodavstvo s Rimskim statutom na taj način što je materijalne norme ugradila u svoj Kazneni zakonik, a postupovne odredbe propisane su upravo ovim posebnim zakonom. Nije prihvaćena primjedba Odbora za pravosuđe o podnormiranosti Glave V. Zakona, jer su u Glavi V. samo utvrđena načela suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom, a u Glavi VI. razrađene su odredbe koje detaljno propisuju uhićenje i predaju okrivljenika koja postupanja se provode žurno i bez odgode, te se supsidijarno primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Nije prihvaćena primjedba Kluba Hrvatskog bloka u svezi s člankom 36. jer je odredba članka 36. nastala na temelju odredbi Rimskog statuta sadržanih u Glavi IX. - Međunarodna suradnja i sudska pomoć.

RADNA TIJELA

Donošenje Zakona podržali su **odbori za zakonodavstvo te za pravosuđe.**

Odbor za pravosuđe je ustvrdio kako je intervencijama u tekst Zakona predlagatelj učinio stanoviti pomak u kvaliteti zakonskog teksta ali da se ovom projektu mogu i dalje izricati primjedbe koncepcijske naravi pa i neke pojedinačne. Izražena je primjedba kako se u jednom zakonskom projektu nalaze zapravo dva zakona koja reguliraju različitu materiju i pri tome se u više navrata zbog nedovoljne doradenosti, pozivaju na odredbe nekih drugih zakona od kojih npr. Zakon o USKOK-u nema puno dodirnih točaka s predloženim Zakonom. Mora se, međutim, uvažiti činjenica da je Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda potvrđen, ratificiran, da je postao dio unutarnjeg pravnog poretka a da bi drugi dio ovog zakonskog projekta trebao odgovoriti pravno političkim pitanjima koja će se uskoro postaviti vezana uz postupke protiv počinitelja kaznenih djela protiv međunarodnog humanitarnog i ratnog prava koji su u tijeku.

AMANDMANI VLADE

Prvim amandmanom Vlada je brisala stavak 2. članka 6. koji govori o primjeni propisa hrvatskog prava prema kojima se obavlja odgovarajuća radnja u postupku

pred hrvatskim državnim tijelima ukoliko se na neku radnju ne može primijeniti zakon RH. Amandmanom je također promijenjen izričaj članka 28. stavka 4. na način da se dokazi koje su prikupila tijela Međunarodnog kaznenog suda mogu koristiti u kaznenom postupku u Republici Hrvatskoj pod uvjetima da su ti dokazi predviđeni Statutom i Pravilima o postupku i dokazima Međunarodnog kaznenog suda i da se mogu koristiti pred tim Sudom.

RASPRAVA

Hrvatska ima dobre izgleda da joj Međunarodni kazneni sud prepusti suđenja u predmetima ratnih zločina

Ministrica pravosuđa **Ingrid Antičević-Marinović** je napomenula kako je Republika Hrvatska dužna usvojiti propis koji osigurava potpunu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom to više što je ta suradnja obveza Hrvatske pred međunarodnom zajednicom. Zakon sadrži odredbe koje će osigurati kvalitetniji i efikasniji progon, suđenje i sankcioniranje počinitelja kaznenih djela ratnih zločina čime Hrvatska ima dobre izgleda da joj Međunarodni kazneni sud prepusti suđenja u predmetima ratnih zločina, dodala je ministrica. Osim toga, rekla je, Hrvatska mora uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo s Rimskim statutom MKS-a jer u protivnom MKS preuzima progon i suđenje u slučajevima kada država nije voljna ili nije u stanju iz raznih razloga provesti kazneni progon.

Ovaj zakonski prijedlog ne bi trebalo prihvatiti nego načiniti jedinstveni ustavni zakon koji će normirati suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom i Haškim tribunalom.

Stav Odbora za pravosuđe iznio je njegov predsjednik **Luka Trconić**. Na kraju izlaganja je zaključio da treba podržati donošenje ovog zakonskog projekta jer je to nešto što je vrlo bitno ovog trenutka.

Međunarodni sud o kojem govori ovaj Zakon osnovan je, nažalost, prekasno za nas, ali zato je to prva globalna pravosuдна institucija nadležna za kazneno procesuiranje pojedinaca koji su nakon stupanja na snagu njegovog Statuta 1. srpnja 2002. godine počinili zločine protiv međunarodnog kaznenog i humanitarnog prava, rekla je u ime Kluba zastupnica HB-a dr.sc. **Ljerka Mintas-Hodak (nezavisna)**. Ukazala je na činjenicu da dan prije raspuštanja Sabora Vlada inzistira na ponovnom uvrštenju ove točke u dnevni red te pita zašto se tako dugo čekalo s ovim procesno-pravnim promjenama te zašto je Vlada ocijenila da je nužno prije raspuštanja Sabora donijeti ovaj Zakon? Nije joj potom bilo jasno kako Vlada misli bez dodatnih troškova za imenovanje sudaca osnivati posebne istražne odjele koji će raditi samo na procesuiranju ratnih zločina. Zanimljivim je ocijenila potpuno ignoriranje primjedaba

Zakon je prva globalna pravosuдна institucija nadležna za kazneno procesuiranje pojedinaca koji su nakon stupanja na snagu njegovog Statuta 1. srpnja 2002. godine počinili zločine protiv međunarodnog kaznenog i humanitarnog prava.

o neuskладnosti Zakona s Ustavom. Nije joj bilo jasno zašto se Vlada odlučila na donošenje običnog, a ne Ustavnog zakona. Smatra da je Vlada namjerno predložila novi Zakon umjesto promjene Ustavnog zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom jer za njegovu promjenu ne bi imala potrebnu većinu. Očito je, kaže, da je Vlada požurila s donošenjem ovog Zakona kako bi omogućila vrlo skoro preuzimanje kaznenih predmeta od Haškog suda. Drži da bi bilo korektno od Vlade da je ipak nešto više otkrila o svojim skrivenim namjerama u svezi s haškim postupcima i pravim razlozima hitnog izglasavanja ovog Zakona. Na kraju izlaganja je istaknula da će Klub zastupnika HIP-a podržati ovaj Zakon ukoliko se prihvate iznesene primjedbe.

Ovo radimo zbog svih građana Republike Hrvatske

Ovo radimo zbog nas samih kao i zbog građana sukladno izjavama da se uskoro može očekivati da se svi postupci pored Haaškog suda prepuste domaćem zakonodavstvu, pojasnila je ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Ingrid Antičević-Marinović**. Dodala je da nema nikakvih pravnih i političkih razloga što se Zakon ne donosi u formi Ustavnog zakona. Kao razlog što će se predmeti voditi na samo četiri suda u Hrvatskoj navela je to što ti sudovi raspolažu s većim brojem vijeća dok drugi županijski sudovi raspola-

žu sa samo jednim Vijećem. Međutim, kaže, to ne znači da se tu isključuju i ostali županijski sudovi. Ne isključuju se ni ostali sudovi, ali radi se o složenim postupcima, dodala je ministrica. Što se tiče donošenja Zakona ne u formi Ustavnog suda obrazložila je da su razlozi praktične prirode.

Rezolucijom Ujedinjenih naroda utvrđen je Rimski statut i za nas je on jednako važan, naglasila je dr.sc. **Ljerka Mintas-Hodak**. Pojasnila je da se i u Statutu govori o prisilnoj predaji što je po Ustavu zabranjeno za državljane Republike Hrvatske.

Izručenje je ustavom zabranjeno, ali tu se radi o predaji jednoj međunarod-

dnoj instituciji, odgovorila je ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Ingrid Antičević-Marinović**.

I u Ustavnom zakonu o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznenim sudom govori se o predaji pa je ukupna pravna doktrina i političke stanke ocijenili da treba donijeti Ustavni zakon, konstatirala je dr.sc. **Ljerka Mintas-Hodak**.

Budući da je rasprava zaključena zastupnici su glasovali o predloženom zakonu te ga većinom glasova (73 "za", 31 "protiv" i pet "suzdržanih") donijeli.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SUZBIJANJU ZLOPORABE OPOJNIH DROGA

Prevenција u nadležnosti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

Prijedlogom Zakona o zdravstvenoj zaštiti koji je Hrvatski sabor prihvatio 1. travnja 2003. godine uređuje se preuzimanje poslova Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Time se u okviru institucionalne reforme u sustavu zdravstva uređuje preustroj državnih zdravstvenih zavoda, objedinjuju se zavodi s komplementarnom djelatnošću, te se smanjuje njihov ukupan broj. U tom se smislu ovim zakonskim prijedlogom odredbe važećeg Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga usklađuju s predloženim rješenjima Konačnog prijedloga Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova donijeli su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbija-

nju zloporabe opojnih droga, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

O PRIJEDLOGU

Predloženim izmjenama uređuje se preuzimanje poslova Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Zakonom o suzbijanju zloporabe opojnih droga koji je Hrvatski sabor donio 2001. godine ("Narodne novine", broj 107/01), te izmijenio 2002. godine ("Narodne novine", broj 87/02), uređeno je da se radi prevencije ovisnosti i provedbe specifičnih postupaka za oslobađanje od ovisnosti, mjera i postupaka skrbi o ovisnicima i povremenim uzimateljima opojnih droga osniva Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti. Navedena zdravstvena ustanova osnovana

je Uredbom Vlade RH od 21. veljače 2002. godine, te je upisana u sudski registar ustanova, međutim nije započela s radom.

Prijedlogom zakona o zdravstvenoj zaštiti koji je Hrvatski sabor prihvatio 1. travnja 2003. godine uređuje se preuzimanje poslova Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Ovim zakonskim prijedlogom odredbe važećeg Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga usklađuju se s predloženim rješenjima Konačnog prijedloga zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Zakonskim se prijedlogom također u skladu sa Zaključkom Vlade RH od 8. svibnja 2003. godine za ovisnike o opojnim drogama, za prekršaje iz članaka 54. do 63. važećeg Zakona, propisuje prvenstveno i obvezno izricanje zaštitne mjere obveznog liječenja od ovisnosti.

Za provedbu ovog Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna.

Kako se Prijedlogom zakona o zdravstvenoj zaštiti koji je Hrvatski sabor prihvatio 1. travnja 2003. godine uređuje preuzimanje poslova Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, te s obzirom na predstojeći postupak drugog čitanja navedenog zakonskog prijedloga, stekli su se uvjeti za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

Predstavnik predlagatelja, ministar zdravstva, mr.sc. **Andro Vlahušić** dodatno je obrazložio ovaj Prijedlog. Rekao je da izmjene i dopune reguliraju tri točke. Prva točka je usklađivanje postojećeg Zakona o suzbijanju opojnih droga sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, gdje centri za prevenciju ovisnosti postaju dio Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

"Druga najvažnija stvar je da se ovim zakonskim prijedlogom za ovisnike opojnih droga za prekršaje iz članka 54. do 63. propisuje prvenstveno i obvezno izricanje zaštitne mjere obveznog liječenja od ovisnosti". Naglašava da su ljudi koji počinju uzimati opojne droge žrtve i da njima treba maksimalno pomoći. Zbog toga se uvodi obvezna mjera liječenja, a po ovom zakonu je također predviđeno da svi oni koji uspješno završe sa svojom socijalnom rehabilitacijom, neće morati plaćati ni prekršajne kazne.

Treća mjera je ta da se uvodi i Povjerenstvo Vlade RH koje Vladi predlaže konkretne mjere zaštite u borbi protiv ovisnosti.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu da se donese po hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga podnosi 8 amandmana.

Odbor za obitelj, mladež i šport također je na svojoj sjednici razmatrao predmetni zakon. U uvodnom dijelu predlagatelj je istaknuo da je Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti zdravstvena ustanova osnovana Uredbom Vlade RH u veljači 2002. godine, koja još nije počela s radom. Izmjenom Zakona o zdravstvenoj zaštiti od travnja ove godine uređuje se preuzimanje poslova od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Time se uređuje

preustroj državnih zdravstvenih zavoda, te se smanjuje njihov ukupan broj.

Naglašeno je da ove izmjene Zakona znače usklađivanje s predloženim rješenjima Konačnog prijedloga zakona o zdravstvenoj zaštiti. Njima se propisuje izricanje zaštitne mjere obveznog liječenja od ovisnosti za ovisnike o opojnim drogama koji učine prekršaje iz članaka 54. - 63. važećeg Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga.

Predlagatelj je obrazložio prijedlog za hitnim postupkom potrebom usklađivanja sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti kojem predstoji rasprava o drugom čitanju u Hrvatskom saboru.

U nastavku je izraženo zadovoljstvo predloženom obvezom liječenja ovisnika od opojnih droga, na čiju je potrebu i Odbor u ranijim raspravama ukazivao.

Istaknuto je da je na 64. sjednici Odbora održanoj u lipnju 2003. godine raspravljano o izmjenama članka 173. KZ-a kojom prigodom je upućen zahtjev Vladi RH za izradom Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga u kojem bi se definirali pojmovi "nezatna količina opojnih droga" i "upotreba za osobnu upotrebu" kako bi se lakše razlučili ovisnici od dileira. Utvrđeno je da se o ovom zaključku Odbora Vlada nije očitovala.

Pri kraju rasprave izraženo je zadovoljstvo člankom 7. Konačnog prijedloga zakona, ocjenjujući ga boljim rješenjem od postojećeg načina donošenja općeg i posebnog programa za suzbijanje zloporabe opojnih droga.

Nakon provedene rasprave Odbor je uvažavajući obrazloženje podržao zahtjev predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku, te odlučio Hrvatskom saboru jednoglasno predložiti donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga u tekstu predlagatelja.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ne protivi se donošenju Zakona po hitnom postupku. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zloporabe opojnih droga uz prihvaćanje dva amandmana.

AMANDMANI

Prvi amandman **Odbora za zakonodavstvo** je na članak 1. koji se mijenja i

glasi: "U Zakonu o suzbijanju zloporabe opojnih droga ("Narodne novine", brojevi 107/01. i 87/02.), u članku 5. stavku 4. riječ: "Zavoda" zamjenjuje se riječima: "Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: Zavod)". Obrazloženje je da u važećem tekstu stavka 4. članka 5, ne spominje se naziv Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti, već samo njegov skraćeni naziv. Isto je i u odnosu na članke 39, 42. i 49. Također, nepotrebna je navedena izmjena u članku 37, jer je predložena izmjena cijelog članka 37. Radi toga sukladno razlozima za donošenje ovoga Zakona uređuje se izmjena Zavoda sa skraćenim nazivom, te u narednim člancima nije potrebno navoditi njegov puni naziv, niti mijenjati njegov skraćeni naziv.

Ne postoje opravdani razlozi za osnivanjem Povjerenstva pored dvaju ministarstava, dva Zavoda (za javno zdravstvo i za socijalnu skrb), te županijskih zavoda s podružnicama i Vladinog Ureda.

Drugi amandman odnosi se na članak 2. koji se briše. Obrazloženje je da prema predloženom tekstu članka 7, važećim odredbama članka 42., koje se ne predlažu mijenjati u cijelosti i prema obrazloženju članka 2. Konačnog prijedloga proizlazi da bi Povjerenstvo trebalo osnovati samo radi davanja mišljenja i radi donošenja jednog posebnog programa. Druge programe donosi Vlada, odnosno ministar zdravstva i ministar nadležan za poslove rada i socijalne skrbi.

Smatra se da ne postoje opravdani razlozi za osnivanjem Povjerenstva pored dvaju ministarstava, dva Zavoda (za javno zdravstvo i za socijalnu skrb), te županijskih zavoda s podružnicama i Vladinog Ureda. Naime, upitna je i ovlast Povjerenstva da donosi program prema kojemu bi, sukladno važećem članku 40. i članku 14. Konačnog prijedloga dio sredstava osiguravala država, županije i Grad Zagreb, a provodili ga i podnosili izvješća Uredu ministarstva, zavodi, odnosno zdravstvene ustanove i ustanove socijalne skrbi, te druge pravne i fizičke osobe.

Treći amandman je na članak 6. i glasi: "U članku 6, stavku 3, izmijenjenog članka 37, riječi: "prethodnu suglasnost Povjerenstva" zamjenjuju se riječima: "prethodno mišljenje Zavoda za socijalnu skrb i Ureda". Obrazloženje je da sukladno amandmanu na članak 2. i njegovu obrazloženju uređuje se izričaj.

Četvrtim amandmanom dodaje se članak. Iza članka 6. dodaje se članak 6a. koji glasi: "U članku 39. riječ: "centrima" zamjenjuje se riječima: "zavodima za javno zdravstvo, te Zavodom za socijalnu skrb".

Obrazloženje je da stupanjem na snagu ovog Zakona, prema članku 13. Konačnog prijedloga centri postaju podružnice Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba i županija. Kako se pomoć pruža sukladno propisima u području socijalne skrbi, nužno je odrediti suradnju i sa Zavodom za socijalnu skrb.

Peti amandman na članak 7. glasi: "U članku 7. u izmijenjenom stavku 1. članka 42. riječi: "Ureda i uz prethodno mišljenje Povjerenstva" zamjenjuju se riječima: "ministra zdravstva i uz prethodno mišljenje Ureda". Stavak 2. mijenja se i glasi: "Program mjera za suzbijanje zlorabe opojnih droga donosi ministar zdravstva uz prethodno mišljenje Ureda, a program mjera za skrb o ovisnicima donosi ministar zdravstva uz suglasnost ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi uz prethodno mišljenje Zavoda za socijalnu skrb i Ureda".

U stavku 3. iza riječi: "programa" dodaju se riječi: "iz članka 37. stavka 3. ovoga Zakona i ovoga članka".

Obrazloženje za ovaj amandman je sljedeće: Sukladno amandmanu na članak 2. i njegovu obrazloženju uređuje se izričaj. Istodobno, budući je posebnim zakonom osnovan Zavod za socijalnu skrb, predlaže se obvezati ga na davanje mišljenja. Također, radi razvidnosti uređuje se izričaj u stavku 3, tako da se podnošenje izvješća odnosi i na program iz članka 6, kojim se uređuju mjere pomoći.

Šesti amandman je na članak 9. i glasi: "U članku 9. u izmijenjenom stavku 3. članka 64. riječi: "izriče se" zamjenjuju se riječima: "obvezno se uz novčanu kaznu izriče". U dodanom stavku 5. tekst iza riječi: "kazne" briše se. Obrazloženje je da se ovime uređuje izričaj.

Sedmim amandmanom članak 12. mijenja se i glasi: "Hrvatski zavod za

javno zdravstvo preuzima poslove, prostor, opremu, zaposlenike, te prava i obveze Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti u roku i na način utvrđen Zakonom o zdravstvenoj zaštiti".

Obrazloženje je da nije ovlast ministra da rješenjima uređuje obuhvat i vrste djelatnosti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Kako će se pitanje djelatnosti svih zdravstvenih ustanova riješiti donošenjem novoga Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim će se i ovo pitanje riješiti, amandmanom se uređuje tekst.

Naposlijetku, osmi amandman je na članak 15. i glasi: "U članku 15. stavku 2. riječ: "Povjerenstvo" zamjenjuje se riječima: "ministri ovlašteni ovim Zakonom". Obrazloženje je da se sukladno amandmanima na članke 2, 6. i 7. uređuje izričaj.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina predložio je dva amandmana na tekst Konačnog prijedloga zakona. Prvi amandman je na članak 13. i glasi: U članku 13. riječ: "podružnice" zamjenjuje se riječima: "sastavni dio". Obrazloženje je da je naziv "podružnice" nejasan i izvan terminologije koja se koristi u predmetnom zakonu. Županijski odnosno gradski centri osnovani do dana stupanja na snagu Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga postaju predloženim izmjenama i dopunama Zakona sastavni dio Zavoda za javno zdravstvo županije, odnosno Grada Zagreba, na čijem su području osnovani, pa se tako amandmanom i predlaže utvrditi, a status centara uredit će se sukladno važećim propisima.

Županije i Grad Zagreb obvezne su sredstvima iz svojih proračuna sudjelovati u osiguranju sredstava za rad centara osnovanih po Zakonu o suzbijanju zlorabe opojnih droga.

Drugi amandman je na članak 14. i glasi: U članku 14. riječi: "podružnica Zavoda za javno zdravstvo županije, odnosno Grada Zagreba" zamjenjuju se riječju: "centara", a riječ "sudjeluju" zamjenjuje se riječima: "obvezne su sudjelovati". Obrazloženje je sljedeće: Promjena teksta članka 14. predlaže se

radi usklađivanja s promjenom koja je predložena u amandmanu na članak 13, kao i radi toga da se preciznije istakne da su županije i Grad Zagreb obvezne sredstvima iz svojih proračuna sudjelovati u osiguranju sredstava za rad centara osnovanih po Zakonu o suzbijanju zlorabe opojnih droga.

Članak 14. nakon predloženih promjena u cjelini bi glasio: "U osiguranju sredstava za rad centara iz članka 13. ovog zakona obvezne su sudjelovati županije i Grad Zagreb sredstvima iz svojih proračuna namijenjenih za provedbu programa mjera za suzbijanje i prevenciju zlorabe opojnih droga i prevenciju ovisnosti na svom području".

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, ministra zdravstva, mr.sc. **Andre Vlahušića**, govorili su predstavnici klubova zastupnika. U ime **Kluba zastupnika Hrvatskog bloka** govorio je **Krunoslav Gašparić (HB)**. Rekao je da bi zastupnici trebali raspravljati o tome da Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti, ustanove koju je Vlada osnovala u veljači 2002. godine, a koja nije ni započela radom, pređe u nadležnost Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Također bi zastupnici trebali raspravljati i o općem programu za suzbijanje zlorabe opojnih droga koji će Vlada RH donijeti u roku od tri mjeseca do stupanja na snagu ovog zakona. Posebne programe mjera za suzbijanje zlorabe opojnih droga i skrbi o ovisnicima, te pomoći ovisnicima o opojnim drogama i povremenim uzimateljima opojnih droga, Povjerenstvo će donijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

"Trebali bismo povjerovati u to da nešto što u godinu i pol dana postojanja nije profunkcioniralo, neće ništa koštati". Izrazio je mišljenje da nešto što nije profunkcioniralo u godinu i pol dana neće profunkcionirati tako skoro, te da će zastupnici za godinu dana opet raspravljati o nacionalnom planu borbe protiv zlorabe opojnih droga za 2004. godinu.

Potrebna zasebna institucija

U ime **Kluba zastupnika HSLs-a** govorila je **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLs)**. Rekla je da je Zakon o suzbijanju opojnih droga donesen krajem 2001.

godine, što smatra velikim uspjehom, te kako kaže i "pobjedom svijesti o stvarnom značaju ozbiljnosti i složenosti problema ovisnosti u RH".

Naglasila je da je Zakon stvorio osnovu da se institucionalno, odnosno kroz institucije sustava ide u borbu protiv ovog zla. U Hrvatskoj danas ima više od 17 tisuća registriranih ovisnika, od čega su 70% heroinski ovisnici. Statistike kažu da je ovisnost o teškim drogama u porastu, a najviše raste među maloljetnicima. Osim toga, dobna granica početka konzumacije droga se smanjuje i danas je pala negdje između 12 i 13 godina starosti.

Ni jedna od komuna nije profunkcionirala, odnosno one koje postoje djeluju izvan sustava, bez pomoći, bez utvrđenih standarda za njihov rad, bez nadzora, te su prepuštene same sebi i samoorganiziranju roditelja i obitelji ovisnika.

Ankete također pokazuju da je više od 30% mladih ispod 18 godina došlo u kontakt s drogom. Zastupnica je izjavila da je u ovom mandatu Hrvatskog sabora rasprava vođena oko Kaznenog zakona i dekriminalizacije, gdje je HSLS upozoravao da se dekriminalizacijom neće riješiti narko problem u hrvatskom društvu.

Jadranka Katarinčić-Škrlj rekla je da Zakon koji se stvarao pet godina nije ni zaživio, a kao primjer navodi terapijske zajednice koje je zakon dopustio, ali osim one gospođe Bernardice koja se financira preko Ministarstva rada i socijalne skrbi, ni jedna od tih komuna nije profunkcionirala, odnosno one koje postoje djeluju izvan sustava, bez pomoći, bez utvrđenih standarda za njihov rad, bez nadzora, te su prepuštene same sebi i samoorganiziranju najčešće roditelja i obitelji ovisnika.

Postavila je pitanje zašto nije riješen pravni status, te zašto nemaju utvrđene izvore financiranja centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti čak ni nakon sedam godina.

"U Klubu držimo da se ide puževim koracima kada se radi o ovoj problematici i umjesto da se zakon provodi, pre-

dlaže se njegova izmjena i to po nama u njegovom najvažnijem dijelu, odnosno držimo da se napušta institucionalni pristup koji je ugrađen u ovaj zakon".

Podsjetila je da je Zakonom bilo predviđeno formiranje Ureda i Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti u roku od mjesec dana od donošenja zakona, a zakon je donesen krajem 2001. godine. Izjavila je da je Ured formiran, Vlada je donijela odluku za Zavod, ali on nije nikad profunkcionirao, a u tom Zavodu su svoje mjesto i pravno i statusno rješenje vidjeli upravo centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje. Zastupnica napominje da se upravo ti članci brišu, uz obrazloženje isticano kod donošenja Zakona o zdravstvenoj zaštiti, da je to zbog racionalizacije u sustavu zdravstva. Podsjetila je da je upravo to bio jedan od razloga zašto je njen Klub bio protiv Zakona o zdravstvenoj zaštiti, dakle, ukida se Zavod koji praktički još nije ni profunkcionirao.

Klub zastupnika HSLS-a mišljenja je da je problem ovisnosti od droga tako velik da ga treba rješavati upravo kroz zasebnu instituciju, a ne kroz već postojeće institucije, sada bi to bio dakle Zavod za javno zdravstvo, "a znamo kakvo je stanje u svim institucijama zdravstva". Dodaje da Zavod za prevenciju ovisnosti ne obuhvaća samo ovisnost od droga, već i ovisnost od alkoholizma, što je također jedan od izuzetno izraženih problema u Hrvatskoj.

"Mislimo da je zbog značaja problema ovisnosti bilo nužno ići na formiranje izdvojene institucije". Drži da će na ovaj način problem droge, odnosno ovisnosti biti minoriziran i pasti u drugi plan unutar sustava zdravstva.

Terapija umjesto kazne

Osvrnula se i na pitanje terapije umjesto kazne. Napomenula je da je terapija umjesto kazne glavni princip na kojem se baziraju nacionalne strategije suzbijanja zloporabe droga u zemljama Europske unije, što moramo i mi uvesti, te razraditi sustav prema dužini kazne i stupnju ovisnosti, odnosno pružiti mogućnost da kazna bude zamijenjena terapijom i da ne bude služena u zatvoru. Stoga Klub zastupnika HSLS-a pozdravlja tu izmjenu zakona, gdje se iščitava mogućnost drugačijeg tretmana ovisnika kriminalca. To je članak 9. gdje se predlaže izri-

canje zaštitne mjere za kaznu u trajanju od 3 mjeseca do godine dana, i to kroz obvezno liječenje u zdravstvenoj ustanovi ili odvikavanje od ovisnosti u ustanovi socijalne skrbi, udruzi ili drugoj pravnoj osobi koja ima odobrenje Ministarstva rada i socijalne skrbi.

Klub zastupnika HSLS-a pozdravlja tu izmjenu u članku 9. Istaknula je da se procjenjuje da trećina kažnjenika u hrvatske zatvore stiže iz narkomiljea. "Postojeći tretman ovisnika u hrvatskim zatvorima je loš, bolje reći ni ne postoji, jer se gotovo svi ovisnici, a to ankete i analize pokazuju, po izlasku iz zatvora ponovno vraćaju u svijet droge".

Postojeći tretman ovisnika u hrvatskim zatvorima je loš, bolje reći ni ne postoji, jer se gotovo svi ovisnici po izlasku iz zatvora ponovno vraćaju u svijet droge.

Dodaje da vrlo često dolazi do predoziranja upravo nakon izlaska iz zatvora, te do smrti. "Zato podvlačimo da ovisniku kriminalcu treba terapija, a ne kazna". Takav pristup podržan je 1998. godine deklaracijom Ujedinjenih naroda koja je obvezala sve članice da unutar pravosudnog sustava razvijaju kapacitete koji će asistirati ovisniku putem edukacija, tretmana ili rehabilitacije.

Jadranka Katarinčić-Škrlj rekla je da analize pokazuju da je ovisnik potencijalni kriminalac, jer su stope kriminala među ovisnicima 10 puta veće nego među neovisnicima, što onda svakako traži drugačiji pristup. Neke zemlje EU čak kazne zatvora do tri godine zamjenjuju terapijom u komunama, npr. Španjolska. Grčka je 1999. godine uvela mogućnost služenja zatvorske kazne u komuni, a Francuska je još 1982. godine uvela terapijsku zajednicu kao alternativu zatvoru.

Zastupnica smatra da u Hrvatskoj hitno treba saznati podatke o broju ovisnika u zatvorima i istražnim zatvorima, te provesti jedan pilot program terapijske zajednice u zatvoru. Nadalje, potrebno je izraditi podzakonske akte koji će regulirati rad komuna s ciljem da neke što prije dobiju certifikat i državnu potporu, te ići na promjenu zakona koji će po točno

određenim uvjetima dozvoliti služenje zatvorske kazne u komunama.

Zakon ne treba mijenjati, već ga treba prije svega primjenjivati.

Zaključila je da je najozbiljnija izmjena zakona ona koja se odnosi na odustajanje od Hrvatskog zavoda za prevenciju.

Osvrnula se i na dopunu koja se odnosi na formiranje Povjerenstva, što Odbor za zakonodavstvo ne podržava, smatrajući to nepotrebnim, već da bi posao povjerenstava ustvari trebao biti kompenziran kroz rad dvaju ministarstava, ministarstva zdravstva i ministra rada i socijalne skrbi.

Povjerenstvo potrebno

Klub zastupnika HSLS-a drži da je Povjerenstvo potrebno, te se protive prijedlogu Odbora za zakonodavstvo. "Mislimo da je potrebno Povjerenstvo, jer da bi se učinkovito mogli nositi s problemom droge, onda je tu potrebna suradnja ministarstava, u svakom slučaju pored Ministarstva zdravstva, Ministarstva rada i socijalne skrbi, tu je svakako MUP, MORH, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo prosvjete, te Ministarstvo znanosti".

Zaključila je konstatacijom Kluba da je u protekle četiri godine premalo napravljeno. Ovo je druga izmjena zakona od njegovog donošenja 2001. godine. "Smatramo da očito u Vladi ne postoji svijest o stvarnom značaju i ozbiljnosti ovog problema". Klub zastupnika HSLS-a drži da zakon ne treba mijenjati, već ga treba prije svega primjenjivati. Stoga Klub neće poduprijeti ove promjene.

Izmjene ne pridonose ničem

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorila je **Jadranka Kosor (HDZ)**. Ustvrdila je da njen Klub neće poduprijeti predložene izmjene Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, iz nekoliko razloga. Prvo, Zakon je donesen 2001. godine, 2002. godine je mijenjan, te ponovno sada, pred kraj mandata Hrvatskog sabora i hrvatske Vlade, predlažu se ponovno izmjene. Zastupnica je rekla da je sudjelovala kao članica Odbora za

zakonodavstvo u rađanju ovog zakona, "i mogu posjedočiti da je uistinu bilo teško napraviti ga". Jedna od odredbi u zakonu koju je Odbor za zakonodavstvo zdušno podržao bila je osnivanje Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti. Zastupnica ističe da je prevencija najvažnija u sprečavanju ovog zla koje svakodnevno uzima živote.

Jadranka Kosor postavlja pitanje kako se moglo dogoditi da se do danas nije osnovao Zavod, kada u Zakonu jasno stoji rok od mjesec dana od donošenja Zakona za osnivanje Zavoda, a zakon je donesen 2001. godine. Dakle, unatoč tome što je upisan u sudski registar, ta ustanova nikada nije započela s radom.

Drugo pitanje koje zastupnica postavlja je hoće li za to netko odgovarati? Dakle, zastupnici su se kod donošenja Zakona 2001. godine suglasili oko osnivanja Zavoda za prevenciju, a do danas taj Zavod nije profunkcionirao, odnosno, zastupnici nisu dobili odgovor zašto se nije ustrajalo na prevenciji.

Podaci o broju ovisnika su alarmantni, a neka istraživanja govore da najmanje 30% srednjoškolaca do završetka srednje škole proba neku drogu.

Jadranka Kosor podsjetila je da je ovo druga izmjena Zakona, a osvrnula se i na nedavne izmjene Kaznenog zakona koje je Klub zastupnika HDZ-a ocijenio kao veliki korak nazak u borbi protiv ovisnosti. "Čuveni članak 173. Kaznenog zakona koji je u stavku 1. predviđao da posjedovanje droga bude kazneno djelo, najnovijim izmjenama za koje se odlučila većina u Saboru, posjedovanje droga više nije kazneno djelo". Dodaje da se radi o tome da posjedovanje bilo koje količine, bilo koje droge, kada KZ stupi na snagu, neće biti kazneno djelo. "Mi smo u raspravama i o ovom Zakonu i KZ-u jasno isticali da je ovo dekriminalizacija na mala vrata i da će proširiti prostor onima koji prodaju drogu mladima".

Sve su to razlozi zbog kojih Klub zastupnika HDZ-a ne može prihvatiti ove izmjene Zakona, "jer one zapravo ne pridonose ničemu", a glavna izmjena Zakona sastoji se u tome da se odustaje od ideje za osnivanje Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti, što se zapravo već učinilo izmjenama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, da poslove Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti koji nikad nije osnovan preuzima Hrvatski zavod za

javno zdravstvo, što "za nas nije nikakva utjeha".

"Mi smo u raspravi o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti iznosili upravo ove argumente i bili protiv tog spajanja, odnosno preuzimanja poslova u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo".

Na kraju je postavila pitanje što danas zapravo radi Ured za suzbijanje zloporabe droga, te je podsjetila na nedavno raspravljen i izglasan rebalans proračuna gdje je njen Klub također upozoravao da se u nekim stavkama proračuna sredstva za prevenciju odnosno sredstva za borbu protiv ovisnosti smanjuju, a odgovor zašto se to učinilo nije dobiven.

Što se tiče Ureda za suzbijanje zloporabe droga, Klub zastupnika HDZ-a pozdravio je osnivanje tog Ureda, "međutim kadrovske promjene ni na koji način ne mogu nas uvjeriti da će taj Ured raditi dobro, stručno i kvalitetno".

Konstatirala je da ove izmjene Zakona ne predstavljaju pravu politiku borbe protiv ovisnosti.

Ovisnici su žrtve, a ne kriminalci

Predstavnik predlagatelja, ministar zdravstva javio se za riječ. Mr.sc. **Vlahušić** želio je ispraviti nekoliko netočnih navoda. Ustvrdio je da nije točno da svako posjedovanje droga u RH neće biti kažnjeno kao kazneno djelo. "Ovdje je napravljeno u izmjenama KZ-a da svako posjedovanje droga ne znači automatski da je kazneno djelo". Rekao je da je glavno pitanje da li ćemo preuzeti iskustva iz Europe, gdje se ovisnici tretiraju kao žrtve, a ne kao kriminalci, te im se omogućava liječenje. Izrekao je stav hrvatske Vlade da svako posjedovanje droge nije kriminalni čin i da tim ljudima treba pomoći.

Što se tiče Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti, on je osnovan, počeo je s radom, ali nije zaživio u praksi, jer nije bila dovoljno jasno postavljena njegova organizacija, objasnio je ministar.

Kada su u pitanju financijska sredstva koja dobiva Ured i svi centri za prevenciju ovisnosti u RH, ona su veća nego što su bila do sada, zato što sredstva od "Hrvatske lutrije" i od svih tvrtki koje se bave lutrijskim igrama direktno završavaju u proračunu i novac ide direktno

svim centrima i Uredu. "Prema tome, nije došlo do smanjenja ukupnog iznosa nego povećanja".

Jadranka Kosor (HDZ) javila se za ispravak netočnog navoda ministra. Izjavila je da je netočna tvrdnja ministra da nije točan njen navod da posjedovanje droga nakon izmjena KZ-a više nije kazneno djelo. "Točno je ovo što ja govorim, nakon izmjena KZ-a posjedovanje droge nije kazneno djelo, to je ušlo u prekršajnu sferu, ali ja podsjećam da KZ nije poznavao razliku između teške i lake, male i velike količine droge". Dodala je da je u KZ-u pisalo samo da je posjedovanje droge kazneno djelo, što je izmijenjeno.

Ovisnicima ili povremenim uzimateljima opojnih droga izriče se zaštitna mjera obveznog liječenja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno zaštitna mjera odvikavanja od ovisnosti u ustanovi socijalne skrbi u trajanju od 3 mjeseca do jedne godine za prekršaje iz članka 54 - 63. ovog Zakona.

"Sada i onaj tko ima heroin i onaj tko ima marihuanu mogu reći ovo je za moje osobne potrebe i na taj način se olakšava posao dilerima".

Što se tiče rebalansa proračuna, rekla je da ona nije govorila o sredstvima "Hrvatske lutrije", koja su sigurno znatna, već o tome da su sredstva na nekim stavkama u rebalansu proračuna za ovu svrhu smanjivana.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je **Miroslav Furdek (HSS)**. Rekao je da njegov Klub izražava žaljenje što Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti nije započeo s radom na način na koji se to očekivalo. Klubu su jasni razlozi zbog kojih se sada u tom djelu ide s izmjenom zakona. Donošenjem Zakona o zdravstvenoj reformi u cilju preustroja državnih zdravstvenih zavoda, odnosno tzv. institucionalne reforme, došlo je do preuzimanja određenih poslova, pa je prema tome "očito da Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti kada je tako koncipiran Zakon o zdravstvenoj zaštiti, ovog časa više ne može sam opstajati". Klub zastu-

pnika HSS-a drži da je to u krajnjem slučaju dobra varijanta. Ističe da se Hrvatski zavod za javno zdravstvo između ostalog bavi prevencijom, pa je za očekivati da će u organizacijskom smislu ponuditi kvalitetna rješenja i kada su u pitanju mjere prevencije ovisnosti.

Zastupnik se osvrnuo na neka ponudena rješenja u ovom Prijedlogu. Tako članak 2. uz Ured uvodi i Povjerenstvo za suzbijanje zlorabe opojnih droga, što je po mišljenju Kluba zastupnika HSS-a dvojbeno rješenje. Priklanjaju se argumentaciji koju iznosi u prijedlogu svojih amandmana Odbor za zakonodavstvo. Naime, pitaju postoje li stvarno pravi i opravdani razlozi za osnivanje Povjerenstva, "s obzirom na to da imamo Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Zavod za javno zdravstvo, Zavod za socijalnu skrb, županijske zavode za javno zdravstvo s podružnicama, Vladin Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga". Naime, to Povjerenstvo bi trebalo raditi posebne programe mjera za suzbijanje zlorabe opojnih droga i skrbi o ovisnicima, te pomoći ovisnicima koje na prijedlog nadležnog ministarstva, odnosno državne upravne organizacije donosi Povjerenstvo, uz prethodno mišljenje Ureda.

Zastupnik drži da bi trebalo još malo promisliti da li se prikloniti rješenju za osnivanjem Povjerenstva ili zadržati samo one institucije koje sada postoje.

Klub zastupnika HSS-a pozdravlja članak 9, odnosno izmjenu članka 64. stavka 3, koji govori o tome da se ovisnicima ili povremenim uzimateljima opojnih droga izriče zaštitna mjera obveznog liječenja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno zaštitna mjera odvikavanja od ovisnosti u ustanovi socijalne skrbi u trajanju od 3 mjeseca do jedne godine. Drže to vrlo kvalitetnim rješenjem i kvalitetnim pomakom u odnosu na dosadašnja zakonska rješenja, kao i praštanje novčane kazne ukoliko se s uspjehom završi program odvikavanja.

Zaključio je da će Klub zastupnika HSS-a podržati Izmjene i dopune Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga. Izrazio je uvjerenje Kluba da se izmjenama članka 173. KZ-a šalje loš signal mladima o štetnosti droge, naime, Klub zastupnika HSS-a je bio protiv tih izmjena.

Mr.sc. **Željko Glavan (HSL)** javio se za ispravak netočnog navoda. Osvrnuo se na riječi kolege Furdeka koji je rekao

da je Klub zastupnika HSS-a glasao protiv izmjena Kaznenog zakona. "To nije točno. To je samo formalno točno. Zahvaljujući HSS-u bio je kvorum u dvorani i zakon je usvojen s nekvificiranom većinom". Mr. Glavan drži nekorektnim optuživati one koji nisu bili u dvorani da su krivi za izmjenu zakona, "krivi su oni koji su dali kvorum".

Zavodi za javno zdravstvo jesu preventivne ustanove

Dr.sc. **Tibor Santo (LS)** govorio je u ime Kluba zastupnika LS-a. Rekao je da je ova tema izuzetno važna, jer predstavlja jednu od najvažnijih tema našeg društva. "Sasvim sigurno je problem zlorabe opojnih droga jedan od najvažnijih problema s kojima se Hrvatska suočava i praktički do sada uz vrlo velike teškoće se uopće s tim problemom nosi".

Izrazio je uvjerenje da ni jedna skupina u društvu, ni jedno državno tijelo nije dovoljno samo po sebi da bi moglo preuzeti i nositi sav teret ovog problema, pa tako se ne može očekivati ni od Ministarstva zdravstva da riješi ovaj problem. "To je društveni problem, multisektorski, u kojem zapravo različiti sektori u društvu moraju dati svoj puni maksimalni obol". Naglasio je da Klub zastupnika LS-a pozdravlja odredbu koja govori o obveznom liječenju, smatrajući u prvom redu da je ovisnost bolest, da su ljudi koji su ovisnici bolesnici, da njima treba pružiti prvenstveno medicinsku pomoć.

Dr. Santo podsjetio je da je njegov Klub prilikom prvog raspravljanja o ovom zakonu bio jedan od onih koji je smatrao upitnim, pored već uhodane mreže postojećih institucija, potrebu osnivanja novih institucija. Bili su bliži stajalištu da je Hrvatski zavod za javno zdravstvo sa županijskim zavodima za javno zdravstvo dobra, već postojeća mreža, koja bi mogla nositi dio zadaće koji se odnosi u prvom redu na prevenciju suzbijanja opojnih droga.

"Pokazalo se u međuvremenu da smo bili u pravu, jer očito da Zavod za prevenciju ovisnosti i nije zbog toga što nije bio sasvim dorečen, imao šansu zaživjeti i mislim da će ovo rješenje zadovoljiti najvažnije potrebe".

Podsjetio je da su po svojoj definiciji i po svom mjestu u sustavu zdravstva Zavodi za javno zdravstvo preventivne

ustanove, "kojima to i piše u opisu". Zastupnik smatra da su te ustanove opremljene i sposobne za obavljanje ovog posla, te da imaju, što je najvažnije, odgovarajuću organizacijsku mrežu.

"Problem što se tiče centara za prevenciju ovisnosti je bio u tome što su oni bili šaroliko i različito rješavani, i nisu bili ujednačeni što se tiče i kvalitete i financijske potpore i svega onoga što je nužno da se na jednoj prosječno zadovoljavajućoj razini pruža pomoć onima kojima je potrebna".

Osvrnuo se i na pitanje Povjerenstva, izražavajući stav da je ono potrebno kao stručno tijelo, a ne upravno ili administrativno, kao Ministarstvo i Ured, a koje će biti u stanju razmotriti problem sa svih aspekata.

"Mi se slažemo da Povjerenstva trebaju imati zadnju riječ. Granice između ministarstava često su nepremostive i praktički su komunikacije često vrlo problematične, pa se mora imati tijelo koje će biti u stanju razmotriti problem sa svih njegovih aspekata. Znači, zadaće Ureda, ministarstva i Povjerenstva nisu iste, nego dapače različite su. Zbog toga mi smatramo da to nije osnivanje još jednog tijela koje neće svoju zadaću ispuniti, nego mislimo da bi to tijelo trebalo biti onaj vrh znanja, umijeća i pameti koje bi taj teški problem možda mogao početi rješavati".

Naglasio je da je upravo snažna koordinacija i komunikacija, te zajednički napor svih onih koji djeluju na problemu suzbijanja droga, najvažniji instrument u ovoj borbi.

Zaključio je da će Klub zastupnika LS-a podržati ovaj Prijedlog.

Dobro rješenje

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je **Sonja Borovčak (SDP)**. Ustvrdila je da njen Klub podržava donošenje ovog Zakona po hitnom postupku. Podsjetila je da je Hrvatski sabor u travnju donio Zakon o zdravstvenoj zaštiti, a da je ovaj Zakon posljedica usuglašavanja sa zakonom koji je već na snazi.

Osvrnula se na dva članka ovog Prijedloga koji su posebno značajni. Prvo, to je da se poslovi Hrvatskog zavoda za prevenciju ovisnosti povjeravaju Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, što zastupnica drži dobrim rješenjem, budući da Hrvatski zavod za javno zdravstvo

ima i županijske zavode, dakle, mogućnost povezivanja sa svim županijama, a konačno, Zavodi za javno zdravstvo bave se prije svega javno zdravstvenim problemima, prevencijom, što obuhvaća i problematiku ovisnosti. Mišljenja je da županijski zavodi koji su ekipirani i koji imaju timove preventivne školske medicine koji se bave i zdravstvenim odgojem i predavanjima, ovaj posao mogu dobro obavljati.

Zavodi za javno zdravstvo bave se prije svega javno zdravstvenim problemima, prevencijom, što obuhvaća i problematiku ovisnosti.

Dakle, Klub zastupnika SDP-a podržava u svakom slučaju da Hrvatski zavod za javno zdravstvo preuzme s mrežom županijskih zavoda ovaj posao.

Također, podržavaju odredbu koja govori da su ovisnici o drogi prije svega bolesnici, te da im treba pružiti mogućnost liječenja. Zastupnica pozdravlja i članak 6. koji govori da pomoć ovisniku i povremenom uzimatelju opojne droge pružaju ustanove socijalne skrbi.

Podržavaju osnivanje Povjerenstva kao stručnog tijela, koje sačinjava grupa stručnjaka koji se isključivo bave tim problemima i koji će pomoći Vladi i Uredu da se na adekvatan način realizira program.

Što se tiče novaca za prevenciju, zastupnica ističe da ga ima više, a tu su sada i lutrijska sredstva. Zaključila je da će Klub zastupnika SDP-a podržati ove izmjene zakona.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Amandmane su podnijeli Odbor za zakonodavstvo i Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Ministar zdravstva, mr.sc. **Andro Vlahušić** prvo se očitovao o **amandmanima Odbora za zakonodavstvo**. Rekao je da Vlada prihvaća amandman broj 1, uz izmjenu, tako da riječ "Zavoda" zamijeni riječju "Zavodu", a riječi "Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo" riječima "Hrvatskom

zavodu za javno zdravstvo. Predlagatelj amandmana prihvatio je ovu izmjenu, pa je predsjedavajući konstatirao da je amandman broj 1. prihvaćen u izmijenjnom obliku.

Međuresorno stručno tijelo

Amandman broj 2. Vlada ne prihvaća, konstatirao je mr. Vlahušić. "Ne možemo ga prihvatiti zbog potrebe funkcioniranja međuresornog stručnog tijela kojeg je osnovala Vlada RH, a koje će koordinirati poslove na području suzbijanja zlorabe opojnih droga, te donositi posebne programe mjera za suzbijanje zlorabe opojnih droga, te skrbi i pomoći ovisnicima o opojnim drogama i povremenim uzimateljima opojnih droga".

U ime predlagatelja amandmana, Odbora za zakonodavstvo, **Josip Leko (SDP)** povukao je amandman broj 2.

Amandman broj 3. **Odbora za zakonodavstvo** Vlada RH također ne prihvaća, uz isto obrazloženje, rekao je mr. Andro Vlahušić. Potom je ovaj amandman povučen.

Amandman broj 4. Vlada RH prihvaća.

Amandman broj 5. Vlada RH ne prihvaća, uz obrazloženje koje je isto kao i za prvi amandman. Potom je amandman broj 5. povučen.

Mr. Andro Vlahušić rekao je da Vlada RH prihvaća amandman broj 6, kao i amandman broj 7. Odbora za zakonodavstvo.

Vlada RH ne prihvaća amandman broj 8. istog Odbora, a obrazloženje je isto kao za prvi amandman. Ovaj amandman potom je povučen.

Usljedilo je izjašnjavanje ministra zdravstva o **amandmanima Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina**. Mr. Andro Vlahušić rekao je da Vlada RH prihvaća amandman broj 1, kao i amandman broj 2. Odbora.

Predsjednik Tomčić zaključio je raspravu i dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. **Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova, sa 68 glasova "za" i 25 "protiv" donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O NADZORU DRŽAVNE GRANICE

Dogovor o kvalitetnijem nadzoru granica

Predloženi zakonski tekst kojega je Vlada Republike Hrvatske uputila po hitnom postupku prošao je raspravu, a glasovanje o ovoj točki obaviti će se naknadno.

O PRIJEDLOGU

O predloženom zakonskom tekstu kojega je Vlada Republike Hrvatske podnijela po hitnom postupku, uvodno je govorio zamjenik ministra unutarnjih poslova, **Josip Vresk**. On je napomenuo da su na temelju smjernica Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu u srpnju 2001. godine, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske i ministarstva unutarnjih poslova Savezne Republike Njemačke, Republike Austrije i Republike Slovenije, zajednički potpisali dogovor o partnerstvu za izradu Nacionalnog akcijskog plana za trajnost stabiliziranja područja azila, migracija i nadzora granica.

Po donošenju Nacionalnog plana s potpiscima je zaključen dogovor o partnerstvu u cilju jačanja institucionalnih i administrativnih kapaciteta granične policije Republike Hrvatske i razvoja integralnog graničnog režima. Novim Zakonom o nadzoru državne granice uveden je Pojmovnik kojim se objašnjavaju pojedini izrazi i korištenje u Zakonu, što predstavlja nomotehničku razliku u odnosu na važeći zakon. Navedeni prijedlog ne sadrži odredbe o unosu oružja u državu, koje su prebačene u Zakon o oružju, a čije su izmjene i dopune također u zakonodavnoj proceduri. Prijedlog zakona također ne sadržava niti odredbe važećeg zakona koje su po svom sadržaju vezane uz nadzor zakonitog kretanja i boravka stranaca, zbog čega su navedene odredbe prebačene u Zakon o strancima.

U odnosu na važeći Zakon o nadzoru državne granice, u Prijedlogu zakona

nisu uvrštene niti odredbe koje su regulirane u Zakonu o policiji, odnosno Pomorskom zakoniku. U posebnoj glavi Zakona uređuje se prikupljanje osobnih podataka i vođenje evidencije pri obavljanju poslova nadzora državne granice. Spomenute odredbe usklađene su s normama Zakona o zaštiti osobnih podataka, koji je izgrađen u skladu s Konvencijom za zaštitu osoba glede automatske obrade osobnih podataka. Odredbama kojima se uređuju poslovi granične policije u unutrašnjosti, sukladno praksi zemalja Europske unije, propisuju se i kompenzacijske mjere. Radi sprječavanja i otkrivanja ilegalnog ulaska i boravka osoba, uvodi se ovlast da službenici granične policije mogu obaviti pretragu, ukoliko postoje sumnje za prijevoz skrivenih osoba ili posjedovanje zabranjenih predmeta ili stvari. Stručnjaci Europske unije koji su sudjelovali u izradi Nacrta prijedloga zakona, naglasili su da se ova odredba kao temeljni sigurnosni standard države, mora ugraditi u zakone svih zemalja koje su kandidati za pridruživanje Europskoj uniji.

U Prijedlogu zakona o nadzoru državne granice uređena je mogućnost da Vlada Republike Hrvatske na prijedlog nadležnog Ministarstva može uredbom odrediti, da zbog razloga ekonomičnosti, graničnu kontrolu na pojedinim graničnim prijelazima, obavljaju službenici carine. Odredbe ovog Zakona u potpunosti su usklađene sa Schengenskim provedbenim sporazumom, a primjenom Zakona o nadzoru državne granice, ostvarit će se njeno integralno upravljanje. Uređenim ovlastima i mjerama, kvalitetnije će se nadzirati granična crta, obavljati granična kontrola na prijelazima, kvalitetnije sprečavati nezakonite migracije ljudi, štiti život i zdravlje osoba, te jamčiti javna sigurnost i poredak. Time Republika Hrvatska ujedno ispunjava pretpostavke za priključivanje Schengenskom

režimu nadzora granica i pristupa Europskoj uniji, zaključio je zamjenik ministra **Josip Vresk**. Dodao je da će za njegovu primjenu biti potrebna znatna sredstva u iznosu od 3,3 milijarde kuna, koje treba osigurati u periodu od 2004. do 2009. godine.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela Hrvatskog sabora. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je njegovo donošenje ne protiveći se prijedlogu o hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga zakona podnio je amandman koji se odnosi na članak 47. teksta. Predloženo je da se u navedenom članku riječi: "matični broj građana", zamijene riječima "broj osobne iskaznice". Članovi **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** posebnu su pozornost u raspravi posvetili najvažnijim pitanjima koja se ovim Zakonom uređuju. Ocijenjeno je da se predloženi tekst u potpunosti usklađuje sa Schengenskim sporazumom, a Republika Hrvatska time ispunjava zakonske pretpostavke priključivanja europskom režimu nadzora granica. Na tekst Konačnog prijedloga zakona nije bilo primjedbi, te je Odbor predložio Hrvatskom saboru donošenje Zakona o nadzoru državne granice. **Odbor za europske integracije** jednoglasno je utvrdio da je predloženi zakonski tekst usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

RASPRAVA

Kao što je uobičajeno, prvi su govorili predstavnici klubova. Prvi je u ime Kluba zastupnika HB-a govorio zastupnik **Ivić Pašalić**, dr.med. Naglasio je da će se navedeni troškovi u iznosu od 3,3 milijardi kuna odnositi i na zapošljavanje poli-

cajaca koji će biti raspoređeni uz državnu granicu, preuzimajući dio poslova koje su do sada obavljali službenici carine.

Razmotriti sudbinu ranije otpuštenih policajaca

Prema nekim najavama, potrebno je zaposliti oko 5 tisuća policajaca, pa je u tom svjetlu potrebno razmotriti sudbinu ranije otpuštenih službenika policije. Podsjetio je zatim na pojedinosti štrajka više otpuštenih policajaca, koji već 500 dana prosvjeduju u obližnjoj kapelici Crkve Svetog Marka, zahtijevajući vraćanje na posao. Opisao je zatim i nekoliko konkretnih slučajeva u kojima je iznio argumente o nezakonitom otpuštanju, izdvajajući kao osobito dramatičnu situaciju branitelja Mije Stipića. Ocijenio je da je time započeo obračun s policajcima koji su bili sudionici Domovinskog rata, kako bi se osigurala radna mjesta za zapošljavanje nekih drugih osoba. Zatražio je od Vlade da navede argumente kojima se služila prilikom otpuštanja, dodajući ujedno podatke o velikoj važnosti i ugroženosti hrvatske granice u krijumčarskim lancima koji se protežu od Bliskog istoka prema zapadnim zemljama.

Smatra inače da se predloženom zakonskom tekstu ne može ništa zamjeriti, ocjenjujući da je riječ o tehničkom propisu kojim se unose novine vezane uz Schengenski sporazum. Ovaj model čuvanja granice trebamo prvenstveno prihvatiti zbog vlastitih potreba, neovisno o vremenu kada će Hrvatska postati članicom Europske unije, zaključio je zastupnik Pašalić.

Razriješiti brojne granične sporove

U ime Kluba zastupnika HSLs-a govorio je zastupnik **Mario Kovač**, koji je uvodno podsjetio na razloge uskladi vanja hrvatskih propisa za zakonodavstvom Europske unije. Prokomentirao je pojedine odredbe, izdvajajući ocjenu da se sudeći prema tituliranju izrade nacrtu zakona, namjeravalo provesti proceduru u dva čitanja. Upozorio je zatim da pogled na dnevni red sjednice ukazuje na pretjeranu uporabu instituta hitnosti, ukazujući ujedno i na slabe strane ovakvog izbora. Upozorio je zatim i na neke neri-

ješene granične sporove ukazujući da na Svetoj Geri još uvijek boravi slovenska, a na Šaregradskoj adi jugoslavenska vojska, koja je čak pucala po hrvatskim građanima. Osim toga, sporne su i granice u Piranskom zaljevu. I on je prokomentirao činjenicu da će trebati pristupiti zapošljavanju 5,5 tisuća novih policijskih službenika, te na činjenicu da je nedavno otpušteno čak 3,5 tisuća policajaca. Zatražio je da se ocijeni odgovornost onih struktura koje su obavile ove pogrešne procjene, kojima se nanijela šteta državi budući da su u brojnim slučajevima isplaćene novčane otpremnine. Upozorio je da su brojni otpušteni policajci ugradili i po 10 godina života služeći u neizvjesnim ratnim uvjetima, te predložio da se pri novom zapošljavanju obvezno pruži prednost ovim djelatnicima. U ovu skupinu ne treba uvrstiti osobe kojima se nedvojbeno dokazalo kršenje propisa, kaznena djela ili neodgovarajuća stručna sprema, dodao je zastupnik Kovač podržavajući donošenje rečenog zakonskog teksta.

Uskoro će zbog nadzora granica trebati zaposliti novih 5,5 tisuća policajaca.

Za ispravak netočnog navoda javio se zastupnik **Ljubo Ćesić-Rojs**, napomenuvši da su netočni navodi premijera Račana koji je prilikom posjeta Velikoj Britaniji iznio ocjenu o mogućnosti dolaska na vlast nedemokratskih političkih snaga u Republici Hrvatskoj. Ocijenio je ujedno da su ovdje na snazi i vlasti, "sljedbenici nasljedstva KP-e i bivšeg stalinizma".

Problemi oko migracija stanovništva

U ime Kluba zastupnika HIP-a govorio je zastupnik **Ante Beljo**. Komentirao je pojedine članke predloženoga teksta, te ocijenio da je ključni problem iznos potrebnih sredstava. Smatra da će navedene iznose morati platiti hrvatski porezni obveznici kako bi se sačuvala granice zemalja koje pripadaju Schengenskom sporazumu. Europska zajednica zapravo od Hrvatske očekuje da na svoj trošak zaustavi migracije koje se kreću prema

Zapadu s područja Azije ili Balkanskog poluotoka. Istovremeno se naš prostor želi pretvoriti u područje gdje će oni obavljati selekciju. Opisao je zatim kako se taj problem rješava u pojedinim državama članicama Europske unije, izdvajajući iskustva Velike Britanije, Francuske i Španjolske. Upozorio je zatim i na vizni

Hrvatska ne bi ponovno trebala preuzeti ulogu Vojne krajine za europske interese.

režim koji se u Poljskoj uvodi i primjenjuje prema Rusima, Ukrajinacima i Bjelorusima. Upozoravajući na brojne probleme koji očekuju našu zemlju, ocijenio je da se nametnuti problem neće uspjeti riješiti unatoč visokim financijskim izdacima. Ne bi trebali ponovno prihvatiti da Hrvatska za Europu bude "Vojna krajina" i da rješava značajne probleme vezane uz migracije stanovništva, a da istovremeno Haaški sud traži izručenje osoba koje su u akcijama "Bljesak" i "Oluja" najzaslužniji za oslobođenje države i njenih današnjih granica.

Suzbijanje kriminala i krijumčarenja

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je zastupnik **Stjepan Henezi** koji je uvodno podsjetio da se predloženim tekstom uređuju poslovi učinkovitog obavljanja nadzora državne granice. Istovremeno se uređuju poslovi i ovlasti granične policije u unutrašnjosti, koja između ostalih zaduženja prikuplja, pohranjuje, obrađuje i vodi različite evidencije za potrebe obavljanja nadzora državne granice, sukladno odredbama Zakona o zaštiti podataka. Klub zastupnika SDP-a podupire predloženi tekst, a ostavlja mogućnost razgovora i utvrđivanja svih iznijetih dvojbi vezanih uz učinkovitiju i racionalniju službu unutar MUP-a Republike Hrvatske.

Otklonio je pojedine kritičke ocjene da je sadašnja koalicijska vlast radila čistke u redovima policije služeći se političkim kriterijima, te potaknuo sudionike rasprave da se razgovara realno i to o problemima najavljenih visokih troškova oko nadzora granice. Hrvatska svakako mora

dati vlastiti doprinos u borbi protiv organiziranog kriminala i krijumčarenja, a broj policajaca koji će čuvati određeni prostor treba urediti provedbenim propisima. Osvrćući se na amandmane koji su podnijeti zbog preciznijeg evidentiranja osobnih podataka, zastupnik Henezi ocijenio je korisnijim da se ide s podatkom o broju osobne iskaznice, jer se o matičnom broju ovaj Dom već prethodno izjasnio.

Visoki profesionalni standardi i učinkovitost hrvatske policije

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik **Ivan Penić** koji je ocijenio da su brojna predložena rješenja na tragu onih uredbi koje se postupno provode u hrvatskom sustavu nadzora granice. Govoreći o potrebnom broju policajaca koji će nadzirati državnu granicu, upozorio je da se sada evidentiraju pogrešne odluke koje su prethodile ranijem otpuštanju policajaca iz službe. Upozorio je da ukoliko uđemo u Europsku uniju zajedno s drugim zemljama, nećemo imati granice prema trećim državama, pa se postavlja pitanje o opravdanosti pojedinih visokih troškova. Hrvatska mora pružiti vlastiti doprinos Europskoj uniji u smislu sprječavanja šverca ljudi, oružja i droge preko naših granica, ali naša se policija i bez ovih problema dobro nosi s organiziranim kriminalom, švercom i bezakonjem na državnim granicama.

Treba razvijati zajedničku policijsku suradnju sa susjedima oko nadzora i zaštite hrvatskih granica.

I on je upozorio na visoke troškove oko izobrazbe novih policajaca, spominjući iskustva Austrije i Slovenije, te postavljajući pitanje opravdanosti ranijih otpuštanja ili prijevremenog umirovljenja školovanih policajaca. Podsjetio je zatim na iskustva zajedničkog patroliranja i nadzora s mađarskim graničnim policajcima, podržavajući da se ovakvi oblici suradnje i dalje nastave, odnosno prošire i na moguću suradnju sa Slovenijom.

Ocijenio je zatim, da će provedba predloženih zakonskih propisa i u budućem periodu biti pod povećalom zbog visokih financijskih troškova oko provedbe.

Zastupnik **Branislav Tušek (SDP)** javio se zbog ispravka netočnog navoda, držeći netočnom konstataciju da je koalicijska vlast otpuštala osobe koje su zadovoljavale kriterije znanja i stručnosti. Podsjetio je ujedno i na broj od čak 880 policajaca koji nisu imali odgovarajuću stručnu spremu. Citirao je zatim i podatke o smanjivanju broja ukupno zaposlenih u toj službi, dodajući da su zakonski propisi usklađivani s europskim standardima.

Ukazujući na povredu Poslovnika zastupnik Penić je upozorio na povredu članka 209. Poslovnika, ocjenjujući da nije ispravljen iznijeti navod.

Potrebna je i zaštita akvatorija

Zastupnik **Tonči Tadić** govorio je zatim u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, ocjenjujući da su predloženi propisi izuzetno značajni za poziciju Republike Hrvatske. Poznato je da brojne krijumčarske staze vode preko našeg teritorija, pa je Schengenska razina kontrole potrebna neovisno o datumu ulaska u Uniju. Upozorio je zatim na razmjere krijumčarenja drogom i ljudima, ocjenjujući da je stroža granica potrebna i zbog mogućih ubacivanja ili tranzita terorističkih skupina. Ukoliko se želi postići izrazita sigurnost države i njenih građana, onda bi se iskazani troškovi mogli pokazati i nedovoljnima. Upozorio je zatim i na mogućnost šverca nuklearnim materijalima, ističući da Hrvatska u ovom trenutku ne raspolaže s odgovarajućom opremom i kadrom koji bi mogao voditi računa i o navedenim mogućim opasnostima. Podsjetio je zatim da je Hrvatska potpisala i ratificirala Sporazum sa SAD-om oko neširenja oružja za masovno uništavanje, ali odredbe i uvjeti ovog dokumenta u pojedinim elementima poništavaju razinu državnog suvereniteta. Naglašavajući da je Hrvatska u prvom redu pomorska zemlja, zastupnik je upozorio na iznimnu važnost nadzora akvatorija. Ove se radnje međutim spominju u svega tri članka, pa bi trebalo pažljivije urediti sve potrebne zakonske mjere oko osnivanja Obalne straže i nadzora obale.

Na kraju je ocijenio da bi Obalna straža trebala biti sastavljena od brodova Ratne

mornarice i Pomorske policije. Ukoliko želimo imati efikasnu službu nadzora, potrebno je osigurati odgovarajuća sredstva, te riješiti problem oko statusa Remontnog brodogradilišta Šibenik. Na odgovarajući način potrebno je riješiti i pitanje oko nadzora vlakova, imajući na umu frekventne i važne koridore 5b., 5c. i koridor broj 10. Uz nadzor, važno je urediti i sve detalje oko što bržeg prolaska preko graničnih prijelaza, zaključio je zastupnik Tadić, pozdravljajući donošenje predloženoga teksta. Drži da je on svakako potreban, ali i manjkav zbog nedovoljnih financijskih sredstava.

Da bi se uspješno zaštitila pomorska granica potrebno je osnovati obalnu stražu.

U pojedinačnoj raspravi koja je zatim uslijedila, prvi je govorio zastupnik **Želimir Janjić (HSL)**. On je uvodno zamjerio što sve zakonske prijedloge zastupnicima obrazlaže zamjenik Vresk. Ujedno je naglasio da se ministar **Šime Lučin** niti jednom nije pojavio pred zastupnicima, a izbjegavao je očitovanje i ovoga ljeta dok je gorio veliki dio Dalmacije. Ovakav pristup nadležnog ministra ocijenio je zabrinjavajućim i ilustrativnim, prilikom ocjenjivanja odnosa Vlade prema Hrvatskom saboru. I on je uvodne riječi vezane uz predloženi zakonski tekst posvetio izuzetno visokim troškovima njegove provedbe. Ocijenio je da će se troškovi morati podmiriti iz proračuna, a vjerojatno će uz dodatno ljudstvo trebati osigurati i odgovarajuću opremu i vozila. Sada se vidi sva promašenost preustroja policije, koja je realizirana 2001. godine. Tada je otpušteno 3700 policajaca, iako se i u tom trenutku znalo za ove poslove oko dodatnog čuvanja i osiguravanja državne granice.

Ocijenio je da se do 2009. godine treba zaposliti čak 5100 novih policajaca, te zapitao kada će biti donesen i Zakon o Obalnoj straži, kako bi se kompletiralo rješavanje problema oko nadzora državnih granica. I on je na kraju ocijenio da bi bilo pošteno računati i na one osobe koje su bile svojedobno otpuštene iz policijske službe.

Zastupnik **Stjepan Henezi** uputio je repliku ukazujući da se nigdje ne spo-

minju sva potrebna sredstva iz državnog proračuna, već se određeni dio bespovratnih sredstava osigurava iz CARDS programa. Ocijenio je da će se ljudski resursi u prve dvije godine provođenja Zakona rješavati preraspodjelom policajaca unutar postojećeg broja. Odgovarajući na repliku, zastupnik Janjić je citirao odredbe koje ukazuju na potrebu podmirenja potrebnih sredstava iz proračunskih izvora za 2004. godinu, a nigdje se ne spominju sredstva iz CARDS programa. Institutom replike poslužila se i zastupnica **Dubravka Horvat (SDP)**. Napominjući da njen istup ne bi trebalo ocijeniti kao standardnu repliku, upozorila je na potrebu da je samo na području Slavonije uloženo oko 11,5 milijuna dolara za uređenje pograničnih prijelaza. Nedavno je dovršen i otvoren i prijelaz u mjestu Bunji, a privode se kraju radovi i na Maljevcu, Slavonskom Brodu i Slavonskom Šamcu.

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** napomenuo je da je na području Varaždinske i Međimurske županije izuzetno veliki broj osoba pokušao ilegalno preći hrvatsko - slovensku granicu. Izrazio je ujedno očekivanje da će povećana ulaganja ublažiti i smanjiti opisane pojave, te apelirao da se pograničnom stanovništvu olakšaju administrativne barijere prilikom prelaska granica susjednih država. Istaknuo je zatim da ranije otpušteni

policajci nisu bili diskriminirani niti su se izrađivali popisi prema političkoj podobnosti, a većina koji su napustili policijske redove dobili su otpremnine ili su se zaposlili na drugim mjestima. Upitnim je zatim ocijenio prijedloge oko Remontnog brodogradilišta u Šibeniku, kao i prigovore koji su se čuli zbog nenazočnosti ministra Lučina ovom zakonskom prijedlogu. Napomenuo je zatim da je ministar svojedobno osobno obilazio i ugrožene lokalitete i požarišta tijekom ljeta, a upućenu primjedbu ocijenio je uobičajenom situacijom pred parlamentarne izbore.

Policajci koji su napustili službu u pravilu su dobili otpremninu ili su se zaposlili na drugim mjestima, a nije bilo otpuštanja po političkoj podobnosti.

Tada se za repliku odlučio zastupnik **Želimir Janjić** koji je podsjetio da je zamjerio ministru Lučinu što se niti jedan jedini put, nije pojavio pred zastupnicima da obrazloži bilo koji prijedlog vezan uz Ministarstvo unutarnjih poslova. Na iznijete podatke reagirao je zastupnik Korenika, napominjući da je ministar Lučin u pravilu prisustvovao sjednicama za

vrijeme održavanja točke Aktualno prijedodne.

Za završnu riječ javio se zatim i zamjenik ministra, **Josip Vresk**. Smatra da provedba predloženoga teksta u praksi neće biti jednostavna ni lagana, a izrazio je očekivanje da će predlagatelj uspjeti prikupiti najavljena novčana sredstva koja su potrebna za realizaciju. Svi zainteresirani imaju se pravo prijaviti za natječaj prilikom popunjavanja policijskih redova i to prema propisanoj proceduri.

Naglasio je zatim da se priprema i projekt oko utemeljenja Obalne straže, a hrvatska policija u ovom trenutku može kvalitetno obavljati nadzor državne granice na moru. Treba doduše podsjetiti i na potrebu obnove flote kako bi se mogle obavljati preuzete dužnosti, a svaka cijena je neznatna u odnosu na potrebu da sačuvamo svaki dio naše prelijepe zemlje i državne granice.

Ocijenio je na kraju da će Vlada podnijeti i vlastite amandmane pa se za sada neće očitovati o ostalim podnijetim amandmanima. Predsjedavajući je konstatirao da će se glasovanje o ovoj točki dnevnog reda obaviti naknadno.

U nastavku sjednice Zakona je donesen, uz prihvaćene amandmane, većinom glasova (71 "za"; 1 "protiv"; 4 "suzdržana")

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROIZVODNJI, REMONTU I PROMETU NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Hrvatski sabor je većinom glasova (67 "za" i 18 "suzdržanih") donio predložene zakonske izmjene. Predlagatelj Zakona je Vlada Republike Hrvatske.

Navedenim Zakonom, uređeno je niz pitanja koja se odnose na planiranje, razvoj proizvodnje i remonta naoružanja i vojne opreme, kriteriji za određivanje i uporabu kapaciteta za proizvodnju i remont naoružanja i vojne opreme, promet naoružanja i vojne opreme, osiguranje i zaštita proizvodnje i prometa naoružanja te vojne opreme, proizvodnja i remont naoružanja i vojne opreme u ratu i slučaju neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske, te druga pitanja koja su značajna za

razvoj proizvodnje naoružanja i vojne opreme.

Iako je prošlo relativno kratko vrijeme od stupanja na snagu Zakona, uočeno je da pitanje nadzora proizvodnje NVO za potrebe izvoza, nije dobro riješeno. Naime, odredbom članka 3. Zakona, propisano je da Agencija Vlade RH obavlja poslove nadzora proizvodnje za potrebe izvoza, uvoz i izvoz NVO-a te vodi jedinstvenu bazu podataka o uvezenom i izvezenom NVO-u.

Budući su NVO-a definirani kao oružana, ubojna i tehnička sredstva te sredstva i sustavi namijenjeni za opremanje, uporabu, rukovanje, čuvanje, skladištenje, održavanje i nadzor oru-

žanih, ubojnih i tehničkih sredstava, opravdano se postavlja pitanje njihova nadzora, s obzirom na političku situaciju i činjenicu da je terorizam postao globalna prijetnja koja ne poznaje granice.

Često smo svjedoci da se oružje koristi u međunarodnim terorističkim akcijama (ETA, IRA i sl.), a olako se u novinama izriču tvrdnje da takvo oružje možebitno potječe iz hrvatskih vojnih viškova ili pak proizvodnog programa. Kako bi se izbjegle takve situacije koje štetno utječu na sliku i poziciju Republike Hrvatske na međunarodnoj sceni, potrebno je među inima pojačati nadzor i kontrolu proizvodnje NVO-a.

Kako je Republika Hrvatska relativno mala država na globalnoj geopolitičkoj sceni, svoju sigurnost ne može temeljiti isključivo na vlastitim sposobnostima, nego izgradnjom integralnog sveobuhvatnog obrambenog sustava. Uključivanje u međunarodne sigurnosne integracije, najbolji je način angažiranja raspoloživih obrambenih sustava. Naime, Republika Hrvatska kao članica UN-a ima obvezu redovnog godišnjeg izvješćivanja o izvozu naoružanja iz vlastitog proizvodnog programa ili pak viškova, pa stoga držimo bitnim da Ministarstvo obrane koje je ekipirano stručnim kadrom, bude tijelo koje će vršiti nadzor nad proizvodnjom naoružanja i vojne opreme za potrebe izvoza.

Uvažavajući naprijed navedene razloge, člankom 1. predlaže se izmjena Zakona na način, da Ministarstvo obrane bude tijelo koje će obavljati nadzor nad proizvodnjom NVO za potrebe izvoza, a troškove nadzora, snosio bi izvoznik. Poslove uvoza i izvoza NVO i dalje bi obavljala Agencija Vlade RH, te vodi-

la jedinstvenu bazu podataka na način kako je predloženo. Naime, Ministarstvo obrane kao tijelo državne uprave ne može obavljati poslove komercijalne djelatnosti. Člancima 2. i 3. predlaže se ispravljavanje pogreške i ujednačavanje termina u Zakonu.

Donošenje Zakona podržao je **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost**.

Zamjenik ministrice obrane **Zlatko Gareljić** uvodno je istaknuo kako je ovaj Zakon jedan iz paketa vojnih zakona čime je glavna izmjena da Agencija Vlade vodi poslove uvoza i izvoza kao poslove jedinstvene evidencije uvoza i izvoza naoružanja i vojne opreme. Uz navedenu evidenciju, zamjenik ministrice je istaknuo i poslove nadzora proizvodnje naoružanja koji se preciziraju u Ministarstvo obrane.

U ime Kluba zastupnika HIP-a **Dario Vukić (HIP)** je rekao da vraćanje nadzora u Ministarstvo obrane znači da će proizvođači oružja raditi temeljem standarda koji će se nametnuti. Smatra da je

tu bitno vidjeti kako stojimo s naoružanjem odnosno što moramo uvoziti, a što možemo sami proizvoditi. To nije, kaže, samo pitanje vanjsko-trgovinske bilance, nego i pitanje sigurnosti. Mišljenja je da bi proizvođače naoružanja svakako trebalo poticati i ići im na ruku. Zanimalo ga je dalje koji je kapacitet te industrije u Hrvatskoj, koliko potreba zadovoljavamo, te koliko uvozimo, a koliko naoružanja izvozimo? Na kraju je iskazao nadu u to da će Agencija raditi transparentno, da će postojati određeni nadzor nad radom te Agencije, ali da će se i voditi računa o načinu prodaje neperspektivnog naoružanja vojne opreme u sastavu Hrvatskih oružanih snaga i MUP-a.

Zamjenik ministrice obrane **Zlatko Gareljić** je zaključno rekao da se ovim zakonskim izmjenama unosi dodatna urednost u ovakvu vrstu poslovanja. Što se tiče proizvođača naoružanja, pojasnio je kako im Ministarstvo obrane pomaže doticajem s drugim mogućim kupcima.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O JAMSTVU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ZA PROJEKT OBNOVE RIJEČKOG PROMETNOG PRAVCA

Doprinos povećanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva

Zakonom se potvrđuje Ugovor o jamstvu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za Projekt obnove riječkog prometnog pravca.

O PRIJEDLOGU

Cilj Projekta je povećati konkurentnost hrvatskog gospodarstva poboljšanjem međunarodnog prometa kroz Rijeku modernizacijom luke i njezinih cestovnih veza, te privatizacijom poslova u luci.

Ugovor o jamstvu odnosi se na zajmove za Lučku upravu Rijeka (u iznosu 55,1 milijun USD), za Hrvatske ceste d.o.o. (76,2 milijuna EUR-a), te za Hrvatske autoceste d.o.o. (15,7 milijuna EUR-a).

Jamac je Republika Hrvatska (Ministarstvo financija). Zajam je jednovalutni u EUR-ima s promjenjivom kamatnom stopom (temeljem šestomjesečne stope na LIBOR). Rok otplate je 15 godina; u jednakim polugodišnjim obrocima, počevši od 15. prosinca 2008.

do konačne otplate 15. lipnja 2018. s počekom od 5 godina. Kamata trenutno iznosi 2,46% uvećana za maržu koja za razdoblje od 15. ožujka do 14. rujna 2003 godine iznosi 0,45% godišnje - dakle sveukupno kamatna stopa je 2,91% godišnje.

Šestomjesečni LIBOR na USD (trenutno 1,40%) uvećan za maržu (koja za razdoblje od 15. ožujka do 14. rujna 2003 godine iznosi 0,46% godišnje) - dakle sveukupno kamatna stopa je 1,86% godišnje.

Početna naknada iznosi 1% ukupnog iznosa zajma, dok naknada na neiskorišteni iznos zajma iznosi 0,75%.

Završetak projekta predviđen je do 31. ožujka 2009. godine.

Republika Hrvatska se obvezala temeljem Ugovora o jamstvu da jamči za pravodobno i točno izvršavanje financijskih obveza koje proizlaze otplatom glavnice i kamata te svih utvrđenih naknada korisnika zajmova.

Predviđena su izdvajanja iz državnog proračuna tijekom razdoblja provedbe projekta (od 2004. do 2009. godine) koja iznose 320 milijuna kuna (46 milijuna USD).

RADNA TIJELA

Odbori za zakonodavstvo te za financije i Državni proračun podupri su donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

Na tekst Konačnog prijedloga Odbor za zakonodavstvo podnio je amandman kojim se u članku 3. riječi: "o jamstvu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj" zamjenjuje riječima: "iz članka 1. ovoga Zakona" kako bi se nomotehnički uredio izričaj.

RASPRAVA

Dotadno pojašnjenje Zakona dao je uvodno zamjenik ministra financija mr.sc. **Damir Kuštrak**.

U ime Kluba zastupnika HIP-a **Dario Vukić (HIP)** je napomenuo kako je činjenica da hrvatski dug stalno raste, da bi se bilo zgodno vratiti unazad i vidjeti jesu li krediti Međunarodne banke za obnovu i razvoj polučivali rezultate koji su se očekivali. Osvrnulo se na zajam za projekte razvoja tržišta rekavši da je stanje tržišta danas najlošije u odnosu na ostale tranzicijske zemlje. Konstatirao je da su i kamatne stope vrlo visoke što bankarski sektor čini jednim od najprofitabilnijih u eurozoni dok gospodarstvo greca u dugovima. Drži da tu nešto ne štima. Ukazao je i na zajam za strukturnu prilagodbu rekavši da jačanje tržišne institucije i fiskalne discipline nije ostvareno. Dobrim je ocijenio aktiviranje mirovinske reforme međutim, kaže, transfer iz Proračuna u mirovinski fond je i dalje iznad 11 milijardi kuna godišnje. Ustvrdio je dalje kako je za potrebe sređivanja katastra i zemljišnih knjiga uzet kredit od 26 milijuna kuna. Istaknuo je da o njegovoj realizaciji javnost nikada nije bila informirana. Što se tiče ovog kredita zamjerio je predlagatelju što nije izrađena studija koja bi pokazala na koji način će se uzetih 150 milijuna EUR-a utrošiti te hoće li se povećati konkurentnost Luke Rijeka i doći do njenog pojačanog prometa. Naglasio je potom da dobiti ovako povoljne kredite znači imati povjerenje Međunarodne zajednice. Međutim, dodao je svaki

kredit košta i mora se vratiti, a to može jedino ako se njime otvaraju radna mjesta i on služi primarnoj svrsi za koju je uzet. Predložio je da Ministarstvo financija izradi simulaciju o tome kako će izgledati promet Luke Rijeka za 5, 10 ili 15 godina.

Zamjenik ministra financija mr. **Damir Kuštrak** je odgovorio da je zajam za projekt razvoja tržišta kapitala potrošen na ustroj i uspostavu Središnje depozitarne agencije posebice na kupovinu prilično sofisticirane kompjutorske opreme. Ciljevi su ispunjeni i zajmom za strukturne prilagodbe, kao i zajmom za ulaganje u mirovinski sustav, dodao je zamjenik ministra. Dobrim je potom ocijenio i realizaciju zajma za sređivanje zemljišnih knjiga. Istaknuo je da se tu radi o zakonu o jamstvu, a ne o zakonu koji bi govorio što će se zajmom postići. Pojasnio je i da za cijeli projekt postoje studije bez kojih Svjetska banka ovaj zajam ne bi odobrila. S tim u svezi spomenuo je rekonstrukciju cestovnih pravaca oko Rijeke, kao i izgradnju cjelokupne autoceste do Goričana.

Predlagatelj je potom, budući da je rasprava završena prihvatio amandman Odbora za zakonodavstvo i prešlo se na glasovanje.

Hrvatski sabor je većinom glasova (93 "za" i dva "suzdržana") donio predloženi Zakon.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA BR. 13 SREDNJOEUROPSKOG UGOVORA O SLOBODNOJ TRGOVINI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA BR. 14 SREDNJOEUROPSKOG UGOVORA O SLOBODNOJ TRGOVINI

U duhu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova u hitnom postupku donijeli su Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog

ugovora o slobodnoj trgovini, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj. Isto tako, većinom glasova zastupnika donesen je Zakon o potvrđivanju

Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske.

Predlagatelj je Vlada Republika Hrvatska.

DODATNI PROTOKOL BR. 13

Dodatni protokol br. 13 ne odnosi se neposredno na Republiku Hrvatsku, jer je vezan uz Protokol 7. Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini koji je potpisan između Republike Bugarske, Češke Republike, Republike Mađarske, Republike Poljske, Rumunjske, Slovačke Republike i Republike Slovenije, a s Republikom Hrvatskom je to pitanje uređeno Protokolom 7a. koji je u sastavu Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, sklopljenog između RH i zemalja članica CEFTA-e.

Bitni elementi ovog Ugovora polaze od načela uzajamnosti i otvorenosti u međusobnoj trgovini robama, uz poštivanje odredbi Općeg sporazuma o carinama i trgovini GATT 1994, te načela Sporazuma o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO), čija je RH postala članicom 30. studenoga 2000. godine. Ugovor je u duhu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između RH i EU.

S obzirom na ostvareno članstvo RH u CEFTA-i, i obveza koje iz toga proizlaze, potrebno je da i RH potvrdi predmetni Ugovor.

Sklapanje Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini predlaže se radi usklađivanja Protokola 7. s pravilima o podrijetlu koja se primjenjuju u sustavu pan-europske kumulacije podrijetla. Dodatni protokol br. 13 potpisan je 4. srpnja 2003. godine na Bledu.

Izvršavanje Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA-i) neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna RH. Donošenjem ovog Zakona po hitnom postupku stvaraju se pretpostavke za njegovo što skorije stupanje na snagu i početak primjene njegovih odredbi, te se uređuju uvjeti za odvijanje slobodne trgovine između zemalja članica Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA-e).

DODATNI PROTOKOL BR. 14

Dodatni protokol br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA-i) ne odnosi se neposredno na

Republiku Hrvatsku, jer proizlazi iz Protokola 4. Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini koji tretira razmjenu poljoprivrednih koncesija između Češke Republike, Slovačke Republike i Republike Mađarske. S obzirom na ostvareno članstvo RH u CEFTA-i i obveza koje iz toga proizlaze, potrebno je da i RH potvrdi predmetni Protokol.

Sklapanjem Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini želi se nastaviti postupno ukidanje poljoprivrednih koncesija između Češke Republike, Slovačke Republike i Republike Mađarske, a sukladno odredbama članka 34, 35, 37. i 39. Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini. Dodatni protokol br. 14 potpisan je 4. srpnja 2003. godine na Bledu.

Izvršavanje Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14. Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA-i) neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna RH.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Podaci govore da se gotovo duplo povećao uvoz u odnosu na izvoz koji Hrvatska ostvaruje sa zemljama iz predmetnog Sporazuma.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini

europskog ugovora o slobodnoj trgovini u svojstvu matičnog radnog tijela.

Odbor je proveo objedinjenu raspravu o Konačnom prijedlogu ovoga zakona i Prijedlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o izmjenama i dopunama Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, s Konačnim prijedlogom zakona i Prijedlogu zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, s Konačnim prijedlogom zakona.

U uvodnom izlaganju predstavnika predlagatelja istaknuto je da se sklapanje Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini predlaže radi usklađivanja Protokola 7. toga Ugovora s pravilima o podrijetlu koja se primjenjuju u sustavu sveeuropske kumulacije podrijetla.

Također, istaknuto je da se Dodatni protokol br. 13 ne odnosi neposredno na Republiku Hrvatsku, jer je vezan uz Protokol br. 7, a s Republikom Hrvatskom je to pitanje uređeno Protokolom 7a, koji je u sastavu Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, sklopljenog između Republike Hrvatske i zemalja članica CEFTA-e.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, Odbor je bez rasprave, jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu razmotrio je na svojoj sjednici Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini u svojstvu matičnog radnog tijela.

Odbor je proveo objedinjenu raspravu o Konačnom prijedlogu ovoga Zakona i Prijedlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o izmjenama i dopunama Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, s Konačnim prijedlogom zakona i Prijedlogu zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, s Konačnim prijedlogom zakona.

U uvodnom izlaganju predstavnika predlagatelja istaknuto je da se sklapanjem Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini nastavlja postupno ukidanje poljoprivrednih koncesija između Češke Republike, Slovačke Republike i Republike Mađarske, sukladno odredbama članaka

34, 35, 37. i 39. Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini. Također, istaknuto je da se Dodatni protokol br. 14. Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini ne odnosi neposredno na Republiku Hrvatsku, međutim, s obzirom na članstvo Republike Hrvatske u CEFTA-i i obveze koje iz tog proizlaze, potrebno je da Republika Hrvatska potvrdi predmetni Protokol.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, Odbor je bez rasprave, jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini.

RASPRAVA

Alarmantan vanjskotrgovinski deficit

U ime Kluba zastupnika HIP-a govorio je **Dario Vukić (HIP)**. Prvotno je izjavio da u Hrvatskom saboru najlakše i bez ikakve rasprave prolaze razni zakoni, potpisani od hrvatske Vlade, koji se onda ratificiraju u Parlamentu, a odnose se na slobodnu trgovinu s drugim zemljama ili s drugim organizacijama, kao što je u ovom slučaju CEFTA.

”Svi ti zakoni prolaze praktički bez rasprave, ali kod njihovog potpisivanja, to je jedna od udarnih vijesti”.

Postavio je pitanje da li Vlada RH i oni koji prihvaćaju te sporazume rade simulacije što će taj određeni potpisani sporazum značiti za hrvatsko gospodarstvo, za problem zapošljavanja, odnosno nezaposlenosti u RH, te za životni standard građana RH.

Osvrnuo se na Sporazum o slobodnoj trgovini s Mađarskom rekavši da godinu dana nakon što je taj sporazum potpisan, prepolovljen je izvoz hrvatske hrane i polupreradenih proizvoda prehrambene

industrije u Mađarsku, ali se zato duplo povećao naš uvoz iz Mađarske, odnosno mađarski izvoz. ”To govori da smo mi potpuno nepripremljeni potpisali taj sporazum”.

Zastupnik smatra da se mnogi sporazumi potpisuju gotovo automatski, a sve se prikazuje kao integriranje Hrvatske u EU, da bi se stvorio bolji image RH u svijetu. Dodaje da pritom nikome ne pada na pamet reći da takve sporazume ne treba potpisivati, jer svaka država je suverena i ima pravo odlučiti kada će takve sporazume potpisati i s kime. Ističe da je sadržaj tih sporazuma uvijek određen mnogim međunarodnim sporazumima koji ograničavaju manevarski prostor onima koji pregovaraju. Ipak, taj manevarski prostor postoji, a to se vidi gledajući npr. kvalitetu potpisanih sporazuma o pridruživanju EU jedne Bugarske ili Rumunjske, čiji sporazum je neusporedivo bolji i kvalitetniji nego naš Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, pojašnjava Dario Vukić.

Dodaje da ne treba zaboraviti činjenicu da je i nivo trgovine pojedine zemlje kandidatkinje s EU isto tako jedan od bitnijih čimbenika u odlučivanju da li je ta zemlja spremna za integraciju u EU ili ne.

Konkretno, u ovom slučaju, podaci govore da se gotovo duplo povećao uvoz u odnosu na izvoz koji Hrvatska ostvaruje sa zemljama iz predmetnog Sporazuma, pa zastupnik postavlja pitanje što učiniti da se ovakvo stanje mijenja, odnosno kako spriječiti vanjsko-trgovinski deficit Republike Hrvatske koji je svake godine sve veći, čak alarmantan.

”Trgovinska politika svake zemlje po definiciji je nacionalistička pod navodnicima, jer uvijek diskriminira strani proizvod, odnosno proizvođača u korist domaćeg”.

S druge strane, jedan od važnijih zadataka međunarodnog trgovinskog sustava, WTO-a i GAT-a je minimalizirati i onemogućiti nekontroliranu primjenu diskriminativne trgovinske politike poje-

dine države. Stoga zemlje članice Svjetske trgovinske organizacije nemaju punu slobodu u smislu formuliranja trgovinske politike, nego moraju slijediti načela, pravila i obveze dogovorene među svim zemljama članicama i pretočiti ih u Sporazume, pojašnjava Dario Vukić.

”Dakako, ti sporazumi dopuštaju svakoj državi da u određenoj mjeri poštuje posebne nacionalne, ekonomske, odnosno socijalne interese, što bi trebalo vrijediti i za Republiku Hrvatsku”.

Mišljenja je da s jedne strane Hrvatska forsira dinamiku potpisivanja sporazuma, te se broj potpisanih sporazuma nastoji predočiti hrvatskoj javnosti kao uspjeh ove politike, a s druge strane vanjskotrgovinski deficit koji je rezultat tih sporazuma sve nas više udaljava od EU koja je glavni politički i gospodarski cilj ove vlasti, kao i oporbe.

”Moramo znati da što smo mi efikasniji i što je naša ekonomska politika uspješnija, prvenstveno u smislu zapošljavanja i smanjivanja nezaposlenosti i povećavanja stope zaposlenosti, mi ćemo biti prihvatljiviji partner EU”.

Pozvao je na prepoznavanje hrvatskih nacionalnih interesa, na integraciju Hrvatske u europske tokove na način da štitimo svoje nacionalne interese i vodimo računa o interesima građana Republike Hrvatske.

Ovime je zaključena rasprava i pristupilo se glasovanju.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova (76 ”za”; 16 ”suzdržanih”) donijeli su Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 13 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, u tekstu predlagatelja, Vlade RH. Isto tako, većinom glasova (77 ”za”; 17 ”suzdržanih”) zastupnika donesen je Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola br. 14 Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KEMIKALIJAMA

Hrvatski sabor je većinom glasova (89 ”za” i jedan ”suzdržan”) i bez rasprave donio ovaj Zakon.

Predloženim Zakonom se uređuje gospodarenje kemikalijama, utvrđuju

postupci zaštite ljudskog zdravlja, gospodarskih dobara i okoliša od štetnog djelovanja kemikalija i propisuju obvezni uvjeti i postupci koje trebaju ispunjavati pravne i fizičke osobe, koje u RH proi-

zvede kemikalije, s njima prometuju ili ih uporabljaju.

Odredbe ovog Zakona odnose se i na biocidne pripravke. Ovaj Zakon uređuje zahtjeve i postupke prijavljivanja novih

tvari i ocjenjivanje novih i postojećih tvari, utvrđivanje sadržaja, načina i uvjeta razmjene informacija o kemikalijama, razvrstavanje, označavanje i pakiranje kemikalija, u odnosu na njihov stupanj opasnosti, te ostale uvjete, obveze i načine za sigurno gospodarenje kemikalijama.

Donošenje ovog Zakona jedan je od uvjeta uključivanja Republike Hrvat-

ske u Europsku uniju. Postizanje transparentnosti zakonodavnog uređenja i institucionalne organiziranosti u području kemikalija, sukladno odredbama ovog zakona, osim kao poticaj gospodarstvu, osnažit će spremnost Republike Hrvatske za svekoliku suradnju s inozemnim znanstveno-istraživačkim, savjetodavnim i financijskim institucijama u području kemikalija, kako bi se

utvrđeno gospodarenje kemikalijama i praktički osiguralo i provelo u optimalnom razdoblju, sukladno smjernicama održivog razvitka.

Donošenje Zakona podržali su **odbori za zakonodavstvo, za gospodarstvo, razvoj i obnovu te za europske integracije**.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OPĆOJ SIGURNOSTI PROIZVODA

Bolja zaštita potrošača

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova hitnim postupkom donijeli Zakon o općoj sigurnosti proizvoda, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu i zastupnika Franje Kučara.

Ovim se zakonom uređuju pitanja opće sigurnosti proizvoda koji se stavljaju na tržište, a zakon se primjenjuje na sve proizvode za koji posebnim propisom nije uređeno područje sigurnosti određenoga proizvoda. Dakle, zakon uređuje sigurnost potrošača, odnosno proizvoda osigurava da proizvodi koji se stavljaju na tržište budu sigurni.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog zakonskog akta poslužili smo se uvodnim izlaganjem predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra znanosti i tehnologije, dr.sc. **Zdenka Franića**. Ustvrdio je da se radi o još jednom zakonu iz paketa zakona koji se odnose na smjernice novoga pristupa rušenju tehničkih barijera slobodnom kretanju robe, ljudi, kapitala i usluga.

Smisao ovog zakona je da se osigura opća sigurnost proizvoda koji se stavljaju na tržište, a zakon se primjenjuje samo na one proizvode kojima neki drugi određeni propis ne određuje sigurnost. Drugim riječima, ovim se zakonom u potpunosti u hrvatsko zakonodavstvo uvodi i provodi Smjernica 2001/95 Europskog Par-

lamenta i Vijeća koja se odnosi na opću sigurnost proizvoda.

”Valja naglasiti da se ovaj zakon, odnosno ova Smjernica, pa tako niti zakon kojim se ova Smjernica preuzima ne odnosi na usluge, jer o tome je dosta bilo govora na saborskim odborima i naprosto se sigurnost usluga u ovaj zakon ne može ugraditi, nego se ona regulira nekim drugim zakonima i propisima iz specifičnih resornih ministarstava”.

Smisao ovog zakona je da se osigura opća sigurnost proizvoda koji se stavljaju na tržište, a zakon se primjenjuje samo na one proizvode kojima neki drugi određeni propis ne određuje sigurnost.

Aspekti sigurnosti složenijih postrojenja riješeni su nizom propisa o tehničkim normativima kojima se uvjetuju tehnički uvjeti za projektiranje, gradnju, izvođenje i instalacije složenijih postrojenja. Ti su propisi u Hrvatskoj doneseni na temelju Zakona o normizaciji.

Dr. Franić zaključio je riječima da se ovim zakonom još dalje unapređuje zaštita potrošača u odnosu na proizvode koji se nalaze na hrvatskom tržištu, a hrvatsko zakonodavstvo se harmonizira sa zakonodavstvom Europske unije, čime se pred naše poduzetnike stavlja veća odgovornost da u promet stavljaju one

proizvode koji su sukladni zahtjevima ovog zakona.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za europske integracije raspravljao je o predmetnom zakonu kao zainteresirano radno tijelo. Na sjednici je bila nazočna većina članova Odbora. Odbor je jednoglasno ustvrdio da je Konačni prijedlog zakona o općoj sigurnosti proizvoda usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predmetnom zakonu u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, članovi Odbora u raspravi su podržali donošenje ovog Zakona kojim se vrši usklađivanje hrvatskog zakonodavstva na ovom području sa zakonodavstvom Europske unije.

Ocijenjeno je da bi odredbu članka 7. stavka 5. Konačnog prijedloga ovog zakona trebalo dopuniti na način da se utvrdi da troškove inspekcijskog postupka koji su nastali pri provedbi postupka nadzora snosi proizvođač ili uvoznik ako se pokaže da proizvod nije bio siguran uslijed propusta ili pogreške učinjene od proizvođača ili uvoznika.

U raspravi je pojašnjeno pitanje u vezi s reguliranjem pitanja sigurnosti usluga,

na način da se Konačni prijedlog ovoga Zakona odnosi na implementaciju Smjernice 2001/95/EC Europskog Parlamenta i Vijeća, koja se odnose na opću sigurnost proizvoda, te da njime nisu pokrivenne usluge.

Ukazano je na potrebu preispitivanja visine i raspona novčanih kazni utvrđenih člankom 9. Konačnog prijedloga ovoga Zakona. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o općoj sigurnosti proizvoda uz slijedeći amandman na članak 7. koji glasi: "U članku 7. stavku 5. Konačnog prijedloga zakona o općoj sigurnosti proizvoda na kraju rečenice briše se točka i dodaju riječi: "uslijed propusta ili pogreške učinjene od strane proizvođača ili uvoznika".

Obrazloženje je slijedeće: "Člankom 7. stavkom 5. Konačnog prijedloga zakona o općoj sigurnosti proizvoda utvrđeno je da će troškove inspekcijskog postupka koji su nastali pri provedbi postupka nadzora snositi proizvođač ili uvoznik ako se pokaže da proizvod nije bio siguran."

Podnesenim amandmanom predlaže se da narečene troškove snosi proizvođač ili uvoznik ako se pokaže da proizvod nije bio siguran uslijed propusta ili pogreške učinjene od proizvođača ili uvoznika. Naime, mogu postojati i drugi razlozi izvan odgovornosti proizvođača (prijevoz, rukovanje i sl.) radi kojih neki proizvod nije siguran.

AMANDMANI

Zastupnik u Hrvatskom saboru, **Franjo Kučar (SDP)** podnio je aman-

dman na članak 10. Prijedloga zakona o općoj sigurnosti proizvoda s Konačnim prijedlogom zakona. Članak 10. mijenja se i glasi: "Vlada Republike Hrvatske donijet će uredbu iz članka 8. ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona". Obrazloženje je slijedeće: zastupnik smatra da bi rok za donošenje spomenute Uredbe trebalo uskladiti s rokom utvrđenim odredbom članka 18. prijedloga Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, s obzirom na to da je riječ o istoj Uredbi.

Amandman Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu na članak 7. naveden je u prikazu izvješća radnih tijela.

RASPRAVA

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra znanosti i tehnologije, dr.sc. **Zdenka Franića**, uslijedila je rasprava po Klubovima zastupnika.

Traži se sigurnost svih proizvoda

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Franjo Kučar (SDP)**. Pohvalio je one koji su radili na ovom setu zakona, rekavši da je to dobar put da se hrvatsko gospodarstvo, prije svega industrija, uvede u svjetsko tržište rada, roba i usluga, te da se to područje zakonski regulira. Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje ovog Zakona, kao jednog od seta

zakona koji su svojim značajem za hrvatsko gospodarstvo temeljni zakoni.

Ovaj zakon pokriva onaj dio opće sigurnosti proizvoda koji nije riješen drugim zakonima, dakle, tim zakonom što je bitno za naše građane, pokriva se sigurnost svih proizvoda.

Zakon se primjenjuje kao opći propis kod kojeg su definirane obveze proizvođača i raspačavača proizvoda prilikom stavljanja sigurnih proizvoda na tržište. Propisani su opći sigurnosni zahtjevi i kriteriji ocjene sukladnosti, i ono što je bitno, određen je nadzor nad provođenjem ovih zakona.

Kako nije bilo više prijavljenih klubova zastupnika, a za pojedinačnu raspravu se nitko nije javio, predsjedavajući je zaključio raspravu o ovoj točki.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Amandmane su podnijeli saborski **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu** te zastupnik **Franjo Kučar (SDP)**. Zamjenik ministra znanosti i tehnologije, dr.sc. **Zdenko Franić** očitovao se o amandmanima, ustvrdivši da Vlada prihvaća oba amandmana. Uslijedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova, (80 glasova "za" i 1 "suzdržan") donijeli Zakon o općoj sigurnosti proizvoda, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI TOPOGRAFIJA POLUVODIČKIH PROIZVODA

Hrvatski sabor donio je ovaj zakon hitnim postupkom, većinom glasova, nakon kraće rasprave, u tekstu predlagatelja (Vlada RH). Donošenjem Zakona hrvatski pravni sustav u području intelektualnog vlasništva još se više približava europskom pravnom sustavu zaštite prava intelektualnog vlasništva, a napose u još većoj se mjeri osigurava poduzetnička i tržišna slo-

boda kao temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske.

Područje topografija poluvodičkih proizvoda uređeno je Zakonom o zaštiti planova rasporeda integriranih sklopova, koji je u primjeni od 1. siječnja 2000. godine. Budući da je Republika Hrvatska, u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji, obvezna zajamčiti razinu zaštite intelektualnog vlasništva sličnu

razini koja postoji u Europskoj uniji, pa tako i uskladiti propise u području zaštite topografija poluvodičkih proizvoda, ocijenjeno je da je potrebno donijeti novi Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda kojim bi se postigao potreban stupanj usklađenosti s Direktivom Vijeća broj 1987/54/EEZ od 16. prosinca 1986. o pravnoj zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda.

Ocjena je Vlade da se predloženim zakonom hrvatski pravni sustav u području intelektualnog vlasništva još više približava europskom pravnom sustavu zaštite prava intelektualnog vlasništva, a što za posljedicu ima ispunjavanje potrebnih uvjeta za integriranje Republike Hrvatske u jedinstveni sustav intelektualnog vlasništva Europske unije. Uz to, novim se Zakonom u još većoj mjeri osigurava poduzetnička i tržišna sloboda kao temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske, a područje zaštite topografija poluvodičkih proizvoda uređuje na načelima koja primjenjuju države članice Unije. Na taj se način stvaraju pretpostavke za brži i lakši ulazak stranog kapitala u Hrvatsku budući da se novim Zakonom osigurava razina zaštite jednaka onoj u Europskoj uniji što za posljedicu ima i veću pravnu sigurnost za potencijalne stjecatelje prava na topografije poluvodičkih proizvoda u Republici Hrvatskoj.

Donošenje Zakona podupro je **Odbor za zakonodavstvo** i nije se protivio pri-

jedlogu da se Zakon donese po hitnom postupku. Amandmanskim intervencijama u članku 25, 26. i 27. Odbor nomotehnički uređuje izričaj smatrajući da nije prihvatljivo da određeno vremensko razdoblje na snazi postoje dva zakona, iako se samo jedan primjenjuje.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu te Odbor za europske integracije predložili su Saboru donošenje ovoga Zakona.

Zamjenik ministra znanosti i tehnologije, dr.sc. **Zdenko Franić** dodatno je obrazložio zakonski prijedlog. Objasnio je da je industrija poluvodiča materijalna osnova na kojoj počiva cjelokupna informacijska revolucija. Povoljnim rasporedom čipova i slojeva u poluvodičkim sklopovima utječe se na funkcionalnost rada cijelog tog sklopa, a napose na mogućnost daljnje minijaturizacije tj. otvara se prostor i nanotehnologijama, naglasio je Vladin predstavnik. Nakon prihvaćanja novoga Zakona uspostavljaju se i u Hrvatskoj takvi mehanizmi zaštite koji pospešuju

tržište ove vrlo specifične sfere pa se možemo nadati da će naši elektroničari, elektrotehničari, znanstvenici i eksperti naći poticaj da zaštite svoje intelektualno vlasništvo. Hrvatska je bila dužna donijeti ovaj zakon i potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kojim se obvezala da će jamčiti onu razinu zaštite intelektualnog vlasništva sličnu razini koja već postoji u Europskoj uniji.

Vladin predstavnik nije prihvatio amandmanske prijedloge Odbora za zakonodavstvo, a njegov predsjednik **Josip Leko** povukao amandmane tog radnog tijela. Ipak, upozorio je da važeći propis ostaje na snazi do 1. siječnja 2004, a istodobno će biti na snazi i Zakon koji će sada biti donesen.

Nakon toga većinom glasova (76 "za" i jednim "suzdržanim") zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda u tekstu kako ga je predložila Vlada RH.

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O RAČUNOVODSTVU

Sukladno propisima EU i Međunarodnim standardima

Složivši se s prijedlogom (predstavnik predlagatelja, Vlade RH) da se skine oznaka hitnosti sa zakonskog prijedloga, zastupnici Hrvatskog sabora podržali su Prijedlog u prvom čitanju, prosljediivši Vladi primjedbe i prijedloge radi pripreme Konačnog prijedloga.

Donošenjem ovoga Zakona, računovodstvo trgovačkih društava, uključujući organizacijske dijelove domaćih trgovačkih društava u inozemstvu i podružnice inozemnih trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj te računovodstva fizičkih osoba koja su obveznici poreza na dobit sukladno stavku 5. članka 2. Zakona o porezu na dobit, bit će normativno uređeno i u praksi pro-

vođeno sukladno propisima Europske unije i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje Zakona, nije se usprotivio hitnom postupku i na tekst Konačnog prijedloga podnio je šest amandmana, dijelom nomotehničke naravi. Od onih sadržajnih evo najprije upozorenja (koje se odnosi na više amandmana) kako pravno nije relevantan trenutak donošenja nekoga zakona već vrijeme njegova stupanja na snagu. Dakle, dok zakon ne stupi na snagu, odnosno dok ne otpočne njegova primjena nije moguće poduzimati radnje,

odnosno donositi propise i druge akte, kao što je to navedeno u predloženim odredbama. Ovo pogotovo stoga što je istodobno na snazi i u primjeni važeći Zakon o računovodstvu. Predloženo je, nadalje, da odluke u svezi s primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja donosi ministar financija (umjesto, kako je bilo predloženo, Vijeće za financijsko izvješćivanje ili ministar financija). Obrazloženje - nužno je razvidno utvrditi na čiji se prijedlog to odnosi. Amandmanom na članak 35. izričaj se uređuje sukladno (spomenutom) amandmanu na članak 32, a sljedećim utvrđuje da će se Zakon objaviti u "Narodnim novinama" i da stupa na snagu 1. siječnja 2004 (umjesto, kako je bilo predviđeno

da stupa na snagu osmi dan po objavi, a primjenjuje se od 1. siječnja 2004).

Osim amandmana, Odbor je predlagatelj ukazao (uz zahtjev da to predlagatelj riješi svojim amandmanima) i na druge manjkavosti teksta, od kojih izdvajamo one sadržajne, a izostavljamo (brojne) nomotehničke naravi.

Upozoreno je, ponajprije kako iz Zakona nije razvidna pravna narav Vijeća za financijsko izvješćivanje. Naime, člancima 1. i 24. utvrđuje se da se ovim Zakonom Vijeće osniva, no ne govori se o njegovoj pravnoj osobnosti, pa proizlazi da je Vijeće pravna osoba koja ima statut, ali, kako proizlazi iz odredaba članka 24, i - neodređenu djelatnost. Definiranje da su odbori sastavni dio Vijeća također je pravno neodređeno i netočno. Nužnost određenja djelatnosti, odnosno poslova Vijeća proizlazi i iz stavka 11. članka 24, u kojem se govori o aktivnostima. Izričaj da je Vijeće nadležno za nešto ne može podrazumijevati da je nadležno i za "druga područja uređena zakonom i Odlukom Vlade Republike Hrvatske".

Evo sadržajnih te nekih značajnijih pravno-tehničkih primjedbi na pojedine odredbe:

- Članak 1. - u stavcima 2. i 3, kao i u cijelom tekstu zakona, na nerazvidan način se utvrđuje krug osoba na koje se ovaj Zakon odnosi - za razliku od važećeg zakona, koji govori o poduzetnicima, te Zakona o registru godišnjih financijskih izvještaja, koji govori o pravnim i fizičkim osobama koje su obveznici poreza na dobit.

- Članak 4 - uz neodređene pojmove, kao što je "realno pokazivanje" neusklađeno je pitanje glede prenesene ovlasti, jer nije razvidno radi li se o ovlaštenoj osobi iz članka 17. stavka 13.

- Članak 5 - upitan je izričaj jer se istinitost dokazuje a ne kontrolira, kao i o kojim uvjetima se radi glede neutralnosti stručne osobe.

- Članak 7 - nije razvidno o kakvoj se autonomnosti radi u stavku 4.

- Članak 15 - nužno je odrediti tko donosi općeprihvaćena računovodstvena načela, jer je razvidno da bi se trebala objavljivati u "Narodnim novinama" (ta su načela obvezna).

- Članak 24 - nije razvidno (u člancima 3, 4, 5. i 6) od koga odbori mogu dobiti ovlasti i koje. U stavku 4. nedostaje dio odredbe jer se navodi da Odbor "priprema stanovita objašnjenja u vezi", no ne piše

čega. Iz stavka 6. nije razvidno u čemu se sastoji nadležnost navedenog odbora za "disciplinske mjere prema revizorima i računovođama u javnom djelovanju". U stavku 7. neprihvatljivo je da broj članova Vijeća nije određen ovim Zakonom, niti je broj članova odbora barem učinjen odredivim. Neprihvatljivo je, također, da nije određeno trajanje mandata, to jest vremena na koje se članovi imenuju. U odnosu na stavak 8. ukazuje se na potrebu preispitivanja mogućnosti da članovi odbora za svoj rad odgovaraju i Vladi Republike Hrvatske jer ih ona, kako je predloženo, imenuje. U odnosu na stavak 10. ukazuje se na to da iako se ovo Vijeće osniva ovim Zakonom nije predviđeno da itko (Sabor ili Vlada) daje mišljenje, a kamo li suglasnost na statut Vijeća.

- Članci 28. i 29 - nužno je sukladno Zakonu o prekršajima utvrditi i minimum iznosa novčane kazne kada se ona određuje u postotku prema povrijeđenoj zaštićenoj vrijednosti.

- Članak 30 - neprihvatljivo je predviđati "primjenu na odgovarajući način" kazne odnosno prekršajne odgovornosti fizičkih osoba.

Odbor za financije i državni proračun podržao je hitni postupak s obzirom na to da je riječ o potrebi usklađivanja sa zakonodavstvom Europske unije u realizaciji obveza iz Plana provdbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

U raspravi se čuo prijedlog da se u članku 14. (kriteriji za razvrstavanje poduzeća) iznosi navedu u kunama, posebno stoga što je člankom 26. predloženo da se izvještaji, godišnja izvješća i druge financijske informacije sastavljaju na hrvatskom jeziku i u hrvatskoj valutnoj jedinici. Uz to je ocijenjeno kako su previsoki predviđeni iznosi u stavcima 2. i 3, na osnovi kojih se obavlja razvrstavanje. Uvažavanjem primjedbi vodilo bi se više računa, stoji u obrazloženju, o specifičnosti gospodarstva u kojem uglavnom prevladavaju mala trgovačka društva.

Predloženo je, nadalje, da se u člancima 1, 24. i 25. izostave dijelovi koji se odnose na reviziju, jer je to područje regulirano Zakonom o reviziji, koji je temeljni zakon za sva pitanja iz područja revizija.

Ovo radno tijelo podnijelo je i tri amandmana. Prvim se obavlja usklađivanje sa Zakonom o reviziji, s obzirom na to da on kao temeljni zakon uređuje reviziju financijskih izvještaja, drugim se skreće

pozornost na već spomenuto - da su sva pitanja iz područja revizije već regulirana važećim zakonom o reviziji te da nema potrebe da se ponovno reguliraju i Zakonom o računovodstvu. Trećim je amandmanom zatraženo da se prvim stavkom članka 25. predvidi da svake godine reviziji podliježu financijski izvještaji odnosno konsolidirani financijski izvještaji te godišnja izvješća velikih trgovačkih društava, srednje velikih trgovačkih društava, malih trgovačkih društava koja su dionička društva, trgovačkih društava koja svojim vrijednosnim papirima kotiraju na domaćim ili inozemnim burzama, trgovačkih društava koja izdaju dužničke vrijednosne papire i izvješća drugih trgovačkih društava koja su to obvezna prema zakonu. Iz obrazloženja izdvajamo napomenu kako se u Europskoj uniji revidira većina financijskih izvještaja trgovačkih društava te da bi - ne uvaži li se amandman - praksa obavljanja revizije u Hrvatskoj odudarala od prakse većine zemalja Europske unije, a i unazadio bi se postojeći sistem, koji predviđa veći opseg revizije.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu podržao je Prijedlog zakona kao zainteresirano radno tijelo, uz jednu primjedbu pravno-tehničke naravi (stavak 7. članka 3).

Odbor za europske integracije jednoglasno je utvrdio kako je Konačni prijedlog usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

RASPRAVA

U prvo čitanje

Zamjenik ministra financija, mr.sc. **Damir Kuštrak** je zatražio da se skine hitnost postupka sa zakonskog prijedloga. Jedan razlog je brojnost amandmana, druga predizborno razdoblje. Ili, konkretnije - predviđeno je da se zakon primjenjuje od 1. siječnja 2004, što podrazumijeva rad na početnoj bilanci radi razvrstavanja trgovačkih društava. To je doduše usklađeno s europskom direktivom, napomenuo je, ali ta usklađenost ne mora se ostvariti do samog ulaska u Uniju zbog toga što se u ovom zakonu nalaze sheme bilanci pa bi bilo dobro da to struka još jednom razmotri. Još jedan razlog je - osnivanje predviđenog Vijeća za financijsko izvješćivanje. Naime,

Vlada bi ga imenovala i trebalo bi donijeti i podzakonske akte, a predizborno je razdoblje.

Predsjednik Hrvatskog sabora, **Zlatko Tomčić** je uzvratio da se molbi ne može udovoljiti (nema kvoruma), te da se o tome eventualno može odlučiti prije glasovanja.

Stav Odbora za zakonodavstvo obrazložio je njegov predsjednik **Josip Leko**, a stav Odbora za financije i državni proračun njegov predstavnik, **Slavko Kojić**.

Struka - totalno devastirana

Jadranko Mijalić je u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a izrazio zadovoljstvo zbog toga što se odustalo od hitnog postupka, a zatim obrazložio njihove primjedbe. Preskačemo one pravno-tehničke naravi i ukazujemo na sadržajne.

Predvidjeti da se čuvanje dokumentacije, poslovnih knjiga i slično može povjeriti nekom društvom na čuvanje, uz obavezan pisani ugovor i određivanje razine odgovornosti onoga koji je čuva. Razlog - sve više pravnih i fizičkih osoba ima problema s odlaganjem ili arhiviranjem dokumentacije. Bilo bi, isto tako, dobro da negdje postoji sigurnosna kopija svakog dokumenta.

Članci 6, 11. i slični koji se bave čuvanjem dokumentacije i rokovima, trebali bi sadržavati rješenje prema kojem bi se čuvanje dokumentacije, poslovnih knjiga i slično moglo povjeriti nekom drugom na čuvanje, uz obavezan pisani ugovor i određivanje razine odgovornosti onoga koji je čuva. Obrazloženje - sve više pravnih i fizičkih osoba ima problema s odlaganjem ili arhiviranjem dokumentacije. Bilo bi, isto tako, dobro da negdje postoji sigurnosna kopija svakog dokumenta (na CD-u ili slično). U svezi sa stavicama 2, 3. i 4. članka 14. upozoreno je da nije precizno definirano kako se kod razvrstavanja trgovačkih društava određuje većina poduzetnika - za koje se razdoblje koriste

podaci, zbroj bilance, prihod i godišnji broj zaposlenih. Isti je problem, rekao je predstavnik HSLŠ-a, postojao i kod starog Zakona o računovodstvu pa su različite revizorske tvrtke te poslovni subjekti različito tumačili odredbe toga članka.

Zastupnik je zatim skrenuo pozornost na to da nije definirano podliježe li poslovni subjekt obvezi revizije za izvještajnu godinu ili tek sljedeću.

Uslijedile su zatim ove primjedbe: propisane minimalne pozicije i bilance izvještaja o dobiti ili gubitku za poduzetnike, banke i društva gotovo su identične starom zakonu; ako izvještaji koji se prikupljaju u registru moraju biti usklađeni sa Zakonom o računovodstvu morat će se mijenjati i obrasci godišnjih financijskih izvješća; sadržaj pozicija predložene sheme bilance i računa dobiti i gubitaka koji se odnose na banku dobrim je dijelom zastario i ne odgovara stvarnim potrebama - odavno nije usklađen s postojećim kontnim planom, a posebno s novim koji će se primjenjivati od 1. siječnja 2004; rješenje iz stavka 2. članka 20 (prema kojem mala trgovačka društva sastavljaju samo skraćenu bilancu) nije usklađeno sa Zakonom o registru godišnjih financijskih izvještaja, prema kojem poduzetnici svih veličina predaju izvještaje na identičnom obrascu i trebaju imati ispunjene sve pozicije.

Predstavnik Kluba zastupnika HSLŠ-a je, nadalje, predložio brisanje rješenja iz članka 25, prema kojem financijski izvještaji ostalih trgovačkih društava podliježu reviziji u obliku pregleda financijskih izvještaja svake treće godine. Obrazloženje: ta kontrola nema nikakvog smisla, naročito zato što se ne obavlja svake godine i zato jer se revizijom samo financijskih izvještaja ne ulazi u bit stvari a neki će revizori pokušati teško stečeni novac malih poduzetnika.

Slijedila je primjedba - nepotrebni su izvještaji o novčanom tijeku za male i srednje poduzetnike, inače ogroman posao za računovodstvene servise. Nema logike, rekao je Mijalić, da društvo sa, npr. 500 tisuća kuna prometa izrađuje takva izvješća kad se takav novčani tijek može pratiti i bez izvješća, napamet. Trebalo bi, po njegovoj ocjeni, predvidjeti osnivanje Komore računovođa ili Komore računovodstvenih servisa, odnosno davanje određenih ovlasti u svezi s ovlaštenjima računovođa i računovodstvenim servisima Hrvatskoj udruzi računovodstvenih servisa. Obrazloženje - ova je struka totalno devastirana - radi se mnogo za malo novca. Osim toga, njome

se prema sadašnjim propisima može baviti bilo tko, a i mnogo je rada na crno. Vođenje knjigovodstva povjerava se i onima koji ne poznaju dovoljno propise ili, pak, djelatnici porezne uprave vode računovodstvo nekim fizičkim i pravnim osobama, nerijetko, uz sukob interesa.

Nije bilo dovoljno konzultacija sa strukom

Stav Kluba zastupnika SDP-a obrazložio je **Slavko Kojić**, kojega je također obradovala odluka o skidanju hitnosti sa zakonskog prijedloga. Jedan od razloga - ovaj se zakon preklapa s mnogim drugim zakonima a nije bilo dovoljno konzultacija sa strukom. Osobno bi, napomenuo je, potpisao 90 posto Mijalićevih primjedbi.

Klub će, rekao je, podržati zakon jer se ne mogu zaobići razlozi njegova donošenja (usklađivanje sa zakonodavstvom EU, provedba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju).

Struka je totalno devastirana - radi se mnogo za malo novca. Osim toga, njome se prema sadašnjim propisima može baviti bilo tko, a i mnogo je rada na crno. Vođenje knjigovodstva povjerava se i onima koji ne poznaju dovoljno propise ili, pak, djelatnici porezne uprave vode računovodstvo nekim fizičkim i pravnim osobama, nerijetko, uz sukob interesa.

Nakon što je izvijestio zastupnike da je Ministarstvu financija prosljedio primjedbe i amandmane (o kojima je bilo govora u Odboru za financije), zastupnik je naglasio kako se dvostruko knjigovodstvo veže uz ime Talijana, ali da ga je zapravo smislio Hrvat - Benko Kotruljić iz Dubrovnika.

Ugraditi temeljne računovodstvene pretpostavke

U ime Kluba zastupnika HIP-a, **Dario Vukić** je pozdravio odustajanje od hitnog

postupka, rekavši kako je to neobično važno ponajprije ne samo zbog velikog nesuglasja o ovom zakonskom prijedlogu nego i onome prethodno ponuđenome.

Rekavši kako je jedan od nedostatak zakona što kvalitetu financijskih izvještaja ne promatra i s materijalnog već samo s formalnog aspekta, rekao je da u zakonski prijedlog trebaju biti ugrađene temeljne računovodstvene pretpostavke - koncept samostalnosti, stvarnog kontinuiteta, određenog razdoblja i stabilne valute. Kako će, upitao je, strani investitori vjerovati u kunu ako ne vjerujemo mi sami. U financijsko izvješće moraju, nadalje, biti ugrađena sljedeća računovodstvena načela: načela nabavne vrijednosti, objektivnosti, realizacije, sučeljavanja prihoda i rashoda, materijalnosti, potpunosti, konzistentnosti te opreznosti.

Rekavši da predloženi zakon ne sadržava većinu onoga potrebnog, a sadržava nepotrebno, predstavnik HIP-a je najprije

objasnio primjedbu svoga kluba na članak 14. Ustvrdivši da nije dobro izbalansiran, upozorio je kako bi predloženo moglo dovesti malo trgovačko društvo u nerazmjernan odnos prema suparnicima na globalnom međunarodnom tržištu, jer treba danas razdvojiti kapitalno-intenzivnu od radno-intenzivne djelatnosti. Baza bi trebao biti godišnji prihod, a ne broj zaposlenih jer nije neobično ni u EU, a niti u Hrvatskoj imati prihod od 20 milijuna eura i sa 10 -12 zaposlenih.

Daljnje su primjedbe HIP-a: nije prihvatljivo da mala trgovačka poduzeća revidiraju svoja financijska izvješća svake tri godine (bilo bi bolje - svaku godinu i da ih revidira nezavisni revizor); pojasniti članak 16. kako bi mala i srednja poduzeća točno znala (barem godinu unaprijed) na osnovi čega će sastavljati financijska izvješća; imenovanje predsjednika Vijeća za financijsko izvješćivanje

trebao bi potvrđivati Odbor Hrvatskog sabora za financije (riječ je o odboru koji može određenoj revizorskoj firmi i pojedinim revizorima oduzeti licencu), a ne da "određeni broj malih ljudi iste političke orijentacije" može s tržišta maknuti neke revizorske firme koje im ne odgovaraju iz nekih razloga (primjerice, jer su konkurencija onima koje oni preferiraju).

Uvažavajući se ove primjedbe i amandmani Odbora za zakonodavstvo te Odbora za financije zakonski prijedlog bi u drugom čitanju mogao biti potpuniji - zaključio je Dario Vukić, dometnuvši kako će na osnovi takvog hrvatski poduzetnici znati kako će sastavljati svoja izvješća.

Hrvatski sabor je prihvatio Prijedlog zakona većinom glasova (77 "za" i 2 "suzdržana"), prosljediivši predlagatelju primjedbe i prijedloge iz rasprave.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O INDUSTRIJSKOM DIZAJNU

Ovaj zakonski prijedlog izglasan je hitnim postupkom (85 glasova "za" i 11 "suzdržanih") u tekstu predlagatelja. Prethodno je bez primjedbi podržan u Odboru za zakonodavstvo, Odboru za gospodarstvo, razvoj i obnovu te u Odboru za europske integracije, koji je ocijenio da je

Konačni prijedlog zakona o industrijskom dizajnu usklađen s pravnim stečevinom Europske unije.

Novim zakonom područje industrijskog dizajna uređuje se na načelima koje primjenjuju zemlje Europske unije. Time se hrvatski pravni sustav na tom području približava europskim

i međunarodnim pravnim sustavima. U većoj se mjeri osigurava poduzetnička i tržišna sloboda, potiče stvaralaštvo u industrijskom sektoru, umjetnosti i obrtu, što pridonosi širenju komercijalne djelatnosti i izvozu nacionalnih proizvoda.

J. R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O NACIONALNOJ ZAKLADI ZA RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA

Poticaj razvoju civilnog društva

Hrvatski je sabor većinom glasova i hitnim postupkom donio ovaj zakon kojim se osniva Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, utvrđuje njena svrha, zakladna tijela, osnovna imovina te način i izvori financiranja.

Osnivač ove Zaklade je Republika Hrvatska, a osniva se s temeljnom

svrhom promicanja i razvoja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj.

Predlagatelj ovog Zakona, Vlada Republike Hrvatske, navodi da će provedba ovog zakona početno zahtijevati dva milijuna kuna za formiranje osnovne imovine Zaklade. Taj će se iznos izdvojiti iz dijela prihoda od igara na sreću ostva-

renog tijekom 2003. godine temeljem Zakona o igrama na sreću a već je i odobrena financijska pomoć Europske unije putem CARDS programa.

Osnivanjem ove Nacionalne zaklade Republika Hrvatska pridružit će se zapadnoeuropskim zemljama kao i tranzicijskim zemljama u Europi koje kroz zakla-

de kao izraz organizirane filantropije i građanske svijesti o odgovornosti prema zajednici potiču razvoj aktivnog civilnog društva, navodi predlagatelj.

RASPRAVA

Dobro razrađen model

Na sjednici Hrvatskog sabora za raspravu o ovom zakonskom prijedlogu najprije se javio mr.sc. **Ivo Škrabalo (LIBRA)** u ime Kluba zastupnika LIBRE. U Hrvatskoj postoji prema podacima 17.000 odnosno 24.000 udruga civilnog sektora koje su se dosad financirale putem Ureda za udruge pri Vladi. Sada se predlaže jedan vrlo europski model nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva koje će biti svojevrсна paradržavna ustanova jer ne može biti bez pomoći državnog proračuna, međutim, otvorena je i prema drugim mogućim financijerima i sponzorima. U ovih deset turbulentnih godina naše povijesti kao samostalne države najviše je civilnih udruga financirano iz tih dobrovoljnih ili drugovrsnih fundacija iz svijeta i Europe a ovaj predloženi model je vrlo dobro razrađen, rekao je, među ostalim, podupirući u punoj mjeri ovaj zakonski prijedlog.

Vesna Pusić (HNS) je izvijestila da Klub zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a s velikim zadovoljstvom pozdravlja predloženi zakon i smatra da je apsolutno od vitalnog interesa za Hrvatsku da se ustanovi model financiranja organizacija civilnog društva koji će biti trajan, stabilan i neovisan o vlasti. Govoreći šire o načinima bavljenja javnim poslovima odnosno pitanjima općeg dobra osvrnula se i na organizacije civilnog društva, koje su, kaže, puno više u mogućnosti inicirati nove teme i prepoznati tek nastajuće

interese u društvu. Ovaj Klub zastupnika podržat će osnivanje Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva i čestita onima koji su taj model financiranja smislili, rekla je na kraju.

Članove Upravnog odbora Zaklade imenovat će Sabor, a ne Vlada

U ime Kluba zastupnika HSP-a, HKDU-a dr.sc. **Anto Kovačević (HKDU)** je ocijenio točnom konstataciju iz Ocjene stanja uz ovaj zakonski prijedlog u pogledu političke neslobode bivšeg sustava jer, kaže, komunisti 20. stoljeća ponašali su se kao neki knezovi u Njemačkoj poslije Reformacije, "čija je vlast, njegova je i religija". Takve tendencije se mogu i sada prepoznati, veli, pa se nadaju da se može krotiti civilni sektor i oktroirati odozgo, a on niče odozdo u onoj mjeri u kojoj građanima nisu riješena brojna životna pitanja.

Primjerice, da je vlast riješila pitanja ratnih invalida Domovinskog rata ne bi bilo toliko udruga koje nastoje same sebi pomoći koliko mogu, rekao je smatrajući vrijednim istaknuti dragovoljnost i solidarnost tisuća i tisuća hrvatskih ljudi kroz bezbrojne udruge od Bedema ljubavi do zelenih. U hrvatskoj povijesti beskrajn je broj podataka o zakladama i potporama, sjetimo se samo Strossmayera i drugih, no došavši na vlast partizani su zabranili mnoga strukovna i dobrotvorna društva i zaklade, od posmrtnih do zdravstvenih i sindikalnih, podsjetio je zastupnik smatrajući da bi bilo dobro čuti mišljenje predlagatelja prihvaća li kao građansku inicijativu i civilne udruge i pokrete koji nastaju odozdo jer zašto Vlada nije prihvatila građansku inicijativu Caritasa o zabrani rada nedjeljom i

brojne inicijative u prethodnih 3,5 godine, rekao je, među ostalim, naglašavajući da ovaj Klub zastupnika crpi svoju snagu iz kršćanskog svjetonazora i da nema ambiciju artikulirati kojekakve interese, još manje regrutirati aktivne sudionike kojekakvih političkih pokreta od kojih su neki danas u Hrvatskoj u izravnoj suprotnosti s nacionalnim interesima hrvatskoga naroda i koji negiraju pravo na kršćanski nadzor na svijet i život.

Držimo da predlagatelj nije shvatio pojam civilnog društva a to je odlično riješeno Zakonom o udrugama, rekao je dodajući da se predloženim zakonom uzima dva milijuna kuna iz Proračuna (očituje se goli interes i apetit na dva milijuna kuna poreznika obveznika) za discipliniranje trećeg sektora, sektora civilnog društva prema projektu umrežavanja, čitaj, kaže, nadzora i manipulacije. Suradnja Vlade i Zaklade morala bi biti na načelima partnerstva, transparentnosti rada, neovisnosti zaklade, odgovornosti za korištenje javnih sredstava. Predlažemo da Zaklada dobije ime dr. Ante Starčevića ili nekog drugog hrvatskog velikana, da se osigura neovisnost Upravnog odbora Zaklade (bez ijednog člana izvršne vlasti) te da taj odbor ne imenuje Vlada nego Sabor, predložio je, među ostalim zastupnik.

Sonja Borovčak (SDP) izvijestila je u ime Kluba zastupnika SDP-a da krećemo ususret Europi i civilno društvo će dobiti još veće značenje i moramo podržati donošenje ovog zakona, rekla je, među ostalim.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor većinom glasova (95 za, 5 suzdržanih) donio ovaj zakon u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEĐUNARODNE KONVENCIJE O SUZBIJANJU FINANCIRANJA TERORIZMA

Hitnim postupkom (jednoglasno) izglasavši ovaj zakon Hrvatski sabor je potvrdio Međunarodnu konvenciju, a Hrvatska iskazala spremnost da dade svoj doprinos ukupnim međunarodnim naporima u borbi protiv terorizma u skladu, s vlastitim mogu-

ćnostima i vodeći računa o vlastitoj sigurnosti.

Zamjenik ministra financija, **Damir Kuštrak**, je izvijestio zastupnike da je Konvencija stupila na snagu u travnju 2002, da su je do danas potpisale 132 države te da je nakon 11. rujna Hrvatska

pristupila toj konvenciji sa svim svojim postojećim resursima (MUP, Ured za sprječavanje pranja novca, pravosuđe) te da zakon neće proizvesti dodatne troškove.

Odbor za zakonodavstvo podržao je zakonski prijedlog s tri pravno-tehnička

amandmana - na naziv zakona i članke 1, 3. i 4, a **Odbor za financije i državni proračun** bez primjedbi. Zahtjev za hitnošću postupka uvažen je u tom radnom tije-

lu s obrazloženjem da Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a iz rujna 2001. o suzbijanju terorizma neposredno obvezuje Hrvatsku na poduzimanje konkretnih antitero-

rističkih mjera te je potrebno što žurnije ispuniti sve pretpostavke za stupanje na snagu Međunarodne konvencije.

J. R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVNIM PRISTOJBAMA

Prijateljsko ozračje za strana ulaganja

Predlagatelj zakona je Vlada RH. Predloženo je smanjenje iznosa, odnosno ukidanje pristojbi koje su vezane uz strana ulaganja, kao i nekih koje ne utječu izravno na ta ulaganja, ali se tiču stranaca, čime će se pridonijeti stvaranju prijateljskog ozračja. Ostale izmjene i dopune predlažu se radi olakšanja položaja građana Republike Hrvatske, odnosno zbog toga što su u međuvremenu stupili na snagu novi zakoni kojima se propisuju upravni akti i radnje kakvih prije nije bilo, pa ih sada treba obuhvatiti pristojbenom obvezom.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova u hitnom postupku donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra uprave i pravosuđa, mr.sc. **Miljenka Kovača**. Razlozi zbog kojih se predlaže donošenje ovog zakona je provedba preporuka iz FIAS-ove studije koja je obuhvatila sve administrativne prepreke stranim ulaganjima u Republici Hrvatskoj. Što se toga tiče, Prijedlog ovog zakona nije osobito značajan, i to stoga što upravne pristojbe koje bi se mogle smatrati administrativnim preprekama za strana ulaganja i do sada nisu bile velike.

Pojasnio je da je ovom zakonu više svrha da pridonese stvaranju prijateljskog ozračja prema stranim ulaganjima, nego što bi imao nekakav važan praktični utjecaj.

Državni proračun prihvaćanjem ovog zakona neće biti uopće oštećen, a čak postoji velika vjerojatnost da će mu se prihodi i povećati.

Mnogo su pak važniji razlozi za njegove izmjene koji se tiču domaćih državljana. Podsjetio je da je 2002. godine izmijenjen i dopunjen Zakon o matičnom broju tako da se on više ne upisuje u osobne isprave građana, nakon čega su oni vrlo često bili prisiljeni tražiti uvjerenja o matičnom broju jer bez toga ne mogu ostvariti mnoga svoja prava, a na ta uvjerenja se plaćaju pristojbe. Predlagatelj smatra da to dodatno opterećenje građana nije pravedno i da ga treba što prije ukinuti, pa je zato predloženo da se upravna pristojba ne plaća na uvjerenja koja se traže u tu svrhu.

Mr. Kovač konstatirao je da postoji velika nepravda i diskriminacija prema onim našim građanima koji pribavljaju pogranične propusnice za odlazak u Republiku Sloveniju. Rekao je da se takve propusnice nigdje više u Republici Hrvatskoj ni na jednoj drugoj granici

ne moraju pribavljati, već samo s Republikom Slovenijom. Na njih se plaća pristojba, pa je prijedlog upravo da se ta pristojba ukine.

Što se tiče mogućeg utjecaja zakona na prihode državnog proračuna, zamjenik ministra je rekao da na to pitanje ne zna odgovoriti on ni itko drugi. "To je jednostavno nemoguće, jer analitička evidencija koja bi o tome dala podatke u knjigovodstvu državnog proračuna ne postoji zato što nije nizašto potrebna". Naime, da bi se došlo do sasvim egzaktnog odgovora na pitanje utjecaja ovog zakona na državni proračun, trebalo bi pogledati na desetke, možda i stotine tisuća spisa, što znači da se u taj pothvat nije moguće upustiti. Trebalo bi za to angažirati ogroman broj državnih službenika, osigurati novce za njihov prekovremeni rad itd.

Ipak, zamjenik ministra rekao je da se može naslutiti da će se prihodi državnog proračuna, ako se ovakav zakon donese, povećati. Naime, one pristojbe koje se ukidaju ili smanjuju i do sada su bile vrlo male, a nove pristojbe koje se uvode vrlo su velike i plaćat će se u velikom broju slučajeva. Na temelju toga mr. Kovač je izrazio uvjerenje da državni proračun prihvaćanjem ovog zakona neće biti uopće oštećen, a čak postoji velika vjerojatnost da će mu se prihodi i povećati.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po

hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

RASPRAVA

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra uprave i pravosuđa, mr.sc. **Miljenka Kovača**, otpočela je rasprava po klubovima zastupnika. U ime **Kluba zastupnika Hrvatskog bloka** govorio je **Krunoslav Gašparić (HB)**. Mišljenja je da strana ulaganja i prijateljsko ozračje kroz Zakon o upravnim pristojbama nemaju nikakve veze. "Držim kako će strana ulaganja i njihova kvaliteta i količina puno više ovisiti o birokratskim zaprekama, nego o izmjenama jednog zakona koji ste i sami okarakterizirali kao neznatnim, odnosno sitnim".

Ukidanje pristojbe za pogranične propusnice

Osvrnuo se i na pitanje pograničnih propusnica. Podsjetio je da je Klub Hrvatskog bloka u svibnju ove godine podnio Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o upravnim pristojbama koji se odnosi upravo na izdavanje propusnica građanima RH, onima koji žive uz granicu s Republikom Slovenijom. Radi se o 30 gradova i općina te više od 500 kilometara granice sa Slovenijom. "Tada nikoga iz Vlade nije bilo ovdje da raspravimo tu temu. Radi se o pristojbi od 120 kuna, ukupni iznos koji Hrvati trebaju izdvojiti za te propusnice prelazi 200 kuna, a u Sloveniji je 75 kuna". Dodao je da je Vlada tada rekla da će o tome donijeti cjelovito rješenje, a sada kaže da se te pogranične propusnice plaćaju jedino za Republiku Sloveniju. Zastupnik pita da li je Vlada znala prije 5 mjeseci da se one plaćaju jedino za Sloveniju, kada je rekla da će se donijeti cjelovito rješenje.

Izrazio je mišljenje da nije adekvatno prema građanima tako postupati. Zaključno je ustvrdio da će Klub zastupnika HB-a podržati ovaj zakon zbog toga što će ljudi, prije svega oni koji žive uz granicu sa Slovenijom sada moći uštedjeti 120 kuna da bi došli do propusnice.

Neprihvatljiv prijedlog

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Petar Žitnik (HSS)**. Osvrnuo

se na prvo čitanje ovog zakona u srpnju 2002. godine, kada je njegov Klub zastupnika dao značajne primjedbe, te konkretne i načelne naravi, ali ih predlagatelj nije prihvatio.

Ovaj prijedlog Klub zastupnika HSS-a također drži neprihvatljivim rješenjem, a kao posebno neprihvatljivo drže "enormno" povećanje pristojbi za rješenja iz oblasti prosvjete i kulture.

Klub zastupnika HSS-a i dalje smatra neprihvatljivim i nepotrebnim olakšavanje i smanjenje pristojbi stranim autoprijevoznicima, pogotovo stranim brodarским prijevoznicima, jer se time otežava rad našim prijevoznicima koji i bez strane konkurencije rade u teškim uvjetima.

Klub zastupnika HSS-a ne prihvaća obrazloženje ovog zakona da su previsoke svote upravnih pristojbi koje se plaćaju u upravnim postupcima u kojima su stranke inozemni državljani.

"Nama doista nije jasno kakvu korist ima Hrvatska i mi svi od toga da recimo odijela iz "Varteksa" za Veliku Britaniju ne vozi varaždinski autoprijevoznik, nego neki stranac, ili pak da turiste na krstarenju na Kornate ili na Biševo ne vozi naš brodar, neko neki stranac?"

Naglašava da rad tih stranih prijevoznika nisu nikakva investicijska ulaganja, nego, kako je rekao, "obično ubiranje vrhnja s našeg mlijeka".

Također osvrvnuo se na odredbu koja predlaže brisanje točaka 6. i 8. u tarifnom broju 41, što znači još veće pojeftinjenje dozvola za postavljenje stranih radiopostaja. Postavlja pitanje kakvu korist Hrvati imaju od stranih radijskih postaja koje u 90% vremena emitiraju reklame kojima reklamiraju strane proizvode i kupnju u stranim trgovačkim kućama.

Mišljenja je da su zahtevi u zakonu doista opsežni, te će trebati brzo ići u pročišćeni tekst zakona, jer nakon usvajanja ovog zakona bit će vrlo teško snalaženje u njemu.

Također postavlja pitanje koji je bio motiv da se ovim izmjenama poveća pristojba sa 15 na 100 kuna i instruktorima vožnje za dozvolu obavljanja instruktor-ske djelatnosti.

Ipak, Klub zastupnika HSS-a pozdravlja odredbu kojom se ukida pristojba na uvjerenja o JMBG-u, a koju sada građani plaćaju MUP-u 40 kuna.

Također pozdravlja odredbu kojom se predlaže ukidanje pristojbe za pograničnu dozvolu sa Slovenijom.

"Trebamo hitno mijenjati svoj stav o izdavanju dopuštenja za obavljanje podvodnih aktivnosti u dijelovima unutarnjeg mora i teritorijalnih voda Hrvatske koji su zaštićeni kao kulturno dobro, kao i posebno zaštićenih podmorskih lokaliteta". Klub zastupnika HSS-a mišljenja je da na takva mjesta ne bi smjeli imati slobodan pristup ni građani Hrvatske, a kamoli stranci, odnosno da povećanje pristojbe koja se plaća u te svrhe s dosadašnjih tisuću na dvije tisuće kuna ništa ne znači, jer se radi o neprocjenjivim vrijednostima pa tako i mogućim nenadoknadivim štetama.

Klub zastupnika HSS-a ne prihvaća obrazloženje ovog zakona. Tako stoji da se po FIAS-ovoj studiji smatra da su previsoke svote upravnih pristojbi koje se plaćaju u upravnim postupcima u kojima su stranke inozemni državljani, odnosno pravne osobe jedna od administrativnih prepreka stranim ulaganjima u Republici Hrvatsku.

"Ako uzmemo kupovnu moć stranaca, tada za njih nekoliko dolara, jer radi se o takvim pristojbama, zapravo predstavlja sitnicu, a kome je i takva sitnica problem, takav investitor pod navodnicima nam ne treba". Smatra da nije pravi put olakšavati stranim prijevoznicima, stranim brodarima, stranim radiostanicama ili čak i stranim radnicima njihov rad kod nas, a na burzi istovremeno imati svoje nezaposlene radnike.

Postavio je pitanje kakvo prijateljsko ozračje ti stranci gaje prema nama. Napominje da bi ovaj zakon prije njegovog usvajanja ipak trebalo ozbiljno revidirati, odnosno da bi Vlada trebala popraviti zakon svojim amandmanima.

Dodatno opterećenje građana

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a** govorio je **Mario Kovač (HSLS)**. Konstatirao je da je današnje izlaganje zamjenika ministra prihvatljivo za Klub zastupnika HSLS-a, međutim, napominje da je važniji pisani trag od onoga što je rečeno. Naime, u obrazloženju stoji da se u ovaj zakonski projekt ušlo na teme-

lju FIAS-ove studije odnosno izvješća o administrativnim preprekama za strana ulaganja. Zato se i predlaže smanjenje iznosa, odnosno ukidanje pristojbi koje su vezane uz strana ulaganja, kao i nekih koje se ne tiču izravno ta ulaganja, a tiču se stranaca.

Zastupnik drži da u ocjeni sredstava potrebnih za provedbu zakona stoji jedna "vrlo čudna teza". Naime, kaže se da pristojbe koje bi se smanjile ili ukinule ni do sada nisu bile velike, iz čega je razvidno da u toj sferi upravnih pristojbi ni do sada nije bilo nekakvih velikih prepreka za strana ulaganja. No, u slijedećem dijelu rečenice stoji da će nove pristojbe koje će se uvesti biti razmjerno velike, što je "vrlo čudna konstatacija".

Klub zastupnika HSLS-a slaže se s tvrdnjama iz usmenog obrazloženja zamjenika ministra da je puno relevantnije i bitnije to što će se ukinuti pristojbe na uvjerenja o matičnom broju, te pogranične pristojbe. Upravo su to relevantni i prihvatljivi dijelovi zakona za Klub zastupnika HSLS-a.

No, temeljna tvrdnja iz pisanog obrazloženja teksta Prijedloga je da se zapravo ide u realizaciju FIAS-ove studije, odnosno da se ide na smanjenje određenih upravnih pristojbi kako bi se privukli strani ulagači. "Mislim da su to doista smiješne cifre, smiješne razlike, jer ukoliko nekom ozbiljnom ulagaču predstavlja problem to što će platiti 400 kuna za nekakav dokument ili upravni akt u Hrvatskoj i ako će ga motivirati to što više neće platiti 400 kuna nego 100 kuna, onda mislim da nama takvi ulagači nisu niti potrebni".

Klub zastupnika HSLS-a mišljenja je da što se tiče prepreka za strana ula-

ganja, trebalo bi prići realizaciji znatno ozbiljnijih i opsežnijih poslova, a to je u prvom redu otklanjanje pravne nesigurnosti, nesrednosti zemljišnih knjiga, katastra itd.

Neefikasno pravosuđe, korumpiranost i sveukupan antipoduzetnički ambijent pravi su problemi koje bi trebalo otklanjati, odnosno to su poslovi koje moramo odraditi ukoliko želimo biti atraktivni stranim ulagačima.

Zaključio je da se ovim Prijedlogom pod firmom primjene FIAS-ove studije i uklanjanja prepreka za strana ulaganja zapravo dodatno opterećuju naši građani. "Ništa mi glede atraktivnosti za strane ulagače s ovime nećemo napraviti, ali ćemo zato dodatno i značajno opteretiti naše građane". Klub zastupnika HSLS-a neće podržati ovaj prijedlog zakona.

Simbolična gesta prema stranim ulagačima

U ime Kluba zastupnika LIBRA-e govorio je **Mladen Godek (LIBRA)**. Rekao je da se radi u suštini o simboličnoj gesti od strane predlagatelja prema eventualnim stranim ulagačima, i u tom smislu treba tumačiti i izraz koji je upotrijebio zamjenik ministra kada je spomenuo stvaranje prijateljskog ozračja. "Kroz upravne pristojbe i ne možete nešto posebno postići u stranim ulaganjima, to je savršeno jasno". U svakom slučaju, mišljenja je da je ova simbolična gesta dobrodošla.

Najvažnije i najpozitivnije što ovaj zakon donosi je ukidanje pristojbi za

pogranične propusnice i ukidanje pristojbe za uvjerenja o matičnom broju.

Najvažnije je i najpozitivnije što ovaj zakon donosi - ukidanje pristojbi za pogranične propusnice i za uvjerenja o matičnom broju.

Ovime je završena rasprava. U ime predlagatelja zastupnicima se obratio zamjenik ministrice uprave i pravosuđa, mr.sc. **Miljenko Kovač**. Još jednom se osvrnuo na nemogućnost predlagatelja da iznese egzaktne podatke o utjecaju ovog zakona na prihode državnog proračuna. Naglasio je da je bolje iskreno reći da je nemoguće dati procjene u tom smjeru, nego iznijeti neistinite pokazatelje. Naime, upravnih pristojbi je bezbroj vrsta i nema upravnog tijela od tijela lokalne samouprave do ministarstava koje ne obračunavaju te pristojbe na najrazličitije radnje i spise, a u računovodstvu državnog proračuna nema analitike o tome, pojasnio je mr. Kovač, odnosno, "ne vidi se koja je upravna pristojba iz kojeg spisa došla, od koje vrste postupka itd". Dodao je da se ta analitika ne vodi jer nikome nije potrebna.

Potom se pristupilo glasovanju. **Zastupnici Hrvatskog sabora u hitnom postupku, većinom glasova, sa 68 glasova "za", 5 "protiv" i 20 "suzdržanih", donijeli su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama, u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske.**

S.Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POMILOVANJU

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova donijeli su Zakon o pomilovanju. Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske. Zakonom se određuje tijelo nadležno za davanje pomilovanja, propisuju oblici pomilovanja, ovlaštene osobe za podnošenje molbe za pomilovanje, određuju rokovi za podnošenje i ponavljanje molbe za pomilovanje, te tijelo nadležno za poslove pravosuđa koje vodi postupak u svezi s pomilovanjem.

O Prijedlogu zakona pisali smo u IHS-u, broj 369, na stranama 42 i 43, pod naslovom: "Rasteretiti sudove".

U nastavku stoga upućujemo samo na razlike koje nam donosi Konačni prijedlog ovog zakona i razloge zbog kojih su te razlike nastale.

U Konačnom prijedlogu zakona nastale su određene razlike kao posljedica uvažavanja prijedloga i mišljenja Odbora za zakonodavstvo, djelomično pojedinih klubova zastupnika i pojedinih zastu-

pnika, a predlagatelj je i sam izmijenio i dopunio neke odredbe radi poboljšanja izričaja pojedinih članaka i sadržaja cijelog zakonskog teksta.

Osnovna razlika nastala je uvažavanjem primjedbe Kluba zastupnika LIBRE i zastupnika Godeka, te Kluba zastupnika HDZ-a i zastupnika Vladimira Šeksa o određivanju posebnog položaja osuđenika na kaznu doživotnog zatvora u odnosu na podnošenje molbe za pomilovanje. Tako je prihvaćena primjedba da se za osuđe-

nika kome je izrečena doživotna kazna zatvora ne treba pokretati cijeli mehanizam pomilovanja po službenoj dužnosti, jer bi to zapravo značilo da se na taj način izjednačava kazna doživotnog zatvora sa smrtnom kaznom. Kazna doživotnog zatvora definitivno nije smrtna kazna pa stoga nema razloga za pokretanje cijelog mehanizma pomilovanja u trenutku kada se izrekne kazna doživotnog zatvora, naglašava Vlada. O protivljenju oblatornog vođenja postupka za pomilovanje uz izricanje kazne doživotnog zatvora je i primjedba Odbora za pravosuđe.

Nadalje, razlike su nastale uvažavajući primjedbe Odbora za zakonodavstvo na taj način što je dopunjen članak 1. stavkom 1. s odredbom izričaja o samom sadržaju ovoga Zakona, zatim pojašnjeni su izričaji u člancima 3, 4. i 5. tako što je članku 3. dodan stavak 1, a u članku

5. jasnije određeni rokovi za podnošenje i rokovi za ponavljanje molbe za pomilovanje. Ujedno su u člancima 4. i 5. kao i u cijelom tekstu Zakona, izostavljene odredbe o pokretanju postupka pomilovanja po službenoj dužnosti.

Isto tako je prihvaćena primjedba u svezi s člankom 10. stavak 1. točka b) o brisanju izričaja "ugledu osuđenika" koji je nepotreban i neprimjeren.

Predlagatelj zakona konstatira još da su prihvaćenim primjedbama na jasan, nedvosmislen i nomotehnički ispravniji način poboljšani izričaji pojedinih članaka i sadržaj cijelog Zakona.

I dok **Odbor za zakonodavstvo** podupire donošenje ovoga Zakona i nema primjedbi na tekst Konačnog prijedloga, u **Odboru za pravosuđe** izneseno je stajalište kako je tekst Zakona nužno jezično urediti te ga u primjeni

pojedinih izraza uskladiti sa standardima i terminologijom prihvaćenom i primijenjenom u zakonima koji reguliraju srodnu materiju. Od konkretnih primjedbi izražena je ona o potrebi da se u članku 7. stavku 2, isto kao u članku 9. stavku 2, propiše da će se radnje ovdje predviđene provesti "bez odgode" čime će se značajno i dodatno zaštititi prava ovlaštenika tj. podnositelja molbe za pomilovanje. U istom smislu trebalo bi, smatra Odbor, intervenirati i u članku 11.

Budući da se nitko od zastupnika nije javio za riječ, prešlo se na glasovanje o zakonskom prijedlogu. Hrvatski je sabor većinom glasova (68 "za" i 41 "suzdržan") donio Zakon o pomilovanju u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

J.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O DODJELI POMOĆI GRADOVIMA I OPĆINAMA ZA UBLAŽAVANJE POSLJEDICA ŠTETE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA, POSEBNO SUŠE, U 2003. GODINI

Iz Državnog proračuna 400 milijuna kuna za pomoć pogođenima elementarnim nepogodama

Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda dostavilo je na temelju Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda Prijedlog odluke. Kod donošenja Odluke primijenjene su odredbe Poslovnika koje se odnose na drugo čitanje zakona.

Radi ublažavanja štete od elementarnih nepogoda mraza, tuče i prvenstveno suše u razdoblju od ožujka do rujna 2003. godine daje se bespovratna pomoć gradovima i općinama u ukupnom iznosu od 400.000.000,00 kuna iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2003. godinu.

Pravo na pomoć imaju fizičke i pravne osobe koje su prijavile štetu mjerdavnim povjerenstvima za popis i procjenu štete od elementarnih nepogoda. Visina pomoći, koja će biti upućena gradovima i općinama ovisi o visini potvrđene vrijednosti štete od strane Državnog povjerenstva za popis i procjenu štete.

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su donijeli Odluku o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda, posebno suše u 2003. godini.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga, poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, gospođe **Branke Baletić**, predsjednice Povjerenstva. Konstatirala je da su elementarne nepogode zahvatile Hrvatsku 2003. godine izuzetnim intenzitetom, a posljedice i štete izazvane višemjesečnom sušom javljaju se u gotovo cijeloj zemlji. Elementarnu nepogodu proglasilo je 19 županija. Vlada RH je već 15. svibnja donijela zaključak kojim se traži i od drugih subjekata uvođenje posebnih ili neposrednih mjera u otkla-

njanju ili ublažavanju posljedica nepogoda, posebice suša, čiji razmjeri poprimaju obilježje katastrofe.

”Sama Vlada RH donosi odluku o izvanrednim državnim mjerama za ublažavanje posljedica od suše, kojom se utvrđuje iznos pomoći od 400 milijuna kuna za ublažavanje posljedica od suše, a rebalansom proračuna ta sredstva su i osigurana, pa će djelomična naknada biti znatno veća nego prijašnjih godina”, izjavila je Branka Baletić.

Dodala je da će se znatna sredstva novčane pomoći uputiti lokalnoj samoupravi, čim odluka Državnog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda bude izglasana u Hrvatskom saboru.

U priloženim materijalima koji su upućeni zastupnicima nalaze se prijedlozi i zahtjevi iz 19 županija, ukupno 684 zahtjeva. Ukupno prijavljena šteta je oko 2 milijarde i 450 milijuna kuna, dok je potvrđena šteta oko 2 milijarde i 20 milijuna kuna.

Ukupno prijavljena šteta je oko 2 milijarde i 450 milijuna kuna, dok je potvrđena šteta oko 2 milijarde i 20 milijuna kuna.

U prilogu su i zaključci o potvrđenoj šteti i rasporedu sredstava pomoći za ublažavanje posljedica.

Branka Baletić željela je detaljnije obrazložiti Prijedlog odluke i način raspodjele sredstava. Naglasila je da se raspodjela sredstava po županijama vrši u udjelu visine štete pojedine županije u ukupnoj visini štete u Republici Hrvatskoj. Slijedom utvrđenog iznosa Županijsko povjerenstvo za procjenu štete predlaže, a Poglavarstvo jedinica lokalne samouprave utvrđuje iznos sredstava po pojedinim korisnicima, ovisno o postotku učešća pojedinog korisnika u ukupnoj šteti nastaloj na području jedinica lokalne samouprave.

Od dodjele pomoći moraju se izuzeti oni koji su na bilo koji način neosnovano dokumentirali prijavu štete, recimo, ako se radi o uzurpiranom zemljištu, o lažnim hektarima, pogrešnoj procjeni šteta, lažnom broju stabala itd.

Ukoliko se kontrolom utvrdi neovlašteno primanje pomoći, jedinica lokalne

samouprave izvršit će povrat novca s kamatom u državni proračun.

Jedinstveno izvješće o korištenju pomoći izradit će Državno povjerenstvo za procjenu štete, a utvrditi Poglavarstvo županije, temeljem izvješća Poglavarstva jedinica lokalne samouprave do 15. prosinca 2003. godine. Isto Izvješće Državno povjerenstvo dostavit će Hrvatskom saboru i Vladi RH.

Zaključno je zamolila u ime Povjerenstva da ova Odluka što prije bude izglasana u Hrvatskom saboru.

RADNA TIJELA

Poticaji za navodnjavanje

Odbor za financije raspravljao je o predmetnom materijalu kao matično radno tijelo. U uvodnom izlaganju predstavnik Državnog povjerenstva za procjenu štete od elementarnih nepogoda istaknuo je da je u ovoj godini zaprimljeno 700 zahtjeva iz 19 županija za novčane pomoći namijenjene ublažavanju šteta od mraza, tuče i suše. Raspodjelom je obuhvaćeno 648 korisnika i to 103 grada, 403 općine ukupno 506 jedinica lokalne samouprave za štete kod fizičkih osoba, te 142 pravne osobe. Ukupne štete u poljoprivredi prijavljene su u iznosu od 2.450.474.346,93 kune, a odnose se na proljetne i jesenske poljoprivredne kulture, dugogodišnje nasade (vočke i vinova loza), obrtna sredstva u poljoprivredi, te na ribnjake i stoku. Nadležno tijelo potvrdilo je prijavljene samo direktne štete u poljoprivredi u iznosu od 2.020.654.084,00 kuna. Za potvrđene štete predlaže se pomoć u iznosu od 400.000.000,00 kuna.

U raspravi na Odboru iznijeta su slijedeća stajališta: Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda trebalo bi predložiti minimum iznosa novčane pomoći, koja bi se isplaćivala podnositeljima zahtjeva, za ublažavanje nastalih šteta od elementarnih nepogoda. Naime, nije prihvatljiva praksa da se pojedinim podnositeljima zahtjeva isplaćuju neprihvatljivo mali iznosi novčane pomoći s kojima se ne mogu ublažiti posljedice štete od elementarnih nepogoda.

Upozoreno je na problem bespravnog korištenja poljoprivredne zemlje, posebno bespravnog uzurpiranja državnog poljoprivrednog zemljišta koje pojedinci

obrađuju bez dozvole, a prijavljuju se za dobivanje državnih poticaja i za pomoć za ublažavanje posljedica od elementarnih nepogoda. Također je ukazano i na problem velikog broja poljoprivrednika koji obrađuju poljoprivredno zemljište koje im je dodijeljeno u najam, po starom zakonu, a rok najma za korištenje tog zemljišta je istekao.

Iako su predložena sredstva, u iznosu od 400.000.000,00 kuna, namijenjena pomoći za ublažavanje posljedica šteta od elementarnih nepogoda znatna, doći će do nezadovoljstva prilikom njihove raspodjele na osnovi prijavljenih i potvrđenih šteta, jer će većina poljoprivrednika dobivena sredstva smatrati nedostatnim za sanaciju nastalih šteta. Iz navedenog razloga treba razmotriti mogućnost da država osigura poticaje poljoprivrednicima te da ih stimulira da svoje poljoprivredne proizvode osiguraju od elementarnih nepogoda, kod osiguravajućih društava. Pored toga država bi trebala osigurati poljoprivrednim proizvođačima poticaje za navodnjavanje poljoprivrednih proizvoda.

Posebno je ukazano na potrebu kontrole namjenskog korištenja raspoređenih sredstava za ublažavanje posljedica od elementarnih nepogoda, kako se ta sredstva ne bi na nivou jedinica lokalne i područne samouprave koristila za druge namjene.

Treba razmotriti mogućnost da država osigura poticaje poljoprivrednicima te da ih stimulira da svoje poljoprivredne proizvode osiguraju od elementarnih nepogoda, kod osiguravajućih društava.

Nakon provedene rasprave, Odbor za financije i državni proračun Hrvatskog sabora odlučio je jednoglasno predložiti Hrvatskom saboru da donese Odluku o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda, posebno suše u 2003. godini.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora podupire donošenje ove Odluke, a na tekst Odluke Odbor nema primjedaba.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, predsjednice Povjerenstva, gospođe **Branke Baletić**, u ime **Odbora za financije i državni proračun** govorio je **Tonči Žuvela (SDP)**, predsjednik Odbora. Potom je otpočela rasprava po klubovima zastupnika.

Pravedno raspodijeliti sredstva

U ime **Kluba zastupnika HSLs-a Marko Baričević (HSLs)** prvotno je konstatirao da u Izvješću uopće nema onih podataka koji bi bili relevantni za procjenu štete od suše.

"Ako je Vlada donijela odluku da se 400 milijuna kuna dodijeli za štete od suše, a ta je odluka objavljena u "Narodnim novinama", u broju 108. od 2003. godine, onda ne mogu ovdje biti i štete od tuče i štete od mraza, jer one idu po nekom drugom programu. Ovdje samo tih 400 milijuna mora biti za štete od suše".

Najvažnije je da dodijeljena sredstva idu isključivo za štete od suše, a ne i za štete od mraza i tuče, jer je "400 milijuna kuna Vlada dala za sušu".

Klub zastupnika HSLs-a mišljenja je da su ovi materijali nedostadni. Zastupnik govori da se nigdje ne navodi koliko je u pitanju hektara obradivih površina po pojedinim županijama. Za primjer navodi da je Krapinsko-zagorska županija prijavila 109 milijuna kuna štete, za razliku od Požeške županije koja je prijavila 60 milijuna. "Pa jesu li stvarno u Krapinsko-zagorskoj županiji, a znamo da je ona vrlo blizu Varaždinu, a Varaždin je najvlažniji grad u Hrvatskoj, štete od suše mogle biti tolike kao što su bile recimo u Vukovarskoj ili Osječkoj županiji".

Ističe da novci koji su namijenjeni za štetu od suše treba pravedno distribuirati, odnosno trebaju ih dobiti svi koji su stradali od suše. "Mislim da oni koji su pravi i dobri poljoprivrednici, koji su na vrijeme poorali, na vrijeme posijali, na vrijeme i s potrebnim količinama prihranili,

da ti nisu ni imali velikih šteta. A dobit će oni koji nisu radili kako treba".

Najvažnije je da dodijeljena sredstva idu isključivo za štete od suše, a ne i za štete od mraza i tuče, jer je "400 milijuna kuna Vlada dala za sušu".

"Ako se o ovom ne raspravi na taj način da ova raspodjela bude pravedna, mi u Klubu zastupnika HSLs-a, iako smatramo da ti oštećeni trebaju to dobiti, nećemo moći za ovo glasati".

Za ispravak netočnog navoda javio se **Petar Žitnik (HSS)**. Pitao je kolegu Baričevića zašto smatra da vinogradi nisu stradali. Ističe da najveće štete stočari imaju upravo stoga što ove godine neće imati sijena, pa tako i Varaždinska županija mora uvoziti šlepere sijena da bi mogli prehraniti stoku.

Što se tiče toga da je Varaždin, kako je rekao zastupnik Baričević, "najmokrije područje, to je možda točno po padalinama, ali morate znati i sastav tla, da je tamo pretežno šljunkovito i pjeskovito zemljište, gdje voda propadne".

Za povredu Poslovnika javio se **Marko Baričević (HSLs)**. Rekao je da je kolega Žitnik povrijedio članak 209. Poslovnika, da nije ispravio njegov krivi navod, već ga komentirao.

Stjepan Živković (HSS) također se javio za ispravak navoda kolege Baričevića. "Ispravljam netočan navod, jedan u nizu, kolege Baričevića, koji je rekao da u Osječko-baranjskoj županiji šteta nije sigurno 505 milijuna kuna". Dodao je da se Baričević mogao uvjeriti u štetu kada su zajedno bili na Odboru za poljoprivredu u Čepinu.

Marko Baričević (HSLs) javio se za povredu Poslovnika, članka 209. stavka 2. Rekao je da kolega Živković nije ništa ispravio, već komentirao njegovo mišljenje. "Nisam ni rekao da je šteta u Osječko-baranjskoj županiji 505 milijuna, nego sam rekao da je prijavljena 505 milijuna, a priznata je 463 milijuna".

I **Miroslav Korenika (SDP)** javio se za ispravak netočnog navoda kolege Baričevića. Rekao je da je niz vodotoka u Varaždinskoj županiji presušio. Netočna je tvrdnja da su po političkim kriterijima, tamo gdje su župani iz HSS-a ili stranaka na vlasti i dodijeljeni veći iznosi novaca.

Ispit iz solidarnosti

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Branislav Tušek (SDP)**. Sma-

tra da je pravo pitanje kako i na koji način pomoći onima kojima je pomoć potrebna, te kako ublažiti ovaj problem kod seljaka koji su doživjeli svu težinu elementarne nepogode, odnosno nedostatak oborina.

Dakle, Klub zastupnika SDP-a drži da je osnovno pitanje "hoćemo li ili jesmo li položili ispit iz solidarnosti". Također izuzetno značajnim u sferi solidarnosti prema poljoprivrednicima je i pitanje otpisa potraživanja države po najmu kojeg imaju korisnici državnog poljoprivrednog zemljišta. Istu preporuku treba dati i jedinicama lokalne samouprave, da one učine isto.

Štete su katastrofalne, što je vidljivo prema procjenama u 19 županija, odnosno 503 općine i grada, odnosno 503 jedinice lokalne uprave i samouprave.

Branislav Tušek pobornik je davanja poticaja za navodnjavanje poljoprivrednih kultura, kroz program kreditiranja treba potaknuti izgradnju sustava za navodnjavanje, sustava protiv mraza, tuče itd.

Klub zastupnika SDP-a smatra da dodatno treba razmotriti mogućnost davanja određenih poreznih olakšica poljoprivrednicima u ovoj godini.

Zaključno je izrazio uvjerenje da je ova Vlada izuzetno socijalno osjetljiva prema poljoprivrednim proizvođačima, da im se pomogne.

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Stjepan Živković (HSS)**. Rekao je da su elementarne nepogode zahvatile Hrvatsku u 2003. godini do sada nezabilježnim intenzitetom i obuhvatom. Ovo se pak posebno odnosi na posljedice koje je izazvala suša koja je u cjelini zahvatila cijeli teritorij RH.

Od sredine svibnja do početka rujna ove godine prijavljivane su štete koje su nastale različitim oblicima djelovanja prirodne elementarne, a ponajviše suše.

Ipak, pravovremeno su poduzete određene mjere od resornih ministarstava odnosno Vlade RH, da se izvanrednim mjerama pomogne svim poljoprivrednicima i svima onima koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom u RH.

”Štete su katastrofalne, što je vidljivo prema procjenama u 19 županija, odnosno 503 općine i grada, odnosno 503 jedinice lokalne uprave i samouprave. Ukupno procijenjena šteta iznosi oko 2 milijarde kuna, a u proračunu je osigurano 400 milijuna kuna za djelomično ublažavanje posljedica katastrofalne suše, tuče i mraza.

”Aktualna vlast, svjesna teškog stanja, učinila je dodatni napor da se ovom problemu pristupi krajnje ozbiljno, te da se osiguraju u ovom trenutku maksimalno moguća sredstva, koja iznose 400 milijuna kuna”. Zastupnik je dodao da je aktualna vlast svjesna da ova sredstva nisu dostatna da pokriju ukupnu štetu, ali će ona najvjerojatnije znatno ublažiti posljedice.

Zaključio je da treba učiniti sve napore da se konačno ta sredstva isplate onima koji ih najviše i čekaju, te koji su pretrpjeli najviše posljedica, a to su seljaci poljoprivrednici i svi oni koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom.

Klub zastupnika HSS-a podupire donošenje ove odluke o dodjeli pomoći gradovima za ublažavanje posljedica šteta od elementarnih nepogoda, posebno suše u 2003. godini.

Naglasak na prevenciji

U ime Kluba zastupnika LIBRA-e govorio je **Tibor Santo (LS)**. Liberalna stranka drži da je ovaj prijedlog dosta utemeljen, a metodologija izrade prijedloga transparentna. Također smatraju da su se povjerenstva, kako na lokalnim razinama, tako i državno povjerenstvo, držali propisa koji reguliraju ovu materiju.

Klub zastupnika LS-a slaže se s onima koji kažu da što prije treba pristupiti realizaciji, da bi oštećeni imali mogućnost iskoristiti ta sredstva sada, kada su im najpotrebnija.

”Krajnje je vrijeme da se uradi jedan učinkovit sustav koji bi omogućavao da hrvatska poljoprivreda više toliko ne ovisi o suši”. Naglašava da je krajnje vrijeme da se sustavu navodnjavanja prida određeni značaj. Smatra da je to strateški interes RH, te da bi se u proračunu već za slijedeću godinu morala naći ozbiljnija sredstva koja bi prevenirala ova događanja, a ne sredstva koja bi trebala pokrivati dijelove šteta, što je premalo. Ističe također da su individualni poljoprivrednici i

poljoprivredna dobra premala da sami osiguraju vlastita navodnjavanja.

”Moramo konstatirati da smo zadovoljni time što je ove godine ipak u odnosu na prijašnje godine, kada je ta nadoknada šteta bila u visini od nekoliko postotaka, da je sada to 20%, ali jasno je da je to premalo”.

Klub zastupnika LS-a pozdravlja sve one napore da se pomogne poljoprivrednicima da osiguraju svoje usjeve, da se i na taj način zaštite od posljedica šteta. Ovdje dodaje da treba raspraviti je li onaj dio s kojim se subvencionira osiguranje kod osiguravajućih društava dostatan ili nije. U svakom slučaju, pozdravljaju poteze koji osiguravaju državne subvencije za osiguranje, a za raspravu je da li je to dovoljno i bi li u nekim krajevima trebalo biti još bolje.

Tibor Santo zaključno je rekao da će njegov Klub zastupnika podržati ovaj prijedlog raspodjele sredstava. ”Podvlačim da bi za slijedeću godinu radije voljeli vidjeti jedno izvješće o poduzetim preventivnim aktivnostima, izvješće o stanju navodnjavanja u hrvatskoj poljoprivredi, izvješće o efikasnim mjerama za rješavanje problema drugih oblika nepogoda i slično”.

Tragično stanje u agraru

U pojedinačnoj raspravi govorio je **Ivo Lončar (nezavisni)**. ”Svatko tko je imalo realan znade da je stanje u hrvatskom agraru i na hrvatskom selu više nego tragično”. Podsjetio je da je ova vlast u protekle tri i pol godine iz proračuna izdvojila 7 i pol milijarde kuna, oko 60% više nego prethodna. Međutim, u hrvatskoj poljoprivredi bez obzira na ova sredstva, nije se dogodio ni jedan pomak, naglašava zastupnik, pa smo tako u protekle tri i pol godine uvezli hrane za više od 25 milijardi kuna, a još k tome iz proračuna izdvojili 7 i pol milijardi kuna.

Ivo Lončar smatra da se iz ovoga može pročitati da se ”državnim novcima vodila stranačka politika”.

”Samo analizirajte u kojim mjestima su se dobivali poticaji, u kojim regijama, odnosno županijama, općinama i gradovima, u kojim kombinatima, tamo gdje ima utjecaj, ovisi da li SDP ili HSS”.

Ivo Lončar smatra da pametno vodeći politiku hrvatska poljoprivreda može biti itekako profitabilna. Naglašava da Hrvatska ima 4 gospodarske grane koje

je mogu izvesti iz gospodarske krize, a to je na prvom mjestu proizvodnja hrane, zatim njezin servis turizam, šumarstvo i brodogradnja.

Postavio je pitanje po kojim će se kriterijima sada dijeliti ove naknade za sušu. Izrazio je bojazan da će se time kupovati glasovi.

Mi se obraćamo selu i seljaštvu samo kada nam trebaju glasovi, a do tada nema nas nigdje.

Podsjetio je da je Hrvatska danas na posljednjem mjestu u Europi u sustavu navodnjavanja, a poznato je koliko je navodnjavanje važno.

”Mi se obraćamo selu i seljaštvu samo kada nam trebaju glasovi, a do tada nema nas nigdje”. Zaključio je da će podržati ovaj prijedlog, da novac ide za hrvatsko selo i seljaštvo, ”ali bih najviše volio da tog novca bude bar pet puta više u proračunu i da napokon više nemamo jednu nakaradnu i promašenu agrarnu politiku”.

Značajni pomaci

Replicirajući **Branislav Tušek (SDP)** nije se složio sa konstatacijom zastupnika Lončara da je šteta od suše napuhana od strane vladajućih struktura tj. da su iskazane vrijednosti u tom smislu nerealne. U svezi s problemom suše Vlada je održala hitnu sjednicu kriznog stožera u svibnju u Vinkovcima. Tom su prilikom premijer i ministar poljoprivrede pokušali na licu mjesta utvrditi što bi Vladala mogla učiniti već na svojoj prvoj sjednici, i u kojoj mjeri pomoći ljudima koji su u poljoprivredi pretrpjeli znatnu štetu u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Tušek se ne slaže s tim da se u poljoprivredi nije dogodio nikakav pomak, pače smatra obrnuto. Učinjeni su, kaže, značajni pomaci pa je tako npr. prvi put definirana dugoročna agrarna strategija i u razvoj poljoprivredno-prehrambene industrije uloženo više od dvije milijarde kuna. A samo je lani proizvodnja u prehrambeno-prerađivačkoj industriji porasla za 6 posto i prvi put u proteklih 12 godina zabilježen porast u prehrambenoj i prerađivačkoj industriji 20 posto, dok je izvoz u zemlje EU-a porastao čak za 48 posto.

Reagirajući u Vinkovcima na izjavu HSS-ova predsjednika ali i ministra poljoprivrede da procijenjena šteta od suše iznosi milijardu i 400 milijuna kuna, sam premijer Račan konstatirao je da je šteta prenapuhana, odgovorio je **Ivo Lončar (nezavisni)**. Točno je da je ova aktualna vlast iz proračuna za agrar izdvojila 7,5 milijardi kuna i sada će još ubaciti milijardu, ali je pitanje gdje je taj novac s obzirom na 25 milijardi kuna uvoza u Hrvatsku. Lani je, kaže, u Hrvatsku uvezeno 418 tisuća svinja i 98 tisuća goveda, a samo u prvih šest mjeseci ove godine 177 tisuća svinja i 39 tisuća goveda. To je, kaže zastupnik Lončar, agrarna politika o kojoj je prethodno govorio, te je ocijenio nakaradnom, nestručnom, promašenom i u najvećoj mjeri lopovskom. Replicirajući mu **Mladen Godek (LIBRA)** rekao je kako nije protiv toga da postoji tako žestok kritičar pojedinih poteza Vlade, napose na području poljoprivrede, kakav je zastupnik Lončar ali ga smeta kada kritika prestaje biti objektivna i stručna, a postaje natopljena zlobom i mržnjom. To se, kaže Godek, očituje u riječima nezavisnog zastupnika da naša vlast ne radi ništa drugo nego samo gdje će tko ukrasti". Ova vlast, kaže Godek, može biti nesposobna ali prišiti joj da su u njoj lopovi drži nevjerojatnim. Kroz protekle četiri godine u Hrvatskoj nije bilo ništa više afera nego što ih je bilo u jednoj nesumnjivo demokratskoj zemlji duge tradicije kakva je npr. Italija. Dodaje još da se u Hrvatskoj u zadnje vrijeme odvija najveća afera, a vezana je uz politički reket i trošenja novaca koje su naši iseljenici dali za obranu Hrvatske.

"Ova vlast je već 35 dana po preuzimanju vlasti napravila takvu pljačku kakva se u Hrvatskoj nije dogodila, a vezana je uz pšeničnu aferu", uzvratilo je zastupnik **Lončar**. Podsjetio je zatim da je pitanje te afere on osobno potegnuo, a Sabor je zatim osnovao Istražno povjerenstvo ali ono do dana današnjeg nije radilo, pače raznoraznim smicalicama partijsko-seljačke koalicije ne dopušta da se o tome govori. Podsjeća također da je svojedobno govorio i o tome kako je ministar primio mito, a ovaj ga je zato tužio, ali kada je došao na sud tužitelj je odustao od tužbe. "Ministar je član Vlade, a je li ta Vlada lopovska i njezini ministri, neka procijeni hrvatska javnost, a i vi sami procijenite, ja ne znam", zaključio je Lončar.

U nizu netočnosti, neistina pa i uvreda što valjda priliči zastupniku Lončaru isti je kao genijalni poznavatelj stanja u poljoprivredi izrekao apsolutnu netočnost da se samo 0,5 ha zemlje navodnjava u Republici Hrvatskoj, rekao je **Stjepan Živković (HSS)**. Istina je da se u Hrvatskoj zemlja nedostavno navodnjava, ali podatak o pola ha stvarno je smiješan, primijetio je Živković. Reagirajući zbog povrede Poslovnika, zastupnik **Lončar** ustrajao je na svom podatku od 0,5 ha ali je rekao kako zbog kratkoće vremena to ne može objašnjavati. Primijetio je još kako zastupnik Baričević nije ništa komentirao glede mnogih brojki koje je on iznio u svom izlaganju, a koje govore o katastrofalnoj ili bolje reći tragično žalosnoj situaciji u kojoj se nalazi naš agrar. **Stjepan Živković (HSS)** smatra da je nezavisni Lončar povrijedio Poslovnik jer nije ispravio njegov navod već komentirao ono što je on prethodno argumentom ispravio kao netočan navod. U ponovnom istupu zastupnik **Lončar** upozorio je da su svi podaci koje je iznio u svom izlaganju službeni podaci Hrvatske gospodarske komore.

U poljoprivredi su učinjeni značajni pomaci - prvi put je definirana dugoročna agrarna strategija i u razvoj poljoprivredno-prehrambene industrije uloženo više od dvije milijarde kuna.

Radi povrede Poslovnika javio se dr. **Miroslav Furdek (HSS)**. Glede konstatacije zastupnika Lončara da je napuhan podatak o 1,4 milijardi kuna štete od suše, Furdek odgovara pozivajući se na dokument o kojem se vodi rasprava o procijenjenoj šteti od 2,5 milijardi kuna. Također je reagirao i na Lončarevu raspravu da se već sada ide na isplatu poticaja za proletnu sjetvu te konstataciju "da kada se tome pribroji i iznos za sanaciju šteta od suše cifra doseže milijardu kuna, a s milijardom kuna može se kupiti jako mnogo glasova". Kao HSS-ovac Furdek tvrdi da to nije točno, te poručio zastupniku Lončaru da je "sramotno u doba osobnog najvećeg progona dobiti stambeni kredit sa 2 posto kamata". Reagirajući radi povrede Poslovnika

Ivo Lončar je za potonju konstataciju (o stambenom kreditu) ustvrdio da je notorna laž i uputio Furdeka da to provjeri na Hrvatskoj televiziji. Zaključno je podsjetio na obećanja što ih je prije izbora dao HSS (16 točaka), i odmah dodao kako niti jednu od tih točaka ta stranka nije ispunila. U ponovnom istupu zastupnik **Furdek** rekao je kako nezavisni Lončar ništa nije ispravio. Ispravljajući netočan navod **Stjepan Henezi (SDP)** ustvrdio je da je stanje na selu uvijek bilo teško i nije se promijenilo iako su se mnoge vlade promijenile. Drži kako nije točan navod zastupnika Lončara da je za ovakvo stanje kriva aktualna Vlada.

Zastupnik **Ljubo Ćesić-Rojs** založio se za to da se saniraju stvarne štete od elementarnih nepogoda (2,5 milijardi kuna), a ne samo sa 400 milijuna kuna te izrazio žaljenje što Sabor nema snage da donese jednu takvu odluku. Vlada, pak, samo krpa rupe. Drži da je ova Vlada uglavnom nesposobna jer je u predizbornoj kampanji obećavala da će vratiti više od 10 milijardi dolara koji su izneseni vani iz zemlje u proteklih deset godina. Nisu, međutim, vratili niti jednu lipu, a tim su se sredstvima mogli sanirati svi dugovi i Hrvatska danas ne bi bila zadužena s novih 10 milijardi dolara. Svota od 400 milijuna kuna je nedostatna za ublažavanje posljedica šteta od elementarnih nepogoda ali bi se novac mogao iskoristiti za izgradnju kanala Dunav-Sava koji će, uz ostalo, biti i plovani. Potrebno je preventivno djelovati kako bi se spriječile elementarne nepogode.

U nastavku zastupnik se zadržao na nedavnoj prodaji 25 posto dionica INE plus jedna dionica te nafte kompanije. Prodajom INE prodano je, kaže, u firmama kakvi su JANAF, INAGIP, EDINA itd. (ukupno ih je 27) također 25 posto udjela te naše naftne kompanije. INA je prodana za 2 milijarde dolara, a samo vrijednost nalazišta nafte i plina u Hrvatskoj sa svim licencama iznose više od 2 milijarde i 650 milijuna dolara. Zastupnik je dotaknuo i sanaciju Riječke banke, a prije toga u vrijeme HDZ-ove Vlade Dubrovačke banke ali i svih ostalih saniranih banaka, dodajući kako su se sve one ogriježile o zakone. Za četiri godine aktualna se Vlada zadužila s više od 10 milijardi dolara, a pitanje je gdje su ta sredstva potrošena. Valja se obračunati s kriminalom i pljačkom jer cijenu plaća običan čovjek, onaj isti čovjek koji puni proračun.

Ravnopravna raspodjela sredstava

Uslijedili su ispravci netočnih navoda. **Franjo Kučar (SDP)** rekao je kako nije točna Rojsova tvrdnja da vrijednost naše naftne kompanije prelazi 2 milijarde i 650 milijuna dolara. "Točan je podatak da je vaša Vlada (Vlada HDZ-a) gospodine Rojs procijenila INU na 700 milijuna dolar", zaključio je Kučar, a **Ljubo Ćesić-Rojs** uzvratio konstatacijom da nije govorio o procjeni INE na više od 2 milijarde dolara jer procjena te naftne kompanije doseže 5 milijardi i 770 milijuna dolara. Isto je tako točno da su s INA-om prodana i nalazišta nafte i plina u Hrvatskoj vrijedna 2 milijarde 650 milijuna dolara. **Miroslav Korenika (SDP)** podsjetio je zastupnika Rojsa da INA nije u cijelosti prodana nego samo 25 posto plus 1 dionica, te da su oni koji su sudjelovali u otkupu stekli upravljačka prava i prava na eventualnu podjelu dividende. A što se tiče izgradnje kanala Korenika podsjeća da u rješavanju tog problema dijelom sudjeluje i lokalna i regionalna samouprava. Da bi se uredili postojeći kanali treba nešto i plaćati tj. izdvajati za vodoprivrednu naknadu i tome slično, no to kod nas ide teško pa je zbog nedostatka financijskih sredstava dio tih kanala zapašten i ne održava se.

U ponovnom istupu zastupnik **Ljubo Ćesić-Rojs** ponovio je kako je s prodajom 25 plus 1 dionica INE također u 27 firmi prodano 25 posto udjela ove naftne kompanije ocijenivši to nacionalnom pljačkom i otimačinom. Te novce koji su opljačkani mogli smo dati seljacima, a ovaj bi im ovaj zastupnik dao i više jer već slijedeće godine ponovno će biti štete od suše.

Dragutin Vukušić (SDP) ispravlja navod Rojsa da se na radi o šteti od 2,5 milijardi kuna nego o priznatoj šteti od 2 milijarde i 20 milijuna kuna na što mu je **Ljubo Ćesić-Rojs** samo kratko odgovorio da je podatak o 2,5 milijardi kuna pročitao u izvješću Odbora za financije. Rekao je još kako se ne treba prepućavati oko tih cifri nego je bitnije pomoći ljudima koji su pretrpjeli štete, a on osobno je za to da se utvrdi šteta i u cijelosti nadoknadi.

Sonja Borovčak (SDP) pridružila se svima koji podržavaju donošenje ove odluke, ali se ne slaže s konstatacijom da je izmišljena šteta u Krapinsko-zagorskoj

županiji tj. da prijavljena šteta ne odgovara stvarnoj. Ovakvu sušu ne pamti ova županija, a stočare koji drže krave dovela u tešku situaciju jer ih nemaju čime prehraniti. U tom smislu predložena odluka je dobra i čim prije je valja donijeti, kaže zastupnica. Iako se ne može nadoknaditi sva učinjena šteta predložena će pomoć itekako dobro doći svima koji su štetu prijavili i očekuju da im se pomogne. Neki su, naime, zbog teške situacije u kojoj su se našli već prodali svoje krave u bescejenje.

Iako poljoprivrednici predloženim sredstvima neće nadoknaditi ukupnu štetu ipak se radi o respektabilnom iznosu.

Ako je kolegica Borovčak mene krivo shvatila tada to ispravljam, rekao je **Marko Baričević (HSL)** u replici koja je uslijedila. Baričević smatra da su svi malo dobili te da je i Krapinsko-zagorska županija trebala dobiti više, ali bori se, kaže, za ravnopravnu raspodjelu sredstava. Krapinsko-zagorska županija s ukupno 43 tisuće hektara obradivih površina prijavila je 93 milijuna kuna štete, a toliko je i verificirano, da bi npr. Koprivničko-križevačkoj županiji sa 72 tisuća ha potvrđeno 80 milijuna kuna, Požeško-slavonskoj županiji 57 milijuna kuna za 64 tisuće ha, a Bjelovarsko-bilogorska županija sa 107 tisuća ha 80 milijuna kuna.

Odgovarajući na repliku zastupnica **Borovčak (SDP)** je ne ulazeći u to je li raspodjela pravedna ili nije ustvrdila kako krivnju za takvu razliku u dodijeljenim sredstvima vjerojatno treba tražiti u jedinicama lokalne samouprave tj. načinu na koji su prijavljivali štetu. Kaže da su u Krapinsko-zagorskoj županiji otkuda dolazi odjel za poljoprivredu i pročelnik za gospodarstvo županije pozivali sve koji su pretrpjeli šteti da istu prijave. Zastupnici se ipak čini da je pravedna predložena raspodjela sredstava za pokrivanje štete.

Replicirao je **Ivo Lončar (nezavisni)** ustvrdivši da mu gotovo suze idu na oči koliko se sada SDP i HSS bore za seljake u predizborno vrijeme. Pitao ih je ujedno što su radili tri i pol godine svog mandata, i kako se mogao dogoditi takav zločin

i kriminal da se uveze hrane za 25 milijardi kuna. Konačno, kako to da se sada kreće s isplaćivanjem poticaja za proljetnu sjetvu (20 posto za ozime kulture) pa sa sredstvima za sanaciju posljedica suše ukupna cifra koja se sada osigurava doseže milijardu kuna. Time se kupuju glasovi, ponovio je zastupnik Lončar i dodao još ovo: "žalosan je i tragično kako sada u predizborno vrijeme vi uvjeravate seljake kako ste s njima".

U ponovnom istupu **Sonja Borovčak (SDP)** je primijetila da se zastupnik Lončar obraća na krivu adresu te mu poručila da ne zna što u Krapinsko-zagorskoj županiji rade i za što se zalažu. Ovo što radimo u Krapinsko-zagorskoj županiji kontinuirano radimo već dvije i pol godine, a ne u predizborno vrijeme. Radi se o sasvim novom pristupu, a ljudi su to prepoznali, zaključila je gospođa Borovčak.

Zbog suše ove su godine zabilježene velike štete na poljoprivrednim površinama i dobro je da je Vlada prepoznala problem i reagirala predloživši ovu odluku, podvukao je **Tonči Žuvela (SDP)**. Iako poljoprivrednicima predložena sredstva neće nadoknaditi ukupnu štetu ipak se radi o respektabilnom iznosu koji je, kako se i navodi, predstavlja "pomoć za ublažavanje posljedica šteta od elementarnih nepogoda, posebno suše u 2003. godini". Kada se sve zbroji moramo biti zadovoljni ovakvim pristupom jer se sada prvi put pokazalo da će naknada štete biti isplaćena u većim postocima od onih koji su nekada isplaćivani za ovakve ili slične štete (iznosili su od 0,2 do 0,8 posto priznate štete). U nastavku zastupnik se više zadržao na dodjeli sredstava za sanaciju štete od suše dvjema našim županijama - Dubrovačko-neretvanskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Drži da će dodijeljena sredstva tim županijama značajno pomoći u ublažavanju šteta. Kada je u pitanju suša osnovni problem zastupnik vidi u činjenici da kod nas još uvijek nije razvijen sustav osiguranja usjeva od elementarnih nepogoda. Stoga bi resorno ministarstvo i Vlada trebali razmotriti modele i mogućnosti poticanja jednog sustavnog načina osiguranja poljoprivrednih usjeva od šteta koje bi mogle nastati uslijed elementarnih nepogoda. Mogućnost da se ubuduće umanje moguće štete, ali i postizanja određene kvalitete uroda, vidi i u sustavnom navodnjavanju i primjeni svih modernih agrotehničkih mjera u poljoprivredi, o čemu bi već spomenu-

ta Vlada i resorno ministarstvo također trebali povesti računa, napose kada su u pitanju otoci.

Željko Pavlic (LIBRA) podržao je predloženu odluku i izrazio nezadovoljstvo što se opet i ova točka dnevnog reda politizira (ispada da je netko naručio sušu kako bi mogao odštetom kupovati predizborne glasove). To, kaže, nije potrebno jer predložena sredstva moraju što prije doći do onih kojima su najpotrebnija. Nije dobro što su se predložena sredstva počela prebrojavati po županijama (koliko je koja dobila), pa se zastupnik pita što je sljedeći korak - možda prebrojavanje po općinama, a napose po članovima stranaka koji dobivaju tu pomoć. Međimurska županija od kuda zastupnik dolazi dobila je, kaže, dosta sredstava iako je prostorno najmanja županija. Tome je, smatra, pridonijela činjenica da su općine i gradovi u toj županiji najažurnije obavili posao evidentiranja štete i na vrijeme krenuli u procjenu iste, a ljudi su znali kome se treba na vrijeme obratiti i prijaviti štetu. Nada se da će se u budućnosti sve manje dodjeljivati sredstava na principu solidarnosti, jer se njime ne može nadoknaditi šteta u 100-postotnom iznosu, a s obzirom na to da se klima mijenja za očekivati je da će i u budućnosti dolaziti do elementarnih nepogoda, suše itd. Stoga i Pavlic poput svog prethodnika smatra da treba razvijati sustav navodnjavanja i osiguranja usjeva, a ovaj potonji sustav, kaže, valja podupirati u budućim proračunima. Međimurska županija bogata je vodom jer se nalazi između Mure i Drave i ima velike akumulacije, ali ipak nema sustav navodnjavanja makar je prva u Hrvatskoj krenula s pripremom za takav sustav, zaključio je zastupnik i izrazio nadu da će taj sustav što prije profunkcionirati.

Predloženi iznos nije dostatan

Pretpostavljam da veliki dio ljudi čiji su usjevi širom Hrvatske uništeni mrazom, tučom ili sušom nije zadovoljan brojkama koje danas čuju, rekao je **Joško Kontić (HSL)**. Smatra da to pitanje treba politizirati jer je zadatak Sabora politizirati i razgovarati kritički i politički. Pretpostavlja da je iznos od 400 milijuna kuna maksimum preko kojeg se nije moglo ići, ali da on sigurno neće zadovoljiti ljude i neće pokriti sve štete. Upitao je kolika je ta podjela pravična, budući da

se u štete od suše trpaju i štete od mraza i tuče. Na takav način, smatra zastupnik, stavljene su u neravnopravan položaj jedinice lokalne samouprave koje su uz sušu pretrpjele i druge navedene oblike šteta. Nije se složio ni s modelom raspodjele sredstava sukladno veličini obrađenih hektara zemlje jer, kaže, jedan hektar zasađene salate donosi 70 puta više prihoda nego jedan hektar pšenice. Ukazao je na to kako je u cijeloj priči oko ovih naknada šteta zaključna Dalmacija te pita je li to nastavak politike koja je prema nekima majka, a prema nekima maćeha. Ovim izvješćem netko je Dalmaciji ugasio svijetlo, zaključio je zastupnik.

Sve je u Saboru politika ali politika ne treba uvijek biti protiv, odgovorila je **Branka Baletić (SDP)**. Smatra da bi trebalo okupiti osiguravajuće kuće i Ministarstvo poljoprivrede te zajednički naći način da se maksimalno ulaže u participiranje premija osiguranja. Jedino tako, kaže, seljak će moći zaštititi svoje proizvode i dobiti relevantnu naknadu štete. Ono što će se dijeliti putem Državnog povjerenstva uvijek će biti nedovoljno, konstatala je. Pojasnila je dalje da Državno povjerenstvo za procjenu šteta radi temeljem Zakona o elementarnoj nepogodi i metodologiji raspodjele šteta. Što se tiče Dalmacije naglasila je da je ona Dalmatinka i da bi joj bilo drago da je Dalmacija dobro prošla, pojasnivši kako se tu radi o tome da neki štete nisu prijavili. Ukazala je i na podatak da od 400 milijuna kuna 1,5 posto odlazi za štetu od ranih mrazeva tako da svi oštećeni zbog suše neće biti zakinuti. Osvrnula se i na izlaganja gospodina Lončara o tome kako je sramotno da Vlada dijeli ovaj novac u predizborne svrhe rekavši da bi bilo katastrofalno da Vlada taj novac nije podijelila u ovakvoj godini. Odgovorila je i gospodinu Česiću-Rojsu konstatacijom kako je HDZ-ova Vlada u svojih deset godina ukupno podijelila 300 milijuna kuna u te svrhe, a za 400 milijuna u ovoj godini kaže se da je malo.

To da neke županije nisu prijavile štete nema veze s onim što sam ja govorio, dodao je **Joško Kontić** naglasivši kako ga priče o tome kako su komisije ustvrdile nekakve prevare u Dalmaciji neće zadovoljiti.

Gospođa Baletić se protuposlovnički pozivala na deset godina vladavine HDZ-a, istaknula je **Jadranka Kosor (HDZ)**.

Obrazložila je da je HDZ u tom razdoblju nadoknađivala druge štete, ratne štete.

Nisu rani mrazovi, nego kasni, ispravio je **Marko Baričević (HSL)**. Konstatirao je dalje da zbog udjela u štetama od suše nisu oštećeni oni koji su imale štete od suše, nego oni koji su imali štete od mraza i tuče.

Kolegica Baletić je u svom izlaganju najviše govorila o politici i ne ide mi u glavu kako može opovrgavati svog partijskog šefa i kancelara koji je doslovno u Vinkovcima rekao da je u pitanju predizborna suša, nadovezao se **Ivo Lončar (nezavisni)**.

Netočni navod potom je još jednom ispravila **Jadranka Kosor**. Ukazala je na činjenicu da do danas zastupnici nisu bili upoznati s činjenicom da je u 400 milijuna kuna naknada od štete i naknada za štete od tuče i mraza.

Netočan je navod da neke županije nisu prijavile štete, rekao je **Ljubo Česić-Rojs**, pojasnivši da je to demantirala upravo gđa Baletić kada je rekla da su podaci županija odbijeni.

Ovime su oštećeni oni koji su pretrpjeli štete od mraza i tuče

Naša Vlada je mogla daleko više od 400 milijuna kuna s obzirom na to da je više oprostila Slovincima za neisporučivanje električne energije iz Krškog, naglasio je **Marko Baričević**. Ukazao je potom na činjenicu da je Vlada donijela Odluku o izvanrednim mjerama za ublažavanje posljedica od suše, na što je kasnije prikrpano "od tuče i mraza". Smatra da su oni koji su pretrpjeli štetu od tuče i mraza time oštećeni jer su trebali dobiti odštetu iz drugih izvora. Istaknuo je dalje da se 100 do 150 milijuna kuna daje za kapitalna ulaganja na selu, konstatiravši kako su sva ta sredstva mogla biti za otklanjanje posljedica od suše. Osvrnuo se na potrebu pravedne podjele predviđenih novaca, rekavši da to iz ovog Izvješća nije vidljivo. Smatra da je trebalo navesti koliko se koje poljoprivredne kulture uzgaja u kojoj županiji što bi predstavljalo transparentan pristup ovakvoj materiji.

Ne mogu ostati ravnodušna na izjave da je neravnopravno i netransparentno raspoređena pomoć, naglasila je **Lucija Debeljuh (SDP)**. Napomenula je kako je pomoć uistinu mala, ali u ovom trenutku

dovoljna s obzirom na to da poljoprivrednici ne mogu biti zadovoljni budući da se radi o pomoći, a ne nadoknadi štete.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) se osvrnula na izjavu da je ovom pomoći položen ispit demokratske svijesti. Da je to zaista tako, prikaz prijavljenih i potvrđenih šteta u poljoprivredi za Splitsko-dalmatinsku županiju bio bi drugačiji, konstatirala je.

Prijedlog odluke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica od elementarnih nepogoda posebno suše u 2003. godini predložen je prema ključu vlasti u pojedinoj županiji te predstavlja pokušaj dodatne karte za izbornu utrku.

Marija Bajt (HDZ) se složila s gospodinom Baričevićem da je Prijedlog odlu-

ke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica od elementarnih nepogoda posebno suše u 2003. godini predložen prema ključu vlasti u pojedinoj županiji te da predstavlja pokušaj dodatne karte za izbornu utrku koja, nada se, ipak neće puno pomoći.

Joško Kontić je pak naglasio da je Vlada donijela Odluku o izvanrednim državnim mjerama za ublažavanje posljedica od suše u 2003. godini. Činjenica je, kaže, da su u te štete utrpane štete od mraza i tuče. Zbog toga su, drži, oštećene one jedinice lokalne samouprave koje su pretrpjele velike štete od mraza i tuče. Smatra da je predlagatelj trebao dati jedno cjelovito izvješće o tome gdje su bili problemi, gdje su radene provjere i kakvi su rezultati tih provjera. Osvrnuo se potom na podatak da je u dva dana obrađeno sto tisuća korisnika rekavši da Povjerenstvo time može konkurirati za Nobelovu nagradu. Zaključio je da će HSLS podržati ovo Izvješće, jer će bez obzira na nepravde poljoprivrednici ipak dobiti dio sredstava za velike štete koje su pretrpjeli.

Još jedna tema koja je previše ispolitizirana prije nego su osigurani novci, smatra **Ivan Šuker (HDZ)**. Istaknuo je da će više od 60 posto ovih novaca dobiti pravne osobe, odnosno trgovačka društva, a vrlo malo poljoprivredna domaćinstva odnosno hrvatski seljak. Da smo na početku prošle godine osigurali ovih 400 milijuna kao subvenciju premiji osiguranja danas bi imali 600 ili 700 milijuna čime bi praktički riješili problem, ustvrdio je zastupnik, dodavši kako je to model po kojem radi cijela Europa. Mišljenja je da ako će se iduće godine dogoditi slična suša opet ćemo imati identičan problem. Bez osiguravanja poljoprivrednih usjeva nema pravičnog i efikasnog načina zaštite seljaka, zaključio je gospodin Šuker.

Rasprava je time bila završena i zastupnici su jednoglasno (80 "za") donijeli Odluku o dodjeli pomoći gradovima i općinama za ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda, posebno suše u 2003. godini.

S.Š.; J.Š.; M.S.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PREDSJEDNIKA I ŠEST ČLANOVA VIJEĆA ZA NADZOR SIGURNOSNIH SLUŽBI

Građanski nadzor i nadobavještajnom zajednicom

Na posljednjoj redovnoj sjednici u listopadu Hrvatski sabor je, nakon kraće polemične rasprave, na prijedlog Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, imenovao predsjednika i šest članova Vijeća za nadzor sigurnosnih službi (odluka o tome donesena je većinom glasova nazočnih zastupnika). Podsjetimo, osnivanje tog tijela i njegov sastav predviđen je Zakonom o sigurnosnim službama Republike Hrvatske, a i uputstvima Međuparlamentarne unije i Ženevskog centra za demokratski nadzor nad oružanim snagama izrađenim za potrebe EU. Kako je naglašeno u raspravi, uvo-

đenje tog instituta trebalo bi pridonijeti jačanju uloge parlamentarnog nadzora nad zakonitošću rada sigurnosnih službi što ga obavlja Hrvatski sabor putem nadležnog Odbora.

O PRIJEDLOGU

Predloženu Odluku zastupnicima je obrazložio **Ante Markov**, predsjednik Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost. Uvodno je naglasio da se još od pradavnih vremena nacionalna suverenost i sigurnost smatraju presudnim za opstojnost država. Međutim, uloga onih čiji je posao zajamčiti tu

sigurnost danas prolazi kroz značajne promjene. Naime, nove vrste oružanih sukoba i sve čvršće veze između država iziskuju inovativne odgovore i nov način razmišljanja o samom pojmu sigurnosti (teroristički napadi od 11. rujna i događaji koji su uslijedili dodatno su naglasili tu potrebu). Djelotvoran parlamentarni nadzor je utoliko postao još bitniji, kako bi se osiguralo da se nove vrste odgovora osmišljaju i provode uz potpunu transparentnost i odgovornost. U protivnom, postoji opasnost da sigurnosne službe krivo protumače svoju zadaću i počnu djelovati poput države unutar države, vršeci prekomjeran politički i gospodar-

ski utjecaj (na taj način mogu omesti demokraciju, pa čak i povećati vjerojatnost sukoba).

Polazeći od toga, Međuparlamentarna unija i Ženevski centar za demokratski nadzor nad oružanim snagama izradili su za potrebe EU i zemalja koje se pridružuju toj integraciji svojevrsan priručnik za parlamentarce, koji su dobili i svi članovi Odbora. Njime je, među ostalim, predviđeno uvođenje nove institucije koja bi pridonijela jačanju uloge parlamentarnog nadzora - Vijeća za građanski nadzor nad sigurnosnim službama.

U Hrvatskoj je ovakav oblik građanskog nadzora nad tim službama prvi put uveden Zakonom o sigurnosnim službama donesenim još u ožujku 2002. godine (pored parlamentarnog nadzora koji obavlja Hrvatski sabor putem Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost).

Dobro je da je ova Odluka uopće došla na dnevni red, iako sa zakasnjajem, ali nije dobro to što je sastav Vijeća za nadzor sigurnosnih službi rezultat dogovora političkih stranaka.

Naime, člankom 80. Zakona utvrđeno je osnivanje tog tijela, njegov sastav, rok na koji se članovi biraju, tko nadzire zakonitost njihova rada, te predviđena obveza Hrvatskog sabora da svojim aktom uređi sva pitanja bitna za rad Vijeća koja nisu regulirana Zakonom. U skladu s tim Odbor je još u travnju 2002. predložio odluku temeljem koje je trebalo konstituirati Vijeće, ali je zbog brojnih primjedbi iznesenih u saborskoj raspravi, koje se nisu mogle ugraditi u njen tekst amandmanskim putem, povukao taj akt iz saborske procedure. Nakon toga se prišlo izradi novog teksta odluke u kojem je, nakon brojnih konzultacija, značajnije naglašena uloga Odbora u kontroli rada Vijeća. Odluku o Vijeću za nadzor sigurnosnih službi Sabor je donio u svibnju ove godine a potom je, krajem svibnja, u tisku i na saborskim internet stranicama objavljen javni poziv za predlaganje kandidata za izbor predsjednika i 6 članova Vijeća. U roku od 15 dana, koliko je natječaj bio otvoren, javilo se

27 kandidata. Nakon sigurnosne provjere svih kandidata članovi Odbora upoznati su s njihovim imenima, kako bi mogli provesti konzultacije sa svojim klubovima. Dogovoreno je, naime, da svaki član Odbora ima pravo predložiti određenog kandidata, što su oni i učinili (na sjednici 30. rujna). No, kako je predložen veći broj kandidata od onih koji su trebali biti izabrani, sjednica je prekinuta radi provođenja dodatnih konzultacija s parlamentarnim klubovima. U nastavku sjednice 1. listopada napokon je utvrđen prijedlog za imenovanje predsjednika i 6 članova Vijeća za nadzor nad sigurnosnim službama koji je upućen u Hrvatski sabor.

Uz napomenu da su predloženi kandidati dobili gotovo jedinstvenu potporu svih nazočnih članova Odbora, Markov je predstavio svakoga od njih. Za predsjednika Vijeća predložen je dr.sc. **Vlatko Cvrtila**, docent na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Prema predloženom, članovi tog tijela trebali bi postati: dr.sc. **Krunoslav Antoliš**, docent na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, **Mile Čulumović**, dipl. ing. elektrotehnike iz Zagreba, mr.sc. **Tin Gazivoda**, magistar međunarodnih političkih studija iz Zagreba, **Zoran Grgić**, dipl.ing. strojarstva iz Zagreba, **Miroslav Šeparović**, dipl. pravnik iz Zagreba i **Nenada Vukman**, dipl. politolog iz Zagreba (životopisi svih kandidata zastupnicima su dostavljeni na klupama).

RASPRAVA

To što napokon dobivamo civilni nadzor i nad obavještajnom zajednicom, ne znači da će od sutra sve biti idealno na tom planu, napomenuo je **Damir Kajin**, glasnogovornik Kluba zastupnika IDS-a. Naime, većina ljudi koji danas rade u obavještajnoj, protuobavještajnoj te vojno-obavještajnoj agenciji obavljali su taj posao i do 3. siječnja 2000. godine. Nema sumnje da se većinom radi o profesionalcima, ali sigurno je i to da su neki od njih zlorabili svoj položaj, a nova vlast nije imala volje ili hrabrosti zahvaliti im na povjerenju.

Da u tom sustavu ima problema najbolje svjedoči - kaže - nedavno objavljena informacija u medijima kako umirovljeni djelatnici bivšeg SUZUP-a u slučaju generala Gotovine šire lažne informacije, s namjerom da se kompromitira aktualna vlast. Iako se u posljednje četiri godine

Za predsjednika Vijeća za nadzor sigurnosnih službi imenovan je dr. Vlatko Cvrtila, docent na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Članovi tog tijela postali su: dr.sc. Krunoslav Antoliš, docent na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu; Mile Čulumović, dipl. ing. elektrotehnike iz Zagreba; mr.sc. Tin Gazivoda, magistar međunarodnih političkih studija iz Zagreba; Zoran Grgić, dipl. pravnik iz Zagreba i Nenada Vukman, dipl. politolog iz Zagreba.

u Hrvatskoj prati, odnosno prisluškuje manje osoba nego ranije (godišnje oko 160 do 170, dok je samo 1999. takvom nadzoru bilo izloženo gotovo 1900 osoba) to ne znači da civilni nadzor nad sigurnosnim službama nije potreban, napominje Kajin. Kako reče, Klub zastupnika IDS-a će glasovati za predložene kandidate među kojima je i bivši HDZ-ov ministar gospodin Šeparović, koji je neko vrijeme bio šef UNSA, ali i predstavnici nevladinih udruga, poput gospodina Gazivode, nezavisni eksperti (npr. gospodin Cvrtila) i dr. što bi, u konačnici, trebalo voditi daljnjoj profesionalizaciji obavještajne zajednice. S tim u svezi spomenuo je da je Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost jednoglasno podržao i kandidaturu gospodina Šeparovića, koji je neko vrijeme bio šef UNSA, i to u razdoblju kad su mnogi zastupnici, novinari, pa i predstavnici nevladinih udruga imali svoje dosjee kod tajnih službi. Činjenica je, međutim, da se on relativno brzo povukao s tog mjesta, te da u onom trenutku objektivno nije mogao utjecati na prilike u tim službama. Vijeće za nadzor sigurnosnih službi nije operativno tijelo, već se osniva radi jačanja parlamentarnog nadzora nad zakonitošću rada tih službi.

Vijeće za nadzor sigurnosnih službi nije operativno tijelo, već se osniva radi jačanja parlamentarnog nadzora nad zakonitošću rada tih službi.

Po riječima zastupnika nakon 3. siječnja bilo je puno "lutanja" kad su obavještajne zajednice posrijedi (primjerice, šefovi službi nisu bili imenovani 3 godine

a onda su regrutirani iz postojećeg miljea, civilni nadzor se ustrojava godinu dana nakon donošenja Zakona). Treba priznati, međutim, da u tom razdoblju nije bilo velikih obavještajnih skandala, izuzme li se slučaj s prisluškivanjem francuskih diplomata i ove neuvjerljive priče o "bubama" u jednom saborskom uredu. Kada bismo se odlučili tražiti nove ljude za tzv. civilni nadzor nad obavještajnom zajednicom i ponovo pokušavali postići konsenzus o kandidatima, onda taj nadzor nikada ne bi zaživio. Stoga je bolje da zastupnici potvrde prijedlog kandidata iza kojeg je stao saborski Odbor. Doduše, do imena kandidata došlo se na pomalo neobičan način, putem javnog natječaja, ali ako ih Sabor imenuje Hrvatska će ipak imati civilni nadzor nad sigurnosnim službama, a to je najvažnije. Druga je stvar, hoće li taj nadzor biti u potpunosti efikasan, ali i to je bolje od onoga što smo imali dosad, zaključio je zastupnik.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) je demantirao njegov navod da su osobe koje su radile u obavještajnim službama do 3. siječnja 2000. i dalje na svojim mjestima. Po riječima zastupnika 2000. godine je tadašnji ministar obrane u jednom danu smijenio 165 djelatnika SIS-a. Radilo se o mladim, obrazovanim ljudima koji nisu bili opterećeni prošlošću, na čija su mjesta dovedeni ljudi sumnjive prošlosti, koji su imali dosjee UDBA-e i KOS-a i radili prljave radnje do 1990. Od tada je, kaže, nastao "raspašoj" u obavještajnim službama i nema te civilne službe koja će moći nadzirati njihov rad ("više se ne zna tko ga prisluškuje").

Sastav Vijeća rezultat političkog dogovora

Jozo Radoš je u ime Kluba zastupnika LIBRE izrazio zadovoljstvo činjenicom, što je odluka o imenovanju članova Vijeća za nadzor sigurnosnih službi uopće došla na dnevni red, iako sa zakašnjenjem. Njegovi stranački kolege, međutim, smatraju da struktura tog tijela ne jamči da će ono ispuniti očekivanja i dobro raditi svoj posao. Mišljenja su, naime, da je sastav Vijeća rezultat dogovora političkih stranaka, te da bi bilo bolje da ga sačinjavaju potpuno nezavisne osobe koje bi sve političke stranke prihvatile. Nažalost, zbog političkih podjela i nedostatka tehnologije,

pa i kulture vođenja kadrovske politike, mi nismo u stanju pronaći sedam nestranačkih osoba koje znaju raditi taj posao i imaju iskustva u tome, kaže Radoš. Po mišljenju zastupnika LIBRE samo dvije osobe s predložene liste u potpunosti ispunjavaju zahtjeve za obnašanje tako visoke funkcije (predsjednik i gospodin Krunoslav Antolić). Neki od predloženih kandidata nemaju nikakvog iskustva na tom području a ni posebnog uvida u rad obavještajnog sustava, i teško će se snaći u svemu tome, upozorava zastupnik (mogle bi postati žrtve unutarnjih sukoba ili vanjskih pritisaka prema tom sustavu). Primjerice, kako će gospođa Nenada Vukman, koja dosad nije imala nikakvog kontakta s obavještajnim sustavom sudjelovati u nadziranju tog sustava? (poštenje je nužno, ali ne i dovoljna pretpostavka da bi se ovaj posao dobro radio).

Osim toga, gospodin Miroslav Šeparović nikako ne bi smio biti član Vijeća za nadzor sigurnosnih službi jer je ne tako davno bio visoko pozicioniran u tim službama i izravno može doći u sukob interesa (to više što danas radi kao odvjetnik).

Osnovna je zadaća Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i ovog Vijeća da provjeravaju sumnje građana u eventualno kršenje ljudskih prava i sloboda.

Iz navedenih razloga, Klub zastupnika LIBRE će o predloženoj Odluci glasovati prema savjesti svojih članova, izjavio je Radoš.

Ivan Penić (HDZ) je opovrgnuo njegovu tvrdnju da je predloženi sastav Vijeća za nadzor sigurnosnih službi rezultat političkog dogovora ili političke trgovine. Kako reče, u Odboru nije sve baš išlo glatko kod odlučivanja o tom pitanju. Primjerice, kandidat što ga je on predložio nije dobio podršku članova tog tijela, a ni svi drugi kandidati nisu dobili jednaki broj glasova. Odbor je, čak, u jednom trenutku prekinuo rad, a i sam je, kaže, napustio sjednicu.

Jozo Radoš ga je optužio za povredu Poslovnika, budući da nije ispravio krivi navod, uz konstataciju da njegove

riječi potvrđuju da se radilo o političkom dogovoru. Pojasnio je da nije rekao da se radilo o trgovini, već je primijetio da se u nekim okolnostima politički kompromis smatra trgovinom, a u drugima legitimnim, pa i poželjnim usklađivanjem interesa.

Vijeće nije operativno tijelo

Uključivši se u raspravu, **Ante Markov** je pojasnio da Vijeće za nadzor sigurnosnih službi nije operativno tijelo, već se osniva radi jačanja parlamentarnog nadzora nad zakonitošću rada tih službi (provodit će ga u suradnji s Odborom za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost). Njegova će uloga posebno doći do izražaja u predizborno vrijeme, jer će popuniti prazninu koja će nastati raspuštanjem Hrvatskog sabora. Iz tih razloga bi ga trebalo formirati prije raspuštanja Parlamenta.

U nastavku je demantirao tvrdnju koja se čula u raspravi o tome da se do članova Vijeća došlo političkim dogovorom, odnosno trgovinom. U prilog tome spomenuo je da niti jedan parlamentarni Klub, osim Kluba zastupnika HDZ-a (to je njegovo pravo prema ranijem dogovoru) nije predložio svog kandidata. Kako reče, svi članovi Odbora su o tome raspravljali vrlo otvoreno i izvan stranačkih konotacija. Na kraju je napomenuo da treba imati u vidu i to da Zakon o sigurnosnim službama propisuje da 3 člana tog tijela moraju biti određene struke - dipl. pravnik, dipl.ing. elektrotehnike i dipl. politolog.

Ivan Jarnjak (HDZ) je najavio da će Klub zastupnika HDZ-a poduprijeti predložene kandidate za članove Vijeća, iako je prilikom donošenja Zakona o sigurnosnim službama uložio niz amandmana na njegov tekst, koji nisu prihvaćeni. Međutim, kad je zakon već donesen treba imenovati to tijelo, iako nije potpuno jasno na koji način će ono obavljati nadzor nad sigurnosnim službama, kao što nije precizirano ni na koji način će parlament, odnosno Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, neposredno nadzirati tajne službe. S obzirom na to da kod nas dnevno cure tajne informacije (objavljuju se čak i cijeli transkripti razgovora stranih državnika koje su snimale tajne službe) postavlja se pitanje ozbiljnosti rada obavještajnih, odnosno sigurnosnih službi, kaže zastupnik. Napomenuo je još

da su u Klubu zastupnika HDZ-a u dilemi i što će nadzirati ovo Vijeće ako Zakon još nije implementiran.

Budući da su pojedini sudionici u raspravi spominjali gospodina Šeparovića u negativnom kontekstu, zbog toga što je radio u sustavu sigurnosnih službi, zanimalo ga je želi li se time naglasiti da su te službe za vrijeme HDZ-a radile samo negativne stvari i osporiti njihov doprinos za vrijeme Domovinskog rata.

Iz biografija šestorice predloženih kandidata za članove Vijeća ne može se zaključiti ni da su stručni za taj posao niti da su neovisni i objektivni, konstatirao je Ante Beljo (HIP).

Stječe se dojam da je odluka o imenovanju članova Vijeća predložena samo u predizborne svrhe.

Po njegovom mišljenju oni ne bi mogli obavljati tako važnu funkciju kao što je nadzor nad sigurnosnim službama, pogotovo u situaciji kad je Hrvatska isprepletena stotinama takvih službi iz raznih zemalja. Primjerice, gospodin Tin Gazivoda bio je za vrijeme studija u Kaliforniji najprije aktivist, pa potpredsjednik, a u razdoblju od 95. do 97. godine i predsjednik studentske organizacije "Student against genocide", koja se bavila širenjem svijesti u američkom društvu o tragičnim posljedicama rata u Hrvatskoj. Novinski članci iz tog vremena svjedoče - kaže - o tome da se ta udruga zalagala za izjednačavanje agresora i žrtve, a ne za to da zaštiti Hrvatsku kao žrtvu. Prije šest godina gospodin Gazivoda se vratio u Hrvatsku i počeo raditi u Hrvatskom Helsinškom odboru, najprije kao volonter, pa kao vanjski suradnik, a od 1. siječnja 99. je stalno zaposlen kao voditelj odjela za posebne projekte. Početkom 99. sudjeluje u organizaciji predizborne kampanje putem nevladinih udruga, a od lipnja te godine voditelj je središnjeg ureda Glasa 99, građanske koalicije za slobodne i poštene izbore. Prema neovisnim analizama, kampanja Glasa 99. znatno je pridonijela velikom odazivu građana na parlamentarne izbore u siječnju 2000. godine. Međutim, prema tvrdnji Nacionalne zaklade za demokraciju,

u suradnji s GONGOM slovački dužnosnici pomagali su hrvatskoj opoziciji da razradi programe i strategiju privlačenja glasača. Rezultati su bili jednako uspješni kao i u Slovačkoj, ali izlazak 78 posto birača na izbore rezultirao je porazom tada vladajuće Hrvatske demokratske zajednice. U prosincu 2000. godine Ured visokog povjerenika za ljudska prava imenovao je Tina Gazivodu na funkciju u Centru za ljudska prava u Hrvatskoj. On je, ujedno, i član savjeta Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske, a od siječnja ove godine i član Hrvatskog Helsinškog odbora. Da su razne tzv. nevladine udruge i neovisne organizacije iz drugih zemalja plaćale predizborne kampanje u SAD-u i drugim državama zasigurno bi uslijedili prosvjedi što se upliću u njihov unutarnji demokratski razvoj, kaže Beljo.

Odluka o imenovanju samo radi zadovoljenja forme

Ljubo Česić-Rojs je rekao da će glasovati protiv predložene Odluke jer se ona donosi samo radi zadovoljenja forme, odnosno da bi se pred međunarodnom zajednicom pokazalo da u Hrvatskoj postoji parlamentarni nadzor nad obavještajnim službama (u stvarnosti ih kontrolira obavještajno podzemlje). Primjera radi spomenuo je da u tom miljeu kruže informacije o tome kako su se u rujnu ove godine predsjednik Hrvatskog sabora i predsjednik HDZ-a tajno sastali i dogovorili o postizbornoj koaliciji. Navodno je bilo govora o tome da će se poslije izbora gospodinu Tomčiću osigurati mjesto predsjednika države, što mu može jamčiti jedino HDZ, dok bi gospodin Šeks postao predsjednik Sabora a gospodin Sanader predsjednik Vlade. Evo kako obavještajno podzemlje raznim dezinformacijama unosi nemir i ucjenjuje pojedine stranke i zastupnike, kaže Rojs. Oni prisluškuju i predsjednika HDZ-a i svakoga tko nije pod njihovom kontrolom, bave se spletkarenjem i dr. Kako reče, osjetio je to i na vlastitoj koži, budući da su mu, nakon smrti pokojnog ministra Šuška, nastojali bilo što "napakirati". Kad nisu uspjeli naći nikakve nepravilnosti, napravljen je pritisak na gospodina Galbraitha, tadašnjeg Clintonova izaslanika za Europu, da traži njegovo umirovljenje. I dandanas izložen je, kaže, raznoraznim pritisci-

ma. Primjerice, prije dva dana je u svom izlaganju na sjednici Sabora spominjao zamjenika ministra obrane, a već jučer mu je na vrata došla policija s pozivom na hitan informativni razgovor.

Po mišljenju zastupnika kandidati za članove Vijeća koje predlaže Odbor su časni i poštenu ljudi ali oni nisu dorasli zadaći koja je pred njih postavljena. Oni nikada neće uspjeti kontrolirati to obavještajno podzemlje, kojem što prije treba stati na kraj. Krajnje je vrijeme, kaže, da se u obavještajnim službama napravi temeljita čistka i da se zaposle časni i poštenu ljudi koji će, neopterećeni prošlošću, profesionalno raditi svoj posao.

Zlatko Tomčić (HSS) mu je zahvalio na brizi i konstatirao da vrlo vješto manipulira kad je u pitanju predsjednik Sabora. Zamolio ga je da ubuduće to izbjegava, te napomenuo da su oni koji ga informiraju, očito potpuno neobavješteni. Ljubo Česić-Rojs je obećao da će mu predočiti "papir iz kojeg je pročitao spomenute informacije. Za ispravak netočnog navoda javio se i Ante Markov. Naglasio je da HSS ni s kim nije pregovarao, ili bilo što ugovarao, uključujući i HDZ. Naime, ta stranka ostaje pri svojoj odluci da će na izbore izaći samostalno, a nakon izbora će, ovisno o ocjeni i programskoj suglasnosti, odlučivati o eventualnom koaliranju s drugim strankama. Nato mu je Ljubo Česić-Rojs spočitnuo povredu Poslovnika, pojasnivši da nije govorio u kontekstu HSS-a. Rekao je samo da članovi i uže predsjedništvo HSS-a ništa ne znaju o razgovoru predsjednika dviju stranaka. "Ako obavještajno podzemlje manipulira, onda manipulira i mojim predsjednikom, bacajući takve dezinformacije, a možda je sve to u kuhinji SDP-a, konstatirao je na kraju.

Odbor je dobro postupio

Na početku svog izlaganja Nenad Stazić (SDP) ukratko je podsjetio na povijest obavještajnih službi u Hrvatskoj. Kako reče, do 2000. godine bile su pod kontrolom samo jedne stranke koja je bila na vlasti, a pod kraj njene vladavine čak i izvan te kontrole (korištene su za unutarstranačke obračune i zloupotrebjavane za borbu protiv sindikata, tadašnje oporbe, novinara, itd.).

U nastavku je napomenuo da je ovdje riječ samo o parlamentarnom, odnosno

civilnom ili građanskom nadzoru nad sigurnosnim službama (uz to postoji stručni nadzor koji provode tijela Vlade te sudbeni nadzor Vrhovnog suda). Prema našem Ustavu taj civilni, odnosno građanski nadzor provodi Sabor neposredno i putem svog Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost. To tijelo, kao ni Vijeće za nadzor nad sigurnosnim službama, ne trebaju obavljati stručni nadzor. Njihova je zadaća provjeravati eventualne sumnje građana da se krše ljudska prava i slobode. Zbog toga otpadaju prigovori o tome kako ovo tijelo neće biti dovoljno stručno. Daleko je važnije da u njemu budu osobe koje su svojim dosadašnjim radom pokazale da im je važan interes civilnog društva, odnosno zaštita ljudskih prava i sloboda, te da su i dalje spremni raditi na tom planu, naglašava zastupnik. Uostalom, i način imenovanja ovoga Vijeća je krajnje demokratski - na javni poziv javili su se građani voljni sudjelovati u njegovu radu. Niti jedan parlamentarni klub ni stranka nisu uputili Odboru za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost nikakav prijedlog oko izbora kandidata, osim HDZ-a. Ta je stranka podnijela pisani zahtjev da se za člana Vijeća izabere gospodin Šeparović. Strankama koalicije nije preostalo ništa drugo nego prihvatiti taj prijedlog radi postizanja konsenzusa, kako bi se izbjegli prigovori da je članove tog tijela izabrala vladajuća većina.

Po mišljenju zastupnika Odbor je dobro postupio, bez obzira na prigovore koje gospodin Radoš s pravom ističe. Međutim, odgovornost za to što se za člana Vijeća za civilni nadzor obavještajnih službi predlaže osoba koja je u tim službama radila, a neko vrijeme čak bila i na čelnom mjestu, snosi podnositelj tog prijedloga - HDZ.

Za ispravak netočnog navoda javio se **Ivan Penić**. Zasmatala ga je, naime, njegova tvrdnja da su obavještajne službe za vrijeme bivše vlasti bile pod kontrolom jedne stranke HDZ-a, kao da insinuirala da to nije bilo legitimno ili legalno. HDZ je tada imala apsolutnu većinu i predstavljala je vlast, napominje zastupnik. Uostalom, kod rada sigurnosnih službi važna je zakonitost, a ne neki drugi parametri, a eventualne nezakonitosti treba dokazati pred sudom (kad se one dokazuju drugačije radi se o politikanstvu).

Civilni nadzor se uvodi u predizborne svrhe

Govoreći u ime Kluba zastupnika HIP-a, **Dario Vukić** je najprije pokušao ilustrirati kako je sustav nacionalne sigurnosti organiziran u drugim zemljama. Po njegovim riječima za to su područje najčešće nadležni šefovi izvršne vlasti, Vijeće nacionalne sigurnosti, savjetnik za nacionalnu sigurnost, resorna ministarstva, oružane snage, policija, obavještajne strukture, Parlament u cjelini i njegovi odbori te nezavisne ili nevladine institucije. Napomenuo je da parlamentarni odbori nisu tijela izvršne vlasti pa ne mogu poduzimati aktivnosti koje su određene za tu granu vlasti. Njihovi nalazi i preporuke Parlamentu imaju važnu ulogu u osiguravanju demokratskog nadzora nad sustavom nacionalne sigurnosti. Aktivnost Parlamenta u djelovanju tog sustava prvenstveno se naslanja na aktivnosti parlamentarnih odbora, ali postoje situacije kad se Parlament u cjelini angažira u raspravi o određenim temama, što onda obvezuje one koji provode nadzor nad sustavom nacionalne sigurnosti.

U razvijenim zapadnim zemljama nevladine institucije nisu dio tog sustava (s njima se eventualno obavljaju konzultacije o određenim pitanjima), što se današnjim odlukama na mala vrata uvodi u Hrvatsku, upozorava zastupnik.

Po njegovim riječima sustav nacionalne sigurnosti mora prilagoditi svoje djelovanje poštivanju, zaštiti i promociji temeljnih društvenih vrednota definiranih Ustavom RH. Polazeći od tih vrednota u nas su više - manje definirani, ali ne i prihvaćeni nacionalni interesi. Riječ je, kaže, o zaštiti neovisnosti i teritorijalnog integriteta, razvoju gospodarstva, socijalne sigurnosti i kulturnog prosperiteta, razvoju demokracije i pravnog poretka, uz jednakost građana i učvršćivanje sloboda i ljudskih prava, doprinosu miru i stabilnosti međunarodnog poretka te stvaranju pretpostavki za razvoj i sposobnost za promoviranje i provedbu legitimnih interesa. Nažalost, obavještajne službe se ne bave zaštitom tih nacionalnih interesa, konstatira zastupnik.

Na kraju je najavio da će njegovi stranački kolege biti suzdržani u glasovanju o predloženoj Odluci, ne zato što bi bili protiv uvođenja civilnog nadzora nad radom sigurnosnih službi, nego zato što

smatraju da se na to ide samo radi izbora.

Riječ predlagatelja

U završnoj riječi **Ante Markov** je, u ime predlagatelja, zahvalio predstavnicima parlamentarnih klubova i pojedinim zastupnicima na sudjelovanju u raspravi, te naglasio da je ovime završena implementacija Zakona o sigurnosnim službama. Istina, ona je predugo trajala, ali Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja u našem okruženju koja je reorganizirala svoj sigurnosno-obavještajni sustav. Naš model dobio je potvrdu i Ženevskog centra za demokratski nadzor nad oružanim snagama, samim time što je Hrvatska postala pridruženi član tog centra (u idućih mjesec dana u Zagrebu će se otvoriti jedan njegov odjel). Na taj će način Hrvatska biti prva zemlja na ovim prostorima koja će imati tu vrlo značajnu i vrijednu instituciju, kaže Markov.

Dakako, za uspješnu provedbu ovog Zakona, bitno je da svi zajedno pridonesemo tome da parlamentarni nadzor nad radom sigurnosnih službi zaživi (Vijeće za građanski nadzor tih službi samo je jedan njegov dio). Hoće li to tijelo obavljati svoju zadaću ovisi prije svega o njemu samome, ali i o ulozi Parlamenta u Hrvatskoj te o tome na koji će način, zajedno s Odborom za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, graditi ovaj sustav parlamentarnog nadzora.

U zaključnom dijelu izlaganja Markov je izrazio uvjerenje da će podrška koju imamo u Ženevskom centru za demokratski nadzor i u Međuparlamentarnoj uniji Europe pridonijeti tome da se ovaj važni segment u potpunosti implementira. Djelovanje Vijeća za nadzor sigurnosnih službi trebalo bi, kaže, promijeniti negativnu percepciju građana o tim službama (nezadovoljni dosadašnjim nadzorom nad tim sustavom oni još uvijek imaju dvojbe o ulozi sigurnosne zajednice). S druge strane, to će biti veliki doprinos prijeko potrebnom razvoju sigurnosnog sektora.

Nakon što je predsjednik Tomčić zaključio raspravu glasovalo se o predloženoj Odluci. Donesena je većinom glasova nazočnih zastupnika (72 glasa "za" i 9 "suzdržanih") u predloženom tekstu.

M.Ko.

PRIJEDLOG ODLUKE O NASTAVKU SUDJELOVANJA HRVATSKIH VOJNIH PROMATRAČA U MIROVNOJ MISIJI UNAMSIL (Sierra Leone)

Vlada RH dostavila je Hrvatskom saboru na razmatranje Prijedlog odluke o nastavku sudjelovanja hrvatskih vojnih promatrača u mirovnoj misiji UNAMSIL (Sierra Leone), ali su zastupnici Hrvatskoga sabora uvažili prijedlog Odbora za zakonodavstvo i zaključili da Odluku o nastavku sudjelovanja hrvatskih vojnih promatrača u mirovnim misijama donosi Vlada RH. Jednako tako i Odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u misijama i u sklopu vježbi u okviru međunarodnih obrambenih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora i radi pružanja humanitarne pomoći.

O predloženoj je odluci prethodno raspravljao već spomenuti Odbor za zakonodavstvo te Saboru sugerirao da donese ova dva zaključka. Obrazlažući taj prijedlog Odbor navodi da je sukladno članku 7. stavku 3. Ustava razvidno

da za određeno sudjelovanje Oružanih snaga (mirovne misije, vježbe) nije potrebna prethodna odluka Hrvatskoga sabora te ocjenjuje da bi takve odluke trebala donositi Vlada RH. U odnosu na odluku iz stavka 2. članka 7. Ustava za koje je Hrvatski sabor donio odluku, predlaže se da za nastavak sudjelovanja nije potrebna odluka Hrvatskoga sabora, već da o tome odlučuje Vlada Republike Hrvatske.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost u potpunosti je podržao prijedlog zaključka kojeg je Hrvatskom saboru predložio Odbor za zakonodavstvo.

O zakonskom je aktu uvodno govorio zamjenik ministrice obrane Zlatko Gareljić. Rekao je da predložena odluka ima svoje pravno, političko i sadržajno utemeljenje. U pravnom smislu osnova za donošenje odluke je Ustav, Zakon o obrani i Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga RH u mirovnim i drugim misijama izvan granica Republike Hrvatske, a kojima je jasno utvrđena procedu-

ra donošenja takve odluke. U političkom smislu strategijama nacionalne sigurnosti i obrane jasno je naglašena obveza Republike Hrvatske da kao odgovorna članica međunarodne zajednice aktivno pridonosi međunarodnom miru i međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti i kroz sudjelovanje u ovakvim misijama humanitarnog i mirovnog karaktera. U sadržajnom smislu misija u Sierra Leone-u najveća je "peace keeping" misija UN-a sa oko 14000 sudionika, a Republika Hrvatska od 1999. godine tj. od uspostave misije sudjeluje s grupom od 10 svojih promatrača.

Nakon uvodničara, stavove Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost prenio je Ivan Ninić (SDP). Više nije bilo zainteresiranih za raspravu pa su zastupnici, na prijedlog Odbora za zakonodavstvo, većinom glasova, sa 63 "za", 27 "protiv" i 3 "suzdržana" donijeli uvodno već spomenuta dva zaključka.

J.Š.

IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U 2002. GODINI

Rezultati rada - znatno bolji

Zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su Izvješće bez rasprave, skidajući prethodno s njega, na prijedlog Odbora za pravosuđe, oznaku tajnosti. Uvodno izdvajamo ocjenu toga radnog tijela kako je Državno odvjetništvo počelo ostvarivati Ustavom i zakonom propisanu mu ulogu - da djeluje, ponaša se i ostvaruje funkciju samostalnog i neovisnoga pravosudnog tijela zaduženog za progon počinitelja kaznenih djela i zaštitu imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Državni odvjetnik Republike Hrvatske, Mladen Bajić, upoznao je zastupnike s osnovnim činjenicama iz Izvješća, izrazivši, među ostalim, nezadovoljstvo što je sve manje bezuvjetnih

zatvorskih kazni (svega 11,8 posto presuda), dok jačaju brojnošću novčane kazne (21,1 posto ukupnih presuda) te uvjetne (59,9 posto).

Uvodno izdvajamo još četiri napomene Državnog odvjetnika - inzistira se na jačanju neovisnosti institucije; posebna se pažnja poklanja edukaciji kadrova; počinju se uvidati pozitivni učinci spajanja Državnog odvjetništva i (nekadašnjega) Državnog pravobraniteljstva, utemeljeni na konkretnim pokazateljima o povećanoj uspješnosti zaštite imovinskih interesa i prava Republike Hrvatske; do kraja godine neće biti zaostataka u radu.

Spomenimo još da je Državni odvjetnik RH izvijestio članove Odbora za

pravosuđe kako im je uputio pisanu informaciju o realizaciji zaključka Odbora o potrebi ispitivanja navoda bivšeg Glavnog državnog odvjetnika o povezanosti organiziranog kriminala i državno-političkih i pravosudnih struktura.

O IZVJEŠĆU

Posebna pažnja - edukaciji kadrova

Umjesto prikaza Informacije evo što je o njemu rekao Državni odvjetnik, Mladen Bajić. On je najprije ustvr-

dio kako je pri preuzimanju dužnosti zatražio od državnih odvjetnika da, prvenstveno, jačaju neovisnost, neovisni položaj i ulogu Državnog odvjetništva u pravosudnom sustavu Republike Hrvatske - sukladno Ustavu. Također je inzistirao da jača organizacija Državnog odvjetništva, posebno vodeći računa o spajanju bivšega Državnog odvjetništva - njegova Kaznenog odjela s bivšim Pravobraniteljstvom u jedinstvenu cjelinu. Uz inzistiranje na većoj efikasnosti (s obzirom na ozbiljne zaostatke), zahtijevao je jačanje kvalitete rada Državnog odvjetništva u cjelini te, iznad svega, osobne odgovornosti svakog dužnosnika u Državnom odvjetništvu, praćenje njihovog rada pojedinačno i svih Državnih odvjetništava također. A posebna je pažnja posvećena edukaciji državnih odvjetnika i njihovih zamjenika - izrađen je, u prethodnom razdoblju, Priručnik za rad državnih odvjetnika, načinjen Kodeks državnih odvjetnika te Priručnik o ocjenjivanju njihova rada.

Državno odvjetništvo je počelo ostvarivati Ustavom i zakonom propisanu mu ulogu - da djeluje, ponaša se i ostvaruje funkciju samostalnoga i neovisnoga pravosudnog tijela zaduženog za progon počinitelja kaznenih djela i zaštitu imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Prešavši na rezultate rada, izvijestio je zastupnike da je na poslovima državnih odvjetništava u 2002. radilo 58 općinskih državnih odvjetništava, 19 županijskih državnih odvjetništava, USKOK i Državno odvjetništvo RH.

Pad kriminaliteta

Zabilježen je pad kriminaliteta - manje je (6 posto) prijava protiv poznatih počinitelja te, u osnovi, smanjen trend povećanja broj kaznenih djela nepoznatih počinitelja (povećanje za 6 posto, prema, usporedbe radi prethodnih godina, 30 i više posto). S druge strane, i u drugom odjelu građansko-upravnom ili bivšem pravobraniteljstvu, također je zabilježen

manji broj predmeta odnosno vođeno manje postupaka.

Sama činjenica da je, ipak, relativno velik broj nepoznatih počinitelja, odnosno kaznenih prijavi protiv njih, nije dobra i u sljedećim bi razdobljima trebalo raditi na tome zajedno s policijom i drugim organima - rekao je Mladen Bajić.

Kad je riječ o strukturi poznatih počinitelja, 79 posto su bile odrasle osobe, 12 posto su mlađe punoljetne osobe (od 18 do 21 godinu) te 9 posto maloljetnika.

Najbrojnija su kaznena djela protiv imovine (oko 30,5 posto u ukupnoj masi kriminaliteta), ali ih je ipak 15 posto manje nego godinu dana ranije.

Govoreći o radu državnih odvjetništava i njihovim odlukama, Državni odvjetnik je zastupnicima skrenuo pozornost na smanjenje zaostataka (više od 54 posto), a trend je nastavljen ove godine tako da krajem godine, praktički, neće biti zaostataka u radu.

Najveći problem u 2002. godini evidentiran je u radu Općinskoga Državnog odvjetništva u Zagrebu, koje je faktički grcalo u zaostacima (za više od 6 tisuća prijavljenih osoba), što je enormni zaostatak u radu koji je opterećivao cijelu državno-odvjetničku organizaciju.

Dobar potez bila je preraspodjela oko 3 tisuće predmeta onim državnim odvjetništvima koja nisu bila dovoljno opterećena, ili su bila opterećena manje od uobičajenog prosjeka (zaostatak je smanjen za 54 posto).

Porastao je broj odbačaja kaznenih prijavi što, samo po sebi, brojčano gledano, nije dobro. Posebno je pojačano odbacivanje kaznenih prijavi koje podnose građani odnosno oštećenici neposredno, i to zbog kaznenih djela prijetnji odnosno prevara. Događa se da građani neposredno nakon izvršenja kaznenog djela podnesu kaznenu prijavu, a zatim je, nakon što predmet dođe na red za obradu, povuku (pa se i prijave zbog nedostataka prijedloga - odbacuju).

Prevare u velikom djelu participiraju u odbačaju kaznenih prijavi zato jer se u većini slučajeva - bar Državno odvjetništvo drži da je tako - ne radi o prevarama nego o građansko-pravnim odnosima između pojedinih fizičkih osoba.

Da je kaznena politika u tom dijelu kod donošenja odbačaja kaznenih prijavi bila ispravna pokazuje, po Bajiću, činjenica što preuzimanja kaznenih progona od strane oštećenika sukladno odredbi

članka 55. Zakona o kaznenom postupku faktički nije bilo odnosno taj broj je zanemariv.

Bilo je 47 posto neposrednih optuženja i 17 posto istraga (sve ih je manje), što je u osnovi dobar znak s obzirom na to da, sukladno europskim tendencijama, predstoji - u sljedećim izmjenama Zakona o kaznenom postupku - prijedlog da se ovakve istrage kakve su sad ukinu te da prijeđu na Državna odvjetništva odnosno policiju. Naravno, sve pod uvjetom sudske (strože) kontrole izvođenja dokaza, ali da se istražni postupak kao faza u kaznenom postupku izbaci iz tog lanca - kako bi se ubrzali postupci i postigla bolja efikasnost u radu.

Dobar potez bila je preraspodjela oko 3 tisuće predmeta onim državnim odvjetništvima koja nisu bila dovoljno opterećena, ili su bila opterećena manje od uobičajenog prosjeka (zaostatak je smanjen za 54 posto).

U porastu je broj neposrednih optuženja zahvaljujući tome što je, izmjenama Zakona, uveden alternativni način rješavanja kaznenih predmeta i to onih za koje su zapriječene manje kazne zatvora. Gotovo 30 posto predmeta kaznenih optuženja rješava se tzv. kaznenim naložima, kojima se izbjegava veliki ili posebni angažman suda. Naime oštećenici, okrivljenici se obično slože s prijedlozima državnog odvjetnika u pogledu kazne i visine kazne i taj postupak završi bez suđenja. To je jedan od načina ubrzanja postupaka i efikasnijeg rada pravosuđa u cjelini odnosno manjeg opterećenja ionako opterećenih sudova (alternativni načini rješavanja kaznenih predmeta svugdje u svijetu, posebno u anglosaksonskim zemljama, odavno pokazuju dobre rezultate).

Od kaznenog progona se nakon provedenih istraga odustaje u 25 posto slučajeva, što je primjereno i garantira da nije podnesen velik broj neopravdanih istražnih zahtjeva. Osuđujućim presudama Državno odvjetništvo je zadovoljno što se tiče pariteta u ukupnoj masi presuda (bolje nego u dobrom dijelu europ-

skih zemalja) - 83,3 posto su osuđujuće, 8,9 posto je oslobađajućih te 7,7 posto odbijajućih presuda, tamo gdje su državni odvjetnici nakon provedene rasprave odustali od kaznenog progona i sudovi, sukladno tome i Zakonu o kaznenom postupku, donijeli odbijajuće presude.

Državno odvjetništvo nije, međutim, zadovoljno vrstom i visinom izrečenih kazni. Sve je manje bezuvjetnih zatvorskih kazni (svega 11,8 posto presuda). S druge strane, jačaju po broju novčane kazne (21,1 posto ukupnih presuda, a uvjetnih je 59,9 posto). Državna odvjetništva su u 2002. godini podnijela negdje oko 13,3 posto žalbi u odnosu na te presude i tim brojem Bajić, kao glavni državni odvjetnik, nije zadovoljan. Smatra da je trebalo ulagati mnogo više žalbi jer o presudama i o kaznenoj politici se može progovoriti jedino ulaganjem žalbi (to posebno vrijedi kod činjenice da je uvaženo više od 50 posto žalbi).

Manje maloljetničkog nasilja

Govoreći o maloljetničkom kriminalitetu, Bajić je ustvrdio kako nisu točne konstatacije iz medija o porastu te vrste kriminaliteta odnosno delikata nasilja. Statistički pokazatelji svjedoče obrnuto.

Ne zadovoljava to što se u sudskim postupcima izriče sve manje zatvorskih a sve više uvjetnih i novčanih kazni, ali svakako zadovoljava činjenica da je uspješnost žalbenih postupaka koje pokreću državna odvjetništva više od 50 posto.

Od 1998. do 2002. delikti nasilja, kao najeklatantniji primjer maloljetničkog kriminala, u konstantnom su padu i nisu alarmantni, napose u uspoređi s drugim europskim zemljama - rekao je Državni odvjetnik, naglasivši kako su maloljetnici ipak mnogo bolji negoli se to percipira.

USKOK

Tek u drugoj polovini 2002. USKOK je počeo kako-tako funkcionirati, da bi tek prije nekih mjesec dana napokon uspio

riješiti svoje stambeno pitanje i počeo primati državne odvjetnike te službenike i namještenike koji bi tamo radili i postigli one rezultate koji se od njih očekuju, sa čime do sada ni hrvatska javnost, a ni Hrvatski sabor nisu bili zadovoljni.

Podaci za 2002, dakle, nisu posebno značajni, ali i oni potvrđuju opravdanost formiranja posebnog ureda za ove predmete. Statistički pokazatelji tog ureda su mnogo kvalitetniji i bolji od onih ostalog dijela Državnog odvjetništva, što ne čudi, s obzirom na to da se ipak radi o najkvalitetnijim ljudima iz državne odvjetničke organizacije koji, prema Zakonu o USKOK-u imaju posebne ovlasti, rekao je Bajić, uputivši zastupnike na statističke pokazatelje posebno naznačene u Izvješću.

Kod kaznenih djela protiv života i tijela zabilježen je pad (36 posto), dok su kaznena djela protiv slobode čovjeka i građanina u odnosu na prošlu godinu u porastu za čak 42 posto (uglavnom kaznena djela prijetnji).

Kaznena djela protiv čovječnosti i mira

U Republici Hrvatskoj je u ovih 10 i više godina ukupno bilo procesuirano 4625 osoba, od toga najviše 1992. godine. U 2002. bilo je prijavljeno 95 osoba i manje-više sve su procesuirane.

Najveća zastupljenost kaznenih dijela ratnih zločina odnosi se na kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog pučanstva. Prijavljeno je 86 osoba srpske nacionalnosti, 5 hrvatske i 4 osobe drugih nacionalnosti. Najviše je prijavljenih osoba bilo s područja Zadra (25), Siska (24), Vukovara (13), Karlovca (11), Osijeka (7), te Gospića i Šibenika (po 6).

Podaci o regijama ili područjima RH obuhvaćenim ratnim zločinima pokazuje da problem ratnih zločina nije do kraja i dobro riješen na području Vukovara, Osijeka i onim područjima gdje su se događala najžešća ratna zbivanja u Republici Hrvatskoj za vrijeme Domovinskog rata. U tom pravcu Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posebno se angažiralo zajedno s policijom i sigurnosnim agencijama da se na području Vukovara i Osijeka raščiste svi ratni zločini, ili najveći dio njih, posebno oni koji su se zbili početkom 91. i 92. godine. Protiv 85 osoba podnesen je istražni zahtjev, a

u odnosu na 9 osoba kaznene prijave su odbačene.

Od 1998. do 2002. delikti nasilja, kao najeklatantniji primjer maloljetničkog kriminala, u konstantnom su padu i nisu alarmantni, napose u odnosu na druge europske zemlje.

U svezi s ratnim zločinima Državni odvjetnik je naglasio da se prošle godine dosta govorilo o tzv. reviziji podignutih optužnica za ratne zločine te da smatra kako je to dobrim djelom krivo interpretirano u javnosti. Radi se o činjenici da se ranijih godina (91. i nadalje) relativno lako išlo u masovna optuženja protiv većeg broja osoba zbog kaznenih dijela ratnih zločina, za koje se kasnije ispostavilo da nemaju obilježja tih kaznenih djela, nego kaznenih djela oružane pobune ili slično. Kako je u međuvremenu Hrvatski sabor donio Zakon o oprostima i zbog toga je u odnosu na 200 osoba nakon tih revizija, odnosno 250, postupak obustavljen. To je razlog što ima toliko odbijajućih presuda ili obustava istraga u odnosu na ratne zločine.

Procesuiranje

Bajić je skrenuo zastupnicima pozornost i na probleme na koje se nailazi u procesuiranju ovih kaznenih djela. Naime, svjedoci koji su 91. ili 92. posebno tretirali pojedine osobe za ratne zločine nakon proteka vremena ili mijenjaju iskaze ili jednostavno opraštaju, ili ih iz nekih drugih razloga (straha ili slično).

Državno odvjetništvo je posebno poklonilo pozornost i prikupljenim informacijama o ratnim zločinima počinjenim u 2. svjetskom ratu. Trajno se obavljaju izvidi za ratne zločine počinjene na području Krašića, Maceljske šume, Mirkovaca, Šestina, Orašca itd. U više je navrata ostvaren kontakt sa Slovenskim tužiteljstvom radi jedinstvenog prikupljanja ili razmjene podataka u svezi s tim ratnim zločinima. Nijedna, osoba, međutim, još nije formalno procesuirana.

Kad je riječ o ratnim zločinima, Državno odvjetništvo je izvršilo obveze iz

programa mjera Hrvatskog sabora iz 2002. godine, dakle manje-više su riješene sve kaznene prijave podnesene zbog tih kaznenih djela. Preispitane su ranije podignute optužnice, dat je prioritet tim kaznenim predmetima, i kod procesuiranja uspostavljena je trajna suradnja s policijom, agencijom, Vladinom Komisijom za nestale itd.

Kad je riječ o ratnim zločinima, Državno odvjetništvo je izvršilo obveze iz programa mjera Hrvatskog sabora iz 2002. godine, dakle manje-više su riješene sve kaznene prijave podnesene zbog ratnih zločina. Preispitane su ranije podignute optužnice, dat je prioritet tim kaznenim predmetima, i kod procesuiranja uspostavljena je trajna suradnja s policijom, agencijom, Vladinom Komisijom za nestale itd.

Suradivalo se s Međunarodnim kaznenim sudom, odnosno tužiteljstvom, ali u drugom kontekstu. Naime, pored razmjene informacija u drugim predmetima Državno odvjetništvo je u cijelosti dostavilo kompletne kaznene predmete koji su bili procesuirani pred hrvatskim sudovima u odnosu na Ratka Mladića, Karadžića, Martića, Perišića, Hadžića, Kadijevića i druge ratne zločince za zločine koji su za vrijeme Domovinskog rata počinjeni na štetu Hrvatske, odnosno hrvatskog naroda. Dostava tih materijala ubrzala je procesuiranje tih predmeta Haškog tužiteljstva.

Posebno izvješće podneseno je o kaznenim djelima zloporabe opojnih droga podneseno je s obzirom na to da ona zaista masovno participiraju u ukupnoj masi kriminala u Republici Hrvatskoj (11,8 posto). U najvećem dijelu je riječ bila o povredi stavka 1. članka 173 (posjedovanje droge), koji izmjenom Kaznenog zakona stupa na snagu (1. prosinca 2004) faktički prestaje postojati. Ako, naravno, stupi na snagu, odnosno počne se primjenjivati - dometnuo je Državni odvjetnik.

Svih ovih pet-šest promatranih godina broj dilera koji su procesuirani faktički je na istoj razini. Ove godine će porast dilanja opojnih droga biti znatno veći, ako ništa drugo bar po količini zaplijene droge. Broj osuđujućih presuda je najveći, jer je dokazivanje bilo veoma lako (posjedovanje) i tu su sudovi i državna odvjetništva relativno lako ostvarivali normu.

Pretvorbeni kriminal

Rekavši kako su Kaznena djela gospodarskog kriminala svima trn u oku pa i Državnom odvjetništvu te da su ga nastojali obraditi što kvalitetnije, Mladen Bajić je izvijestio zastupnike da je za njih, sukladno zaključcima Parlamenta, izrađeno posebno izvješće o tzv. pretvorbenom kriminalu (nije, nažalost, još stiglo na zastupničke klupe jer nije

Počinju se uvidati i pozitivni učinci spajanja Državnog odvjetništva i nekadašnjega Državnog pravobraniteljstva, utemeljenim na konkretnim pokazateljima o povećanoj uspješnosti zaštite imovinskih interesa i prava Republike Hrvatske, što svojim stajalištima potvrđuju i nekadašnji protivnici integracije.

”stiglo na red”). U Izvješću je gospodarski kriminalitet podijeljen na kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (pad za 165). Odbačeno je 41 posto kaznenih prijava, podignuto 1074 neposrednih optužnih akata, odnosno 969 istražnih zahtjeva (28). Doneseno je 1368 presuda, od toga 85,6 osuđujućih, 8,7 posto oslobađajućih i 5,7 odbijajućih. To, samo po sebi, predstavlja dobre statističke pokazatelje ali valja - rekao je Državni odvjetnik - priznati jednu činjenicu koja je notorna, a to je da teži oblici i teža kaznena djela koja su bila ranijih godina pred sudovima ipak u osnovi nisu bila zakazivana. Jer, da su ti predmeti bili dovršeni ovi bi statistički pokazatelji bili ipak lošiji na štetu Državnog odvjetništva bio bi veći broj oslobađajućih ili odbijajućih presuda.

RADNA TIJELA

Znatno bolji rezultati rada

Rasprava o Izvješću provedena je u **Odboru za pravosuđe** bez nazočnosti javnosti, sukladno klasifikaciji predmetnog Izvješća oznakom tajnosti. U njoj je najprije ocijenjeno da je u proteklom periodu Državno odvjetništvo zaista počelo ostvarivati Ustavom i zakonom propisanu mu ulogu - da djeluje, ponaša se i ostvaruje funkciju samostalnog i neovisnoga pravosudnog tijela zaduženog za progon počinitelja kaznenih djela i zaštitu imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Počinju se, rečeno je, uvidati i pozitivni učinci spajanja Državnog odvjetništva i nekadašnjega Državnog pravobraniteljstva, utemeljenim na konkretnim pokazateljima o povećanoj uspješnosti zaštite imovinskih interesa i prava Republike Hrvatske, što svojim stajalištima potvrđuju i nekadašnji protivnici integracije.

Istaknuto je da ta uspješnost nikako ne bi trebala biti rezultat promjene statusa nekadašnjih pravobranitelja u državne odvjetnike kojima autoritet dužnosti „pomaze” u povećanju uspješnosti u postupcima u kojima sudjeluju, već rezultat autoriteta njihova znanja i stručnosti.

Nadalje je naglašeno kako su značajni pomaci postignuti u nastojanjima za smanjenjem zaostataka u radu, povećanju kvalitete rada i osobne odgovornosti pojedinaca. Kodeks državnog odvjetništva i odgovarajući sustav vrednovanja i ocjenjivanja rada pridonijet će objektivizaciji sustava praćenja rada državnih odvjetnika.

Odbor je ocijenio da su rezultati rada znatno bolji u odnosu na prethodno razdoblje - zaostaci u radu smanjeni su za 54 posto, a do kraja godine smanjit će se na petnaestodnevni priliv predmeta pa ih praktično neće ni biti. Tome je, svakako, pridonijela i preraspodjela predmeta na različita državna odvjetništva te se time teret posla i odgovornosti rasporedio ravnomjernije na više subjekata unutar sustava.

Kada se govori o stanju kriminaliteta može se konstatirati njegov opći pad uz neznatan porast broja kaznenih djela nepoznatih počinitelja. Strukturno gledano, najčešća su kaznena djela protiv imovine kao i djela zloporabe opojnih

droga. Broj ovih drugih mogao bi se smanjiti u idućem razdoblju stupanjem na snagu izmjena Kaznenog zakona. Ne zadovoljava, međutim, povećani broj odbačenih kaznenih prijava, s tim da je olakšavajuća okolnost to što se radi o prijavama koje podnose građani, nerijetko i neopravdano.

Potrebno je definitivno razjasniti i uspostaviti odnose u istražnom postupku pa čak i u smislu razdvajanja istražnog i sudskog postupka, a sukladno tome i jasno odrediti područja odgovornosti.

Ne zadovoljava što se u sudskim postupcima izriče sve manje zatvorskih i sve više uvjetnih i novčanih kazni, ali svakako zadovoljava činjenica da je uspješnost žalbenih postupaka koje pokreću državna odvjetništva veća od 50 posto.

Osobito pozitivnom Odbor za pravosuđe je ocijenio činjenicu da se smanjuje broj istraga, i to kao posljedica sve većeg broja provedenih izvida od državnih odvjetnika temeljem posljednjih izmjena kaznenoprocenih odredbi; time se pridonosi smanjenju opterećenosti sudova istražnim radnjama i postupcima. Međutim, odnos državnog odvjetnika i policije i dalje je aktualan, pogotovo ako se radi o kompleksnim predmetima u kojim se može varirati odgovornost jednih ili drugih za uspjeh ili eventualni neuspjeh u vođenju postupka. Nastavno se otvara i pitanje sudbine, uloge i zakonske pozicije istražnih sudaca, pogotovo u svjetlu zahtjeva za ukidanjem ove institucije. S tim u svezi je u raspravi prevladalo stajalište kako prije radikalnih poteza svakako treba provesti odgovarajuće istraživanje, pogotovo analizirati uspješnost neposrednih optužnica, podignutih bez istrage, na glavnoj raspravi, što bi mogao biti relevantan pokazatelj. Ovdje treba voditi računa i o ulozi vještaka, bez čije nazočnosti kvaliteta postupaka i odgovarajućih radnji postaje zaista upitna.

Neupitna je činjenica da istrage više nisu presudne u prethodnom postupku (udio im se smanjio na manje od 20 posto slučajeva), ali svaka nova reforma kaznenog postupka mora voditi računa i o dozvoljenom stupnju ograničenja prava i

sloboda građana. Reforma svakako ne bi smjela zaobići niti ovlasti i ulogu policije te je nužno na odgovarajući način restrukturirati Zakon o policiji, koja u ovom trenutku ne može odgovoriti potrebama ali ni prevelikim ovlastima. U svakom slučaju, potrebno je definitivno razjasniti i uspostaviti odnose u istražnom postupku pa čak i u smislu razdvajanja istražnog i sudskog postupka, a sukladno tome i jasno odrediti područja odgovornosti.

Odboru za pravosuđe upućena je informacija o realizaciji zaključka Odbora o potrebi ispitavanja navoda bivšega glavnoga državnog odvjetnika o povezanosti organiziranog kriminala i državno-političkih i pravosudnih struktura.

Rasprava je dotakla i rezultate rada i uspješnost u postupanju Državnog odvjetništva na području gospodarskog i organiziranog kriminaliteta te uspješnost u procesuiranju ratnih zločina. Uz opću konstataciju da je uočljiv pozitivan pomak u radu i uspješnosti na svim pobrojanim područjima, istaknuti su odgovarajući brojčani pokazatelji, zakonski i praktični te subjektivni i objektivni ograničavajući faktori na svakom od tih područja. Tako je istaknuto da je došlo do pada broja i pojavnih oblika kaznenih djela na području gospodarskog kriminaliteta, a da su sudovi češće presuđivali u slučajevima kaznenih djela iz pretvorbe i privatizacije. Ograničavajući faktori na ovom području su nedovoljna ekipiranost i nekorištenje vještaka financijsko-knjigovodstvene struke kao i rješenja iz Zakona o bankama koja otežavaju policijski i državnim odvjetnicima da na vrijeme dođu do informacija o tijekovima novca. Kod kaznenih djela korupcije uočava se znatan pomak i to kako u pogledu povećanja broja otkrivenih i procesuiranih djela tako i njihove strukture. Ta djela se, međutim, otkrivaju na sve višim razinama pravosudnih i državnih struktura.

Za građansko-upravno područje karakteristično je da je tek sada došlo do stvarnog spajanja ovih dviju struktura unutar državnog odvjetništva, što je

rezultiralo povećanjem uspješnosti i na ovom području. Uz 56 posto dobivenih parnica toj uspješnosti pridonose i alternativni načini rješavanja sporova, koji dolaze do izražaja kroz različite nagodbe koje državni odvjetnici postižu i bez (ranije potrebne) suglasnosti odgovarajućih ministarstava.

Ubuduće bi ubrzanje postupaka trebao biti prioritet u radu, ne samo Državnog odvjetništva nego i drugih institucija, jer samo cjelokupna aktivnost policije, inspekcija i drugih državnih tijela, Državnog odvjetništva i sudova može rezultirati pozitivnim pomacima.

Na kraju rasprave, a na upit predsjednika Odbora, Glavni državni odvjetnik je izvijestio članove Odbora da je tom radnom tijelu upućena njegova informacija o realizaciji zaključka Odbora o potrebi ispitavanja navoda bivšeg Glavnog državnog odvjetnika o povezanosti organiziranog kriminala i državno-političkih i pravosudnih struktura.

MIŠLJENJE VLADE

Pregledno

Zaključke Vlade RH u svezi s Izvješćem objavljujemo gotovo u cijelosti. Evo najprije (dijela) ocjena, a zatim u cijelosti Vladinih zaključaka.

Vlada je prihvatila Izvješće s ocjenom da je potpuno i pregledno dan pregled primljenih, riješenih i neriješenih predmeta, pregled podnijetih optužnih akata i pregled pravnih lijekova koji su podneseni i s kakvim uspjehom. Iako je ukupan broj prijavljenih kaznenih djela i počinitelja smanjen za svega 1 posto ohrabruju, rečeno je, podaci o smanjenju pojedinih vrsta kaznenih djela. Ti pozitivni trendovi posebno su izraženi na području kaznenih djela protiv platnog prometa i poslovanja i kaznenih djela protiv imovine.

Vladu posebno zabrinjava daljnji porast kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika. Na području maloljetni-

čkog kriminaliteta i zaštite djece i maloljetnika postignut je inače, ocjenjuje, značajan napredak u smanjenju broja kaznenih postupaka kroz primjenu načela oportuniteta, čime se afirmira izvansudski način rješavanja kaznenih predmeta uz uključivanje građana (oštećenika), što pridonosi jačanju stabilnosti, demokracije i socijalnog mira. Takav napredak nije postignut u odnosu na odrasle počinitelje kaznenih djela. Da bi se omogućila primjena načela oportuniteta u većoj mjeri (i samim time alternativno rješavanje kaznenih predmeta) kako u odnosu na mlade punoljetne i maloljetne počinitelje kaznenih djela tako i u odnosu na odrasle počinitelje kaznenih djela, potrebno je stvoriti uvjete za izvršenje obveza od osumnjičenika kroz organiziranje mreže specijaliziranih ustanova u svim županijama u Republici Hrvatskoj.

Da bi se stvorili bolji uvjeti za zaštitu imovine RH i progon počinitelja kaznenih djela, osobito na suzbijanju gospodarskog kriminaliteta, zloporabe opojnih droga, te organiziranog kriminaliteta i korupcije nužno je, uz pojačani napor i nadzor unutar državnog odvjetništva, u cijelosti ostvariti program Vlade Republike Hrvatske o reformi pravosuđa, osobito u edukaciji i informatizaciji pravosuđa.

Ona u svom mišljenju, nadalje: upozorava na također prisutan porast najtežih oblika imovinskih delikata, te organiziranog kriminaliteta i korupcije; ukazuje na to da bi ubuduće ubrzanje postupaka trebao biti prioritet u radu, ne samo državnog odvjetništva nego i drugih institucija, jer samo cjelokupna aktivnost policije, inspekcija i drugih državnih tijela, državnog odvjetništva i sudova može rezultirati pozitivnim pomacima.

Da bi se stvorili bolji uvjeti za zaštitu imovine RH i progon počinitelja kaznenih djela, osobito na suzbijanju gospodarskog kriminaliteta, zloporabe opojnih droga, te organiziranog kriminaliteta i

korupcije nužno je, uz pojačani napor i nadzor unutar državnog odvjetništva, u cijelosti ostvariti program Vlade Republike Hrvatske o reformi pravosuđa, osobito u edukaciji i informatizaciji pravosuđa.

Osnivanjem Centra za stručno usavršavanje sudaca i ostalih pravosudnih dužnosnika stvoreni su uvjeti za stalnu edukaciju pravosudnih dužnosnika. Sustavna i stalna stručna izobrazba pravosudnih dužnosnika i službenika nužna je, kako zbog propisa koji se donose radi usklađivanja hrvatskog pravnog sustava s pravom Europske unije, tako i stjecanja potrebnih specijalističkih znanja potrebnih za rad na navedenim područjima; težište pažnje u zaštiti imovinskih prava države treba usmjeriti na utvrđivanje i upis državne imovine u zemljišne knjige i druge registre, te naplatu poreza, jer zbog tih propusta država trpi značajne štete.

Povodom ukazivanja u Izvješću državnog odvjetništva na manjkavosti pojedinih propisa koji su bitni za ostvarenje uvjeta za učinkovitu zaštitu imovine RH, u Vladi je rečeno da su nadležna ministarstva dužna ocijeniti jesu li izmjene propisa koje se predlažu u Izvješću opravdane i u skladu s time predložiti potrebne izmjene.

Naredna je sugestija u svezi s Izvješćem - kroz pojačani prijem vježbenika osposobiti mlade pravnike za rad u državnim odvjetništvima.

Vlada prihvaća stav Državnog odvjetništva kako se još uvijek nedovoljno koriste nove ovlasti koje ono ima po zadnjim izmjenama Zakona o kaznenom postupku, u kojem je pojačana uloga državnih odvjetnika u predistražnom postupku, prema kojima državni odvjetnici ne samo upravljaju izvidima kaznenih djela, nego ih mogu i sami provoditi i to kako zbog nedostatnih stručnih znanja u provođenju izvida, tako i zbog neshvaćanja nove uloge državnog odvjetništva od strane drugih sudionika u predkaznenom postupku.

Zaključci Vlade RH iz srpnja 2003.

Mišljenju Vlade priložen je i njezin zaključak sa sjednice iz srpnja 2003, koji donosimo u cijelosti:

1. Vlada Republike Hrvatske smatra da Državno odvjetništvo Republike Hrvatske mora i nadalje, u skladu s ciljevima

reforme pravosuđa, pratiti rad državnih odvjetništava, (i pojedinih dužnosnika i zaposlenih u državnim odvjetništvima), s ciljem da se kroz pojačani rad i raspodjelu predmeta iz državnih odvjetništava koja imaju zaostatke, na manje opterećena državna odvjetništva, ti zaostaci riješe i postigne potrebna ažurnost u svim državnim odvjetništvima. Državno odvjetništvo treba težiti tome da se kazneni predmeti u kojima se nakon primitka prijave moraju provoditi izvidi riješe u državnom odvjetništvu u roku od tri mjeseca od primitka prijave.

2. Da bi se još više smanjio broj postupaka pred sudovima i upravnim tijelima u kojima je stranka Republika Hrvatska, Vlada Republike Hrvatske obvezuje sva tijela državne uprave da u zakonskim i ugovorenim rokovima izvršavaju preuzete obveze. U onim slučajevima gdje ima osnova za mirno rješenje spora, državno odvjetništvo je dužno postupiti sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku i priznati očigledne zahtjeve u kojima bi država mogla biti tužena. Državno odvjetništvo također moraju težiti i poticati mirno rješavanje sporova radi izbjegavanja nepotrebnih troškova na teret proračuna i jačanja ugleda države i njezinih tijela.

3. Vlada Republike Hrvatske smatra da bi ubrzanje postupaka na području gospodarskog kriminaliteta trebao biti prioritet u radu, ne samo državnog odvjetništva, nego i drugih tijela, jer samo zajednička aktivnost policije, inspekcija i drugih tijela državne uprave, može rezultirati pozitivnim pomacima.

Vlada RH također smatra da Državno odvjetništvo treba, radi sprječavanja daljnjeg porasta, posebnu pažnju usmjeriti na progon počinitelja kaznenih djela zloporabe opojnih droga iz članka 173. Kaznenog zakona, kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika, najtežih oblika imovinskih delikata, te organiziranog kriminaliteta i korupcije.

Državno odvjetništvo će u pojedinim složenijim predmetima angažirati i stručnjake i izvan pravnog područja, da na njegovoj strani sudjeluju u postupku i daju stručnu pomoć, za što će se osigurati sredstva u državnom proračunu.

4. Državno odvjetništva su dužna u predviđenim rokovima izvršiti uknjižbu imovine Republike Hrvatske i općeg dobra u zemljišne knjige, za što će se osigurati potrebna sredstva. S tim u vezi, zadužuju

se sva ministarstva i druga tijela državne uprave da, u roku od tri mjeseca, provjere upise nekretnina u zemljišnim knjigama koje koriste ili kojima upravljaju, prikupe svu dokumentaciju potrebnu za uknjižbu prava vlasništva i drugih stvarnih prava na Republiku Hrvatsku, te je dostave nadležnom državnom odvjetništvu radi pokretanja zemljišno-knjižnog postupka.

U onim slučajevima u kojima je došlo do spora, tijela državne uprave su dužna, na traženje državnog odvjetništva, u razumnim rokovima dostavljati podatke koji su potrebni za brzo pokretanje i uspješno vođenje postupka.

5. Vlada Republike Hrvatske potiče državno odvjetništvo da, sukladno izmjenama Zakona o kaznenom postupku, u što većoj mjeri, primjenjuje konsenzualno okončanje kaznenog postupka već u fazi istrage, kao i da u što većoj mjeri omogući primjenu oportuniteta u odnosu na sve počinitelje kaznenih djela.

6. Zadužuje se Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave da nastavi s programom zapošljavanja vježbenika u državnim odvjetništvima. Istovremeno, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dužno je izraditi program edukacije vježbenika koji će omogućiti da se kroz povećani prijem vježbenika u državna odvjetništva i odgovarajuću edukaciju osposobe mladi pravnici, radi preuzimanja dužnosti u državnom odvjetništvu, najprije na mjestima savjetnika, a zatim, nakon dodatne edukacije i provjere njihovih stručnih sposobnosti, i na mjestima zamjenika državnih odvjetnika.

7. S obzirom na to da je preuzimanje vođenja izvida od strane državnog

odvjetništva i aktivno učešće u provođenju izvida i, u skladu s tim, određivanje novog položaja policije u kaznenom postupku bitan preduvjet za daljnje provođenje reforme kaznenog postupka i ukidanje sadašnje istrage, zadužuje se Ministarstvo unutarnjih poslova - Ravnateljstvo policije da, u suradnji s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske, izradi program i provede zajedničku edukaciju, kako radi primjene postojećih zakonskih rješenja, tako i radi usvajanja potrebnih znanja za zajednički rad nakon predstojeće izmjene Zakona o kaznenom postupku.

RASPRAVA

Za riječ se javio samo Državni odvjetnik, **Mladen Bajić**. Nakon što je predsjedavajući, **Baltazar Jalšovec**, već zaključio "burnu" raspravu, Državni odvjetnik je, faktički, nastavio uvodno izlaganje na temu otkrivanja i procesuiranja kaznenih djela u vezi s pretvorbom i privatizacijom, skrenuvši pozornost na niz problema zakonske naravi u gonjenju tih kaznenih djela. Ne otklanjaju, napomenuo je, odgovornost s Državnog odvjetništva, samo žele skrenuti pozornost na činjenicu da je Zakonom o bankama onemogućeno i toj instituciji, policiji i drugima praćenje tijeka novca. Naime, za to je potrebna sudska odluka, a da bi mogli dobiti sudsku odluku morali bi znati tijek novca. Tako se radi, faktički, o zatvorenom krugu u kojem je veoma teško snalaziti se. Istina, pokušava se to premostiti preko Ureda za sprečavanje pranja novca, ali

se izgubi dosta vremena u predmetima gospodarskog kriminala stalno je

Zakonom o bankama onemogućeno je Državnom odvjetništvu, policiji i drugima praćenje tijeka novca. Naime, potrebna je sudska odluka, a da bi mogli dobiti sudsku odluku morali bi znati tijek novca. Tako se radi, faktički, o zatvorenom krugu, u kojem je veoma teško snalaziti se.

prisutan problem vještačenja. Odluka je, faktički, prepuštena na milost i nemilost privatnicima, odnosno pojedincima koji se bave vještačenjem, njihovim vezama i sl. Naglasivši da ne govori o časnim ljudima koji pošteno i savjesno vještače, Bajić je rekao da, nažalost, ima pokazatelja da su vještačenja rezultat subjektivnih činjenica i okolnosti pa bi problem vještačenja trebalo postaviti posve drugačije - formirati Zavod za vještačenje u okviru Ministarstva pravosuđa. Bajić je još izvijestio zastupnike o kvalitetnijoj suradnji s Uredom za reviziju (posebice nakon što je Sabor prihvatio stav da Državna revizija mora podnositi kaznene prijave nakon što pronađe odgovarajuće nepravilnosti i nezakonitosti) te da su u velikom porastu kaznena djela korupcije.

Hrvatski sabor je Izvješće prihvatio bez rasprave, većinom glasova (75 "za" i 22 "suzdržana").

J.R.

IZVJEŠĆE MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

Većinom glasova zastupnici su odlučili da započne mirovanje mandata zastupniku dr.sc. Petru Turčinoviću, a njegovoj zamjenici, Dorotei Pešić-Bukovac počeo je teći mandat te je

položila zastupničku prisegu. Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva prihvaćeno je većinom glasova.

Razlog za mirovanje zastupničkog mandata je taj što je dr. Turčinović

imenovan za pomoćnika ministra vanjskih poslova čime su se stekli uvjeti za nespojivost s dužnošću saborskog zastupnika.

M.S.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU ČLANA KOMISIJE ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE REPUBLIKE HRVATSKE

Većinom glasova Hrvatski je sabor RH, kojom je za člana Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske imenovana Vidonija Miletić Plukavec donio ovu Odluku, na prijedlog Vlade na razdoblje od šest godina.

Izbori - imenovanja - razrješenja

- **Inka Jurušić** razriješena je, zbog odlaska na novu dužnost, dužnosti člana Državnoodvjetničkog vijeća.

- Za novu članicu Državnoodvjetničkog vijeća izabrana je **Sanda Pavlović Lučić**, zamjenica županijskoga državnog odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku.

Na tu dužnost **Odbor za pravosuđe** predložio je, a na osnovi kandidature što ju je pokrenuo Glavni državni odvjetnik, tri kandidata, uz prijedlog da se kod odlu-

čivanja povede računa o odgovarajućoj regionalnoj i zastupljenost žena u članstvu Državnoodvjetničkog vijeća.

Predsjednik Odbora, **Luka Trconić** je, prije donošenja odluke, izvijestio zastupnike da se struka nije opredjelila - po 27 glasova bili su dobili, uz kandidatkinju Pavlović Lučić - Damir Jasprića, zamjenik županijskoga državnog odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu i Anatol Tomašević, zamjenik županijskoga državnog

odvjetnika u Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu. Trconić je podsjetio kako se o strukturi Državnoga odvjetničkog vijeća vodilo računa i kad je ono prvi put konstituirano te da su u njemu bile tri žene pa je preporuka da se taj kriteriji pokuša zadržati.

Sa 79 glasova "za" i 4 "suzdržana" Hrvatski sabor je uvažio prijedlog Odbora da se na ovu dužnost izabere Sanda Pavlović Lučić.

J.R.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora